

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Bc. Aneta KRZYSTKOVÁ

**Koňské stezky na Jesenicku:
udržitelná aktivita v cestovním ruchu**

Diplomová práce

Vedoucí práce: Mgr. Pavel Klapka, Ph.D.

Olomouc 2011

Prohlašuji, že jsem zadanou diplomovou práci zpracovala samostatně.
Veškerá použitá literatura je uvedena v seznamu na konci práce.

V Olomouci, 21. 4. 2011

.....

Děkuji Mgr. Pavlu Klapkovi, Ph.D. za odborné vedení práce, ochotu, trpělivost, připomínky a rady k danému tématu.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
Přirodovědecká fakulta
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Aneta KRZYSTKOVÁ**
Studijní program: **N1101 Matematika**
Studijní obory: **Učitelství geografie pro střední školy**
Učitelství matematiky pro střední školy
Název tématu: **Koňské stezky na Jesenicku: udržitelná aktivita
v cestovním ruchu**
Zadávací katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem diplomové práce je zhodnotit využitelnost koní jako faktoru udržitelnosti v cestovním ruchu v oblasti Jesenicka. Práce navrhne komplexní balíček služeb v oblasti cestovního ruchu spojený s chovem koní.

Rozsah grafických prací: Podle potřeb zadání
Rozsah pracovní zprávy: 20 000 - 24 000 slov
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

Doležal, T., Hošek, R., Nováková, E. (2000): Zásady TUR v cestovním ruchu. In: Moldan, B., Hák, T., Kolářová, H., eds. (2002): K udržitelnému rozvoji České republiky: vytváření podmínek - svazek III. CŽP UK, Praha. Eagles, P. F. J., McCool, S. F., Haynes, C. D. A. (2002): Sustainable Tourism in Protected Areas: guidelines for planning and management. IUCN, Gland and Cambridge, 183 s. Fennel, D. (2003): Ecotourism: an introduction. Routledge, London, 280 s. Filová, A. (2002): Trvalo udržitelný rozvoj vo vzťahu k rozvoju cestovného ruchu. In: Acta facultatis rerum naturalium Universitatis Comenianae, Geographica 42, s. 81 - 88. Hall, L., Lew, A. A., eds. (1998): Sustainable Tourism: a geographical perspective. Prentice Hall, New York, 248 s. Pásková, M. (2001): "Udržitelný rozvoj" cestovního ruchu. Geografie - Sborník ČGS 106:3, s. 178 - 195. Shaw, G., Williams, A. M. (2002): Critical Issues in Tourism: a geographical perspective. Blackwell Publishing, Oxford, 371 s. Wood, M. E. (2002): Ecotourism: principles, practices, and policies for sustainability. UNEP, Paris, 62 s.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Pavel Klapka, Ph.D.**
Katedra geografie

Datum zadání diplomové práce: **18. listopadu 2009**

Termín odevzdání diplomové práce: **10. dubna 2011**

L.S.

Prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D.
děkan

Doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 25. listopadu 2009

Obsah

1	ÚVOD	8
2	CÍLE PRÁCE	9
3	POUŽITÁ METODIKA A LITERATURA	10
4	TEORETICKÁ VÝCHODISKA	12
4.1	UDRŽITELNÝ ROZVOJ	12
4.2	UDRŽITELNÝ CESTOVNÍ RUCH	13
4.3	EKOTURISMUS	14
4.4	JEZDECKÁ TURISTIKA	16
5	VYUŽITELNOST KONÍ JAKO FAKTORU UDRŽITELNOSTI V CESTOVNÍM RUCHU	17
6	JEZDECKÉ STEZKY V ČR A V ZAHRANIČÍ	19
6.1	ČESKÁ REPUBLIKA.....	19
6.2	ZAHRANIČÍ	21
6.2.1	<i>Rakousko</i>	21
6.2.2	<i>Německo</i>	22
6.2.3	<i>Polsko</i>	23
6.2.4	<i>Slovensko</i>	23
7	VYMEZENÍ A POPIS ZÁJMOVÉHO ÚZEMÍ	24
8	NÁVRH JEZDECKÝCH STEZEK	27
8.1	CO OD STEZEK OČEKÁVAT	27
8.2	PODMÍNKY VYUŽÍVÁNÍ STEZEK	29
8.2.1	<i>Právní předpoklady</i>	29
8.2.2	<i>Pravidla stezek</i>	29
8.2.3	<i>Doporučené vybavení</i>	31
8.3	ZNAČENÍ JEZDECKÝCH STEZEK.....	33
8.4	HODNOCENÍ POŽADOVANÝCH SLUŽEB.....	36
8.4.1	<i>Základní údaje</i>	36
8.4.2	<i>Vybavenost stezek – uživatelé</i>	47
8.4.3	<i>Vybavenost stezek – koně</i>	51

8.5	TRASY	53
8.5.1	Červená trasa	55
8.5.2	Modrá trasa.....	62
8.5.3	Zelená trasa.....	77
8.5.4	Žlutá trasa	90
8.6	STANICE	92
8.6.1	Chata Orlí vrch, Rejvíz.....	92
8.6.2	Ranč Orel, Česká Ves	94
8.6.3	Ecoranch N.A.3, Černá Voda	96
8.6.4	Penzion U Gladišů, Bernartice.....	98
8.7	ZABEZPEČENÍ.....	100
8.7.1	Přeprava koní	100
8.7.2	Veterinární služby	100
8.7.3	Podkovářské a sedlářské služby.....	101
8.8	PŘEHLED VÝZNAMNÝCH LOKALIT	103
8.9	PŘESHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE	116
9	ZÁVĚR	117
10	SUMMARY	119
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	121
	PŘÍLOHY.....	126

1 Úvod

Koňské stezky se staly za posledních deset let aktuálním tématem ve světě jezdeckého sportu. Dochází k zakládání nových stezek a postupnému rozvoji těch stávajících. Jezdci v České republice začínají více využívat služeb spojených s putováním na koni.

Diplomová práce se zabývá využitím koní jako faktoru udržitelnosti cestovního ruchu v oblasti Jesenicka, tedy na území Olomouckého kraje v okrese Jeseník při hranici s Polskou republikou. Putování na koni jako forma ekoturismu a služby s jízdou spojené jsou další možností rozvoje tohoto regionu. Navíc je zde možnost následného napojení do Polské republiky jako projekt přeshraniční spolupráce. Práce má být shrnutím nejdůležitějších informací a podkladem pro budoucí provozovatele koňských stezek na Jesenicku.

Součástí práce jsou výsledky dotazníkového šetření, které se zabývalo požadavky jezdců na služby a vybavení. Na základě toho byly popsány veškeré služby, které jsou spojeny s putováním na koni v zájmovém území – pravidla, doporučené vybavení, navržené tras včetně profilů terénu, nabídka služeb jezdeckých stanic, kontakty nebo přehled geograficky významných lokalit v okolí stezky. Text je odborně zaměřen na jezdecký sport, ke kterému se váže příslušná terminologie. Všechny v práci uvedené pojmy jsou obvykle používané a není možné je přijatelným způsobem nahradit.

Diplomová práce obsahuje dva dotazníky jako vázané přílohy. K práci patří také mapová příloha, jejíž první část tvoří turistická mapa s návrhem jezdeckých stezek včetně doporučené rychlosti chodu v měřítku 1:50 000, druhou částí je základní charakteristika tras a profily.

2 Cíle práce

Cílem diplomové práce je zhodnotit využitelnost koní jako faktoru udržitelnosti v cestovním ruchu v oblasti Jesenicka (tzn. zařazení využití koní v rámci cestovního ruchu, vymezení pozitivních a negativních dopadů na prostředí apod.). Práce má dále navrhnout komplexní balíček služeb v oblasti cestovního ruchu spojený s chovem koní. Cílem zde je tedy navrhnout jezdecké stezky, charakterizovat jednotlivé trasy (včetně profilů terénu, časového hlediska, rychlosti chodu) a veškeré ostatní služby se stezkami spojené (například mapová příloha, pravidla stezek, doporučené vybavení, nabídka služeb v jednotlivých stanicích, kontakty a další).

3 Použitá metodika a literatura

Pro zpracování diplomové práce bylo využito několik metod. V první fázi proběhlo studium dostupných českých i zahraničních literárních pramenů s problematikou cestovního ruchu, ekoturistiky a udržitelnosti s tím, že největší důraz byl kladen na ekoturismus. Touto tematikou se zabývá celá řada autorů. K dispozici byly především publikace novější, například (M. Pásková, 2001), (M. Pásková, J. Zelenka, 2002) nebo (M. Pásková, 2008). Více bylo využito zahraniční literatury (D. Fennel, 2003), (M. E. Wood, 2002) a další. K tématu jezdecké turistiky mnoho publikací neexistuje, za zmínku stojí pouze jedna zahraniční (K. Hollý, 2003).

Vzhledem k nedostatku odborných publikací bylo dalším metodickým postupem studium českých a zahraničních internetových zdrojů s tematikou koňských stezek. Také pro stručný přehled významných lokalit se ukázal jako nejvhodnější zdroj informací internet.

Dále bylo provedeno dotazníkové šetření ke zjištění požadované vybavenosti a případné využití navrhovaných stezek. Šetření bylo provedeno u osob z části členské základny Western Riding Clubu České republiky. V roce 2010 bylo ve WRC ČR celkem 584 členů (<http://www.wrc.cz/>; databáze členů). Šetření bylo provedeno na vzorku šedesáti osob, tj. 10,3 %. Dotazník má celkem tři části – základní údaje (19 otázek), vybavenost stezek – uživatelé (8 otázek) a vybavenost stezek – koně (7 otázek). Výsledky dotazníkového šetření mohou být prospěšné pro budoucí provozovatele jezdeckých stezek.

Následným metodickým krokem bylo provedení dotazníkového šetření v navržených jezdeckých stanicích při stezkách. Cílem průzkumu bylo zjistit podmínky pro ustájení a ubytování, které mohou tato centra nabídnout. Jako jezdecké stanice byly určeny základní čtyři lokality. Dotazník je rozdělen na tři části – základní údaje, ubytování a ustájení.

Stěžejním prvkem diplomové práce je navržení koňských stezek v oblasti Jesenicka. Hlavní metodikou tedy byl terénní průzkum (s využitím

jízdního kola nebo koně), při kterém byly vymezeny jednotlivé trasy, stanoven doporučený chod koně, určena kvalita podkladu a časový aspekt. Posledním krokem pak byla tvorba příslušné mapy a profilů terénu.

Součástí diplomové práce jsou obrázky, grafy (zpracované v MS Excel) a tabulky. Rozsáhlé jsou především tabulky týkající se podrobného popisu jednotlivých tras. Důvodem pro jejich využití je větší přehlednost. Text diplomové práce byl zpracován v MS Word, úprava mapové přílohy byla provedena s využitím programu CorelDRAW X4.

4 Teoretická východiska

Koňské stezky (jezdecké stezky či hipostezky) zaznamenávají v posledním desetiletí nebývalý rozvoj. Cílem této kapitoly je zařazení jezdeckých stezek v rámci cestovního ruchu a objasnění nejdůležitějších odborných pojmů – udržitelný cestovní ruch a rozvoj, ekoturismus či jezdecká turistika.

4.1 Udržitelný rozvoj

Existuje řada definic pojmu udržitelný rozvoj. M. Pásková (2001) ve svém článku „Udržitelný rozvoj“ cestovního ruchu odkazuje na zprávu Světové komise pro životní prostředí a rozvoj (WCED) z roku 1987, kde je tento pojem definován jako *rozvoj, který uspokojuje potřeby současnosti, aniž by byla ohrožena schopnost budoucích generací naplňovat jejich potřeby*. Stejná autorka pro srovnání uvádí i definici z Prvního akčního programu přijatého Radou ministrů EU v roce 1992. Zde je udržitelný rozvoj definován jako *politika dlouhodobého ekonomického a společenského rozvoje nezpůsobující prostředí a přírodním zdrojům újmy na kvalitě, na níž jsou závislé další společenské aktivity a rozvoj*. Rozvoj zde zastupuje změnu stavu a kvality života, udržitelnost znamená zachování únosného stavu prostředí a hospodaření s dostupnými přírodními zdroji. Lidstvo tak prožívá jisté dilema. Na jedné straně povolení masového turismu z důvodu finančního přínosu, ochrana přírody a zdrojů na straně druhé.

Základní principy udržitelného rozvoje lze shrnout do pěti bodů (L. Hall, A. A. Lew, 1998):

- a) komplexní plánování a strategický rozvoj
- b) zachování základních ekologických procesů
- c) ochrana kulturního dědictví lidstva a biodiverzity
- d) rozvoj způsobem, který nepoškozuje potřeby budoucích generací
- e) dosažení větší rovnováhy mezi národy

4.2 Udržitelný cestovní ruch

Jedná se o aktivity a služby poskytované návštěvníkům (také včetně vlastních aktivit návštěvníků) ovlivňující přírodní i antropogenní životní prostředí, místní komunitu a biosféru pouze v takové míře a kvalitě, která neobnovitelně negativně nemění globální ani lokální životní prostředí, místní komunitu a biosféru jako celek, a neomezuje tak možnost dalšího využití destinace v budoucnosti, stejně jako funkce biosféry (M. Pásková, J. Zelenka, 2002).

D. Fennel (2003) v knize Ecotourism uvádí definici cestovního ruchu v poněkud jednodušší a srozumitelnější formě. Jde o *vzájemně propojený systém, který zahrnuje turisty a veškeré související poskytované či využívané služby podporující jejich pobyt*. Cestovní ruch má interdisciplinární charakter – souvisí s psychologií, sociologií, antropologií, geografii, ekonomikou apod. Mezi základní ukazatele udržitelného cestovního ruchu patří ochrana stanovišť a ohrožených ekosystémů, adekvátní míra využití území, kontrola rozvoje a proces plánování, slabé sociální vlivy, zpracování odpadů, spokojenost zákazníků i místních obyvatel.

Udržitelný cestovní ruch se označuje také jako měkký cestovní ruch. Jsou pro něj charakteristické silné socio-kulturní vazby, zaměření na místně specifické produkty a vazby na místní podnikatele. Zvláště zranitelnými oblastmi vzhledem k turistické zátěži jsou příhraniční makroregiony. Nepříznivou charakteristikou těchto oblastí je nízká zakořeněnost obyvatel (většina se přistěhovala až po druhé světové válce). Oproti jiným územím je zde větší křehkost sociální struktury a pravděpodobnost postupné ztráty identity nebo pocitu sounáležitosti s lokalitou. V příhraničních oblastech je ale vysoká míra amentní migrace, tedy přistěhovalectví motivované příjemným prostředím, kulturními i přírodními hodnotami (M. Pásková, 2001). Problematika příhraničních regionů je zde zmiňována především z důvodu zvolené lokality – oblast bývalého okresu Jeseník.

4.3 Ekoturismus

Cestování založené na přírodě, dnes nazývané ekoturismus, se začalo rozvíjet v osmdesátých letech dvacátého století. Od té doby se stalo jedním z nejdůležitějších segmentů světového cestovního ruchu (L. Hall, A. A. Lew, 1998). Stále více se do oblasti cestovního ruchu promítají měnící se společenské názory na zachování životního prostředí. Větší kritičnost turistů vede ke zvýšení poptávky po ekologicky šetrných volnočasových aktivitách. Cílem se tedy stává rozvoj a podpora nových forem cestovního ruchu, které zajistí co největší přínos pro všechny účastníky (turisty, místní obyvatele apod.), aniž by způsobovala velké ekologické a sociální narušení. Základem je upustit od krátkodobých přínosů z cestovního ruchu a přejít k realizaci dlouhodobých hospodářských, kulturních zisků a přínosů pro životní prostředí (G. Shaw, A. M. Williams, 2002).

Podobně jako u udržitelného cestovního ruchu či rozvoje, existuje celá řada definic ekoturismu:

Ekoturistika je druh cestovního ruchu šetrný k životnímu prostředí. Jde o cestování do relativně nenarušených přírodních oblastí s cílem podporovat zachování životního prostředí, využívat a ocenit přírodu (případně i doprovodné kulturní prvky). Poskytuje prospěšné aktivní sociálně-ekonomické zapojení místních obyvatel (M. E. Wood, 2002; definice dle IUCN). Ekoturistika je součástí udržitelného cestovního ruchu.

Jiným autorem, který se touto problematikou zabýval, je například D. Fennel (2003). V jeho publikaci je uvedených hned několik definic převzatých od jiných autorů. Z jednotlivých pojetí pak Fennel vytvořil definici vlastní: *Ekoturismus je udržitelná, neinvazivní forma cestovního ruchu, která se zaměřuje především na studium přírody a je řízena k tomu, aby měla malé dopady, nulovou spotřebu a byla místně orientovaná. Obvykle se vyskytuje v přírodních oblastech a měla by přispět k jejich zachování.*

Přímé ekonomické i ekologické dopady na dané území jsou minimální. Dochází k významnému zvýšení využití stávající infrastruktury a povědomí

o regionu. Ekoturismus je jistou novou filozofií v rámci cestování (M. Pásková, 2008). V každé formě cestovního ruchu se objevuje také kultura. V ekoturismu však není tím nejdůležitějším, na rozdíl od přírody a přírodních zdrojů. Významnou složkou ekoturistiky je vzdělávání a získávání vědeckých poznatků o přírodě (D. Fennel, 2003).

Základní principy ekoturismu (M. E. Wood, 2002):

- a) minimalizovat negativní dopady na přírodu a kulturu
- b) vzdělávat uživatele
- c) zdůrazňovat význam zodpovědného podnikání (orientace na místní ekonomiku a obyvatele)
- d) monitoring k rozpoznání a minimalizaci důsledků
- e) využívat již vybudovanou infrastrukturu

Stejný autor také vytvořil charakteristiku dobré ekotrasy:

- a) před výletem jsou poskytnuty informace o kultuře a prostředí, které je možné navštívit
- b) nabídka pokynů pro vhodné oblečení a způsob chování
- c) nabídka instruktáže – geografické, sociální a politické aspekty
- d) nabídka vyškolených průvodců
- e) umožnění setkání a spolupráce s místními obyvateli
- f) rozvíjení snahy porozumět životu a tradicím místních obyvatel
- g) poskytuje příležitosti pro místní komunity
- h) nabídka ubytování šetrného pro životní prostředí

4.4 Jezdecká turistika

Jezdecká turistika je dobrým příkladem ekoturismu a v současnosti prochází pozvolným rozvojem. Základní formy jezdecké turistiky nejlépe vystihuje K. Hollý (2003). Jde o takové způsoby využití koní, při kterých je kromě vytrvalostního zatížení a sportovně-technické stránky důležitá také stránka zážitková (jezdec dokáže vnímat i okolí). Jde o vycházky na koni, putování na koni, výlety a túry. Vycházky na koni jsou základem jezdecké turistiky. Pod tímto pojmem rozumíme ježdění v terénu trvající jednu až čtyři hodiny, při kterém se překonává vzdálenost 7 - 30 km. Má svou složku pohybovou, technickou a poznávací. Pro tuto formu jezdecké turistiky se nevyžaduje speciální výstroj pro koně. Výlety a túry jsou cesty v přírodě trvající zpravidla jeden den, přičemž překonávaná vzdálenost činí 30 až 70 km. Výstroj musí být doplněna minimálně lékárníčkou, stájovou ohlávkou a vazákem. O putování na koni hovoříme, pokud se spojí několik celodenních túr. Může být organizováno hvězdicově (výlety přírodou s návratem do původní stanice) nebo řetězově (putování mezi jednotlivými stanicemi). Organizačně je náročnější typ řetězový, protože vyžaduje převážení potřebného materiálu doprovodným vozidlem (pokud to není možné, musí být využit nákladní kůň nebo naložení koní pod jezdci). Mezi pomocné formy jezdecké turistiky řadíme distanční sport, orientační závody na koni či jezdecké hry. Rekreační ježdění je jednou z mála možností nepracovního využití koní, kteří se nehodí pro závodní kariéru. Plemenná příslušnost koně není limitujícím faktorem, je ale nutné zohlednit povahu a charakter koně.

5 Využitelnost koní jako faktoru udržitelnosti v cestovním ruchu

Jezdecká turistika je formou ekoturismu. Cestovní ruch má vždy jisté pozitivní i negativní vlivy. V rámci ekoturismu dochází k minimalizaci negativních dopadů a maximalizaci jevů pozitivních. Tato kapitola se bude věnovat důsledkům využití koní v rámci jezdecké turistiky, případně omezením, která jsou nutná pro zachování co největší rovnováhy daného prostředí.

Mezi základní předpoklady koňských stezek patří podpora místních ekonomik (ubytování, ustájení, stravování, nákup potravin, doprovodné služby apod.), zapojení místních obyvatel, zachování rozmanitosti, snížení nadměrného znečišťování a zabezpečení informací pro účastníky cestovního ruchu (M. Pásková, 2001).

Pozitiva (M. Pásková, 2001):

- a) jezdecké stezky narušují životní prostředí minimálně
- b) nenarušují místní životní styl (snaha zohledňovat potřeby a podmínky obyvatel)
- c) přihnojování půdy
- d) negativní dopady jsou pouze krátkodobého charakteru (regenerace vegetace po okusu a sešlapu krajiny)

Negativa:

Mezi největší negativa patří především sešlap krajiny, okus vegetace, případně celková nedbalost účastníků cestovního ruchu. Do negativ můžeme zařadit také zavlékání druhů rostlin, ačkoli nemusí být vždy pouze nepříznivým jevem (M. Pásková, 2001).

Nežádoucí vliv na rostlinná společenstva se projevuje ochuzením druhové pestrosti (sešlap) a naopak obohacením o druhy danému společenstvu cizí

(zavlékání druhů). U živočichů může docházet ke změně teritorií, denního rytmu, potravního režimu, početních stavů či populační dynamiky (T. Doležal, R. Hošek, E. Nováková, 2000).

Následující negativní dopady lidské aktivity na životní prostředí jsou v případě jezdeckých stezek více rizikové až v případě předdimenzování využitelnosti území (P. Eagles, S. McCool, C. Haynes, 2002):

- a) odpady, znečištění vody, vliv hluku
- b) ztráta přirozeného prostředí, poškození chráněných lokalit
- c) eroze půdy, změna vodních toků
- d) vandalismus, uživatelské konflikty
- e) sběr palivového dříví či suvenýrů (flóra, fauna atd.)

Stejní autoři uvádí tři různé druhy zátěže pro danou oblast – finanční a ekonomická, socio-kulturní či environmentální zátěž. Nabízí také jistá opatření, která rizika minimalizují. Jde například o omezení využití – limit počtu osob vstupujících do oblasti či stanice a uplatňujících služby, limit počtu osob cestujících ve skupině, stanovení maximální délky pobytu, vyžadování určitého vybavení (návštěvníci musí být připraveni na vaření v přírodě, úklid odpadů apod.). V případě problémových oblastí je vhodné zakázat všechny nebo některé typy turistického využití (např. zákaz táboření nebo omezení týkající se používání otevřeného ohně). Návštěvníkům by měly být poskytnuty údaje, fakta, rady, případně pravidla vhodného chování (informace předávány pomocí letáků, knih, map, webových stránek apod.).

6 Jezdecké stezky v ČR a v zahraničí

Koňských stezek v posledních letech na území České republiky přibývá. Nemají však příliš dlouhou historii. To platí i pro sousední státy, které mají podobné podmínky jako v ČR a jsou důležité pro možné další napojení tras do zahraničí. Cílem této práce není charakteristika doposud vytvořených stezek, údaje uváděné v této kapitole mají tedy pouze doplňkový informativní charakter. K tomuto tématu navíc neexistuje prakticky žádná kvalitní publikace, informace jsou k nalezení nejčastěji na webových stránkách nejrůznějších klubů.

6.1 Česká republika

Síť hipostezeček není v České republice tak hustá jako například v Německu, Rakousku či Nizozemsku. I přesto značených stezek v poslední době přibývá. Vůbec první hipotrasa byla otevřena v roce 1998 a prochází oblastí Hrubého Jeseníku. Od té doby se otevřely stezky prakticky v každém kraji republiky (<http://www.hipostezkyonline.cz/clanky.php?id=2>).

Na začátku roku 2002 vzniklo občanské sdružení Jezdecké stezky. Cílem sdružení je zmapovat území republiky a vyznačit cesty, po kterých by se jezdci mohli pohybovat bezpečně, bez konfliktů s majiteli pozemků, se zárukou odpočinkových stanic a veškerých ostatních služeb. Vytvořili také metodiku, která určuje, jaký by měl být povrch stezky z hlediska schůdnosti, bezpečnosti i ochrany přírody. Sdružení se spojilo s Klubem českých turistů a zajistilo si tak možnost kvalitního značení tras v terénu (K. Hollý, 2003).

Turistika na koni je ideální možností propojení myšlenek rozvoje cestovního ruchu, rozvoje venkova, využití volného času a utváření vztahu k přírodě. V rámci České republiky dosud neexistovalo zmapování současného stavu, ani koncepce dalšího rozvoje jezdecké turistiky. O to se od roku 2003 stará organizace Turistika na koni – odbor při KČT Jihočeský kraj. Jde zároveň o jeden z regionů, který má nejlépe vybudovány jezdecké trasy, napojení

do zahraničí a zajímá se o další rozvoj v rámci celé republiky. Organizace v roce 2003 podala projekt k Evropské unii s názvem Turistika na koni jako jeden z řady projektů Jihočeského kraje. V rámci tohoto projektu provedli také marketingový průzkum za účelem zjištění zájmu veřejnosti o jezdeckou turistiku (http://www.jiznicechy.cz/turistikanakoni/media/soubory/prk_jck_-_projekt_2-12-04_-_turistika_na_koni.pdf). Členové organizace se snaží hipostezky propagovat na českých výstavách, webových stránkách či v zahraničí.

V roce 2010 byla vydána celostátní edice map pro turistiku na koni. Jde prozatím o první čtyři listy - edice turistických map v měřítku 1:50 000 od Kartografie Praha. Mapy v této edici obsahují rozsáhlou část věnovanou turistice na koni, jsou však využitelné i pro běžné turisty. Aktuálně vyšly tyto listy: Šumava-Trojmezí, Novohradské hory, Českosaské Švýcarsko a Vizovické vrchy. Další území budou vydána v roce 2011, postupně by listy měly pokrýt celou Českou republiku (<http://www.equichannel.cz/celostatni-edice-map-pro-turistiku-na-koni>).

6.2 Zahraničí

V rámci projektu Turistika na koni byl proveden také průzkum v zahraničí, konkrétně v zemích s podmínkami podobnými jako v České republice a zároveň blízkých Jihočeskému kraji (Rakousko a Německo). Důvodem bylo především možnost zkušeností a možnost příštího napojení tras do sousedních států. Údaje byly získány osobně členy nebo spolupracovníky projektového týmu, který vytváří stezky v Jihočeském kraji. Základní informace z Polska a Slovenska byly získány z internetových zdrojů.

6.2.1 Rakousko

Rakousko má velmi dobře propracovaný systém stezek především v Horním Rakousku (oblast Mühlviertel). Trasy jsou v terénu značeny (čtvercové hliníkové tabulky s emblémem koně, údaj o směru a vzdálenosti). Do vytyčování a údržby se aktivně zapojují majitelé usedlostí a penzionů. Celý systém je organizován pod záštitou organizace EUREGIO. V Dolním Rakousku se systém teprve vytváří prostřednictvím organizace Landesverband für Reiten und Fahren. Na rozdíl od České republiky, kde je jezdecká turistika považována za aktivitu cestovního ruchu, v Rakousku je kladen důraz na možnost hospodářského výsledku této aktivity pro zemědělce. Propagační materiály mají formu popisu jednotlivých oblastí a stanic. Existuje zde velmi propracovaný systém kritérií pro popsání kvality stanic – ustájení a péče o koně, ubytování, obsluha pro jezdce a množství doplňkových služeb. Kvalitu stanice hodnotí komise. Tento systém v České republice zatím zaveden není – jako cenné kontakty byly zaregistrovány všechny stanice, kde může jezdec i kůň přenocovat – rozdělení dle kvality je otázkou další fáze rozvoje (http://www.jiznicechy.cz/turistikanakoni/media/soubory/prk_jck_-_projekt_2-12-04_-_turistika_na_koni.pdf).

V rámci jezdeckých stezek jsou určována základní pravidla pohybu. V nejdůležitějších aspektech se tato pravidla často shodují, ale mohou se lišit dle

požadavků v jednotlivých státech. Například v Dolním Rakousku je mimo jiné uváděno (dle <http://jezdecka-turistika.sothis.cz/pravidla-pohybu-po-stezce.html>):

- a) jezdci prokazují způsobilost k jízdě rakouským jezdeckým pasem (po stezkách se tedy nemůže pohybovat každý)
- b) pro jízdu na soukromých pozemcích jezdci musí získat souhlas majitele pozemku
- c) vyškolení průvodci se prokazují odznakem jezdeckého průvodce
- d) každý kůň musí mít viditelně připevněnou známku s přidělenou barvou, číslem koně a poštovním směrovacím číslem stáje nebo jezdeckého svazu
- e) informace o ubytování a ustájení sděluje příslušný obecní úřad

6.2.2 Německo

Pro potřeby turistiky na koni jsou v Německu vydávány mapy v měřítku 1:50 000. Kromě vyznačených tras včetně číslování naleznete na zadní straně mapy informace o stanicích. Součástí jsou také plánky všech tras. Podobně jako v Rakousku existuje i v Německu systém příspěvků, které se platí při zapojení do projektů turistiky na koni. Organizátory jsou zde především jednotlivé stanice. V oblasti jezdecké turistiky jsou využívány finanční zdroje z grantů a dotací (také prostředky Evropské unie, především program LEADER). Stezky nejsou určeny jen pro jezdce na koních, ale například i pro průjezd povozů, což významně rozšiřuje cílovou skupinu uživatelů a služby v okolí trasy (http://www.jiznicechy.cz/turistikanakoni/media/soubory/prk_jck_-_projekt_2-12-04_-_turistika_na_koni.pdf).

6.2.3 Polsko

V rámci vymezování stezek na Jesenicku je pravděpodobně nejdůležitější vazba na Polsko. Jelikož jde o příhraniční region, je možné do budoucna uvažovat o napojení stezek do tohoto státu.

Kořeny jezdecké turistiky v Polské republice sahají až do roku 1876, kdy byl organizován první výlet do hor. V horských oblastech navíc využívají chovu huculských koní, kteří jsou pro tento typ turistiky vyhovující. V roce 1990 byla oficiálně založena jezdecká turistika v rámci organizace PTTK (Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze). V březnu roku 1996 byla vytvořena Komise jezdecké turistiky PTTK, která prostřednictvím svých podvýborů (horský a nížinný) koordinuje celostátní jezdeckou turistiku. Každým rokem jezdci přibývají a vznikají nové koňské trasy. Mezi nejdelší trasy patří 600 km dlouhý Szlak Transbeskidzki a 250 km dlouhý Szlak Jurajski. Příslušné stanice jsou certifikovány organizací PTTK. Na značení tras, jezdeckém výcviku, poradenství a odborné výuce nyní pracuje téměř 200 lidí (<http://szlaki.pttk.pl/konne/jura01.html>).

6.2.4 Slovensko

Klub slovenských turistů zajišťuje a koordinuje následující činnosti týkající se jezdecké turistiky – rekognoskace území vhodných pro vytvoření tras, údržba a značení, registrace a propagace stanic (pro členy KST a nečleny), příprava map a katalog stanic, realizace propagačních materiálů, seminářů a kurzů. Samozřejmě se také snaží o spolupráci s jinými organizacemi ve Slovensku i v zahraničí. Aktuálně se snaží o propojení jednotlivých izolovaných enkláv jezdců – spojení trasami a samozřejmě poskytnutí informací (http://www.kst.sk/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=82&Itemid=146).

7 Vymezení a popis zájmového území

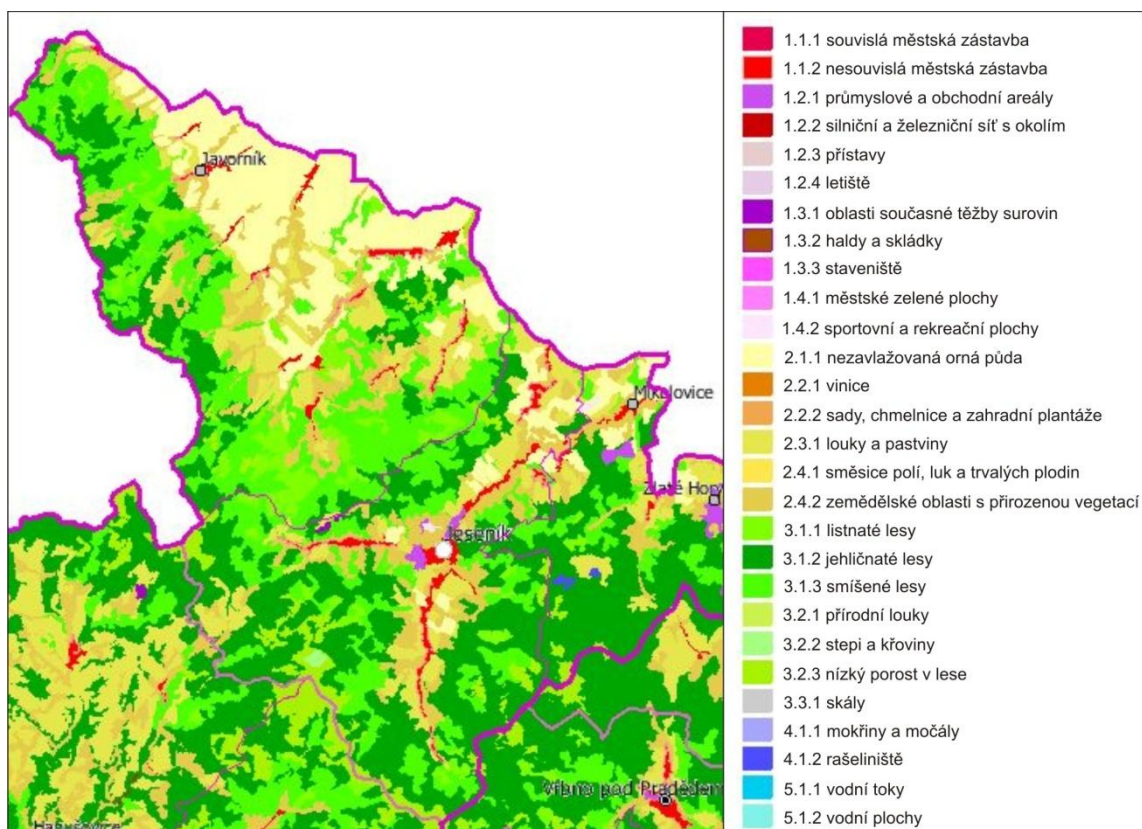
Jezdecké stezky jsou v této práci navrhovány na území okresu Jeseník. Jde o příhraniční oblast sousedící s Polskem, kam by stezky mohly být v budoucnu napojeny v rámci projektu přeshraniční spolupráce. Vzhledem k reliéfu a stávající infrastruktuře jsou trasy vedeny v okolí Rejvízu, při severní hranici s Polskem a v Rychlebských horách. Zcela se vyhýbají okolí města Jeseník a vysokým pohořím západně a jižně od tohoto města.

Pro území okresu Jeseník je charakteristická složitost geologické stavby. Celé horské jádro regionu (Hrubý Jeseník, Rychlebské hory, Žulovská pahorkatina, Zlatohorská vrchovina) tvoří přeměněné horniny starohorního a prvohorního stáří či horniny vyvřelé. Původ nejmladších hornin souvisí s pevninským zaledněním (elster, saal). Ledovec zasáhl severní část okresu, pokryl severní předpolí Hrubého Jeseníku, Rychlebských hor a Zlatohorské vrchoviny až do nadmořských výšek 400 – 450 m. Rychlebské hory a Hrubý Jeseník jsou kerná pohoří. V průběhu čtvrtohor došlo k exhumaci odolných hornin především díky mrazovému zvětrávání. Pohoří jsou také bohatá na peřejovité a kaskádovité úseky vodních toků (př. Nýznerovské vodopády na Stříbrném potoce). Žulovská pahorkatina je z velké části tvořena žulovým plutonem. Terénní deprese jsou vyplněny ledovcovými sedimenty štěrků, písků, souvků apod. Charakteristické jsou ostrovní hory (bornhardty), mezi nejvyšší patří Boží hora, Borový a Smolný vrch. Ruwary jsou z části přemodelované v oblíky a zvláštní tvary zvětrávání žuly. Typická oblíková krajina se nachází v okolí Kobylé nad Vidnavkou a Staré Červené Vody. V žule se často nachází kry starších hornin (krystalické vápence devonského stáří). Krasové jevy a jeskynní systémy jsou vyvinuty u Ondřejovic, Supíkovíc, Vápenné a v Dolní Lipové. Přístupné veřejnosti jsou pouze jeskyně Na Pomezí a Na Špičáku. V oblasti se také nachází činné nebo opuštěné lomy. Ze severu na Žulovskou pahorkatinu navazuje Vidnavská nížina s výraznými ledovcovými usazeninami. Severovýchodní a východní část okresu tvoří

Zlatohorská vrchovina a Rejvízská hornatina. Na kontaktech a v tělesech metamorfovaných hornin se vytvořila ložiska kovových rud. Praktický význam mělo v minulosti zlatonosné zrudnění. Pro geomorfologii regionu jsou typické četné antropogenní tvary reliéfu – agrární valy a haldy, důlní díla, lomy a pískovny. Převážně celé území leží v povodí Kladské Nisy, která se v Polsku vlévá do Odry. Pouze malá oblast v jižní části okresu patří do povodí Moravy a pramenná oblast Černé Opavy do povodí Odry. Největší vodní toky jsou řeka Bělá s přítokem Staříčem, Vidnávka (společně se Stříbrným a Černým potokem) a Zlatý potok. Na Rejvízu se nachází rašeliniště (195 ha), v jehož středu je Velké mechové jezírko. V okrese je velké množství umělých vodních ploch – odkaliště nad Zlatými Horami, zavlažovací nádrž u Javorníku, zatopený povrchový důl v Písečné či několik rybníků – Velký rybník, Dolní a Horní Tovaryš, Vidnavský rybník, Horní a Dolní Křemen (J. Šafář a kol., 2003).

Důležitý je také krajinný pokryv zájmového území. Severní část okresu tvoří orná půda, louky a pastviny. Rychlebské hory, Sokolský hřbet a okolí Rejvízu pokrývají jehličnaté a smíšené lesy.

Jezdecké stezky prochází některými obcemi okresu. Mezi ty nejvýznamnější patří: Supíkovice, Česká Ves, Černá Voda, Kobylá nad Vidnavkou, Vápenná, Bernartice a Javorník. Jak již bylo zmíněno, trasy se záměrně vyhýbají městu Jeseník kvůli rozsáhlejší infrastruktuře, která by zavedení stezek mohla značně zkomplikovat.

Obr. 1 Krajinný pokryv v okrese Jeseník v roce 2006
(zdroj: <http://geoportal.cenia.cz/>)

8 Návrh jezdeckých stezek

Cílem této práce je navrhnout komplexní balíček služeb spojený s chovem koní a jejich další využití v oblasti Jesenicka. V této kapitole tedy budou uvedeny základní informace týkající se využívání stezek, budou navrženy jednotlivé trasy a stanice, popsána geograficky významná místa či doprovodný program pro účastníky. Snahou je zajistit všechny tyto aktivity tak, aby zachovávaly základní principy ekoturismu.

Jezdecká turistika či rekreační ježdění je jednou z možností využití koní (mezi další můžeme řadit například práci koní při těžbě dřeva, sportovní kariéru či hipoterapii). Styl ježdění (western, anglický styl) a plemenná příslušnost koně není limitujícím faktorem. Z historického pohledu lze však říci, že westernoví jezdci tíhnou k vyjížděnkám do přírody poněkud více a mají pro ně také vhodnější vybavení (především pro delší trasy). U koní je nutné místo plemene zohlednit jeho povahu a připravenost.

8.1 Co od stezek očekávat

Jak již bylo zmíněno, jezdecké stezky mohou využívat lidé s libovolným jezdeckým stylem a s koněm, který je pro turistiku dostatečně příježděný. Pro osoby nevlastnící koně bývá nabízena možnost zapůjčení koní. V oblasti Jesenicka existuje pouze několik center provozujících turistickou jízďárnu a ochotných koně pronajmout na několik dní (např. Ranč Orel, Orlí vrch na Rejvízu). Stezky jsou zde tedy koncipovány spíše pro majitele koní a zkušenější jezdce, kteří chtějí využít jízdu na koni svůj volný čas. Tento systém však vyžaduje převoz koní do dané oblasti.

V zájmovém území je pro začátek vymezeno několik základních stanic v okolí hlavní trasy. Je zde ale zajištěna možnost dalšího rozšiřování stanic na trasách vedlejších. Pro jezdce budou připraveny trasy s popisem, profilem terénu a celková mapa. Jednotlivé úseky jsou barevně odlišeny podle pokynů

Klubu českých turistů (KČT). V budoucnosti by mělo být zavedeno také značení v terénu. Jezdcům budou poskytnuty informace týkající se celkového zabezpečení, tedy přeprava koní a kontakty na veterinární, podkovářské a sedlářské služby. V základním balíčku služeb mohou najít informace o lokalitě, případně doprovodný program v okolí stezek (cykloturistika, adrenalin park, koupaliště apod.).

8.2 Podmínky využívání stezek

Tento oddíl se věnuje základním pravidlům, která je nutné dodržovat při využívání jezdeckých stezek. Jde o zajištění ochrany přírody při průjezdu krajinou, podmínky pro přechod státní hranice či jistá bezpečnostní a veterinární pravidla. Kapitola navíc obsahuje doporučené vybavení pro jezdce i jejich koně.

8.2.1 Právní předpoklady

S problematikou jezdeckých stezek úzce souvisí následující legislativa:

- a) Veterinární zákon č. 286/2003 Sb.
- b) Zákon o lesích č. 289/1995 Sb.
- c) Zákon o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb.
- d) Silniční zákon č. 304/1997 Sb.

Účastníci turistiky na koni i provozovatelé stezek by se měli touto legislativou řídit. Dále je nutné při budování tras zajistit smlouvy s majiteli pozemků, přes které stezky procházejí. Jezdci by neměli opouštět vyznačené trasy, aby nedocházelo ke zbytečným konfliktům právě s majiteli pozemků.

Jedny z nejdůležitějších pravidel zde zastupují kromě ochrany přírody podmínky veterinární, při jejichž nedodržení hrozí nebezpečí rozšíření nákazy. V případě jakéhokoli přemísťování koní (včetně přesunu do zahraničí) musí mít jezdec průkaz koně, v němž jsou zaznamenána vyšetření.

8.2.2 Pravidla stezek

Na jezdeckých stezkách je nutné dodržovat základní pravidla provozu. Občanské sdružení Klub hipoturistiky Plzeňského kraje (<http://www.hipostezkypk.cz/modules/news/article.php?storyid=4>) uvádí následující provozní řád:

1. Jezdci vyjíždějí na jezdeckou stezku na vlastní nebezpečí.
2. Je nutné dodržovat určený řád a pravidla silničního provozu stanovená zákonem.
3. Jezdci jsou povinni dbát na ohleduplnost k ostatním účastníkům stezek, zvláště pak, pokud vedou souběžně s turistickými a cykloturistickými trasami. Chodce a cyklisty je nutné předjíždět v kroku.
4. Na stezky může vyjet v jedné skupině maximálně deset koní. Doporučuje se ale rozdělení do menších skupin.
5. V případě vícečlenné skupiny nad deset koní, je zapotřebí dodržet vzdálenosti mezi jednotlivými skupinami minimálně 500 metrů.
6. Každá skupina si zvolí průvodce, pokud není se skupinou průvodce profesionální. Průvodce je vybaven mobilním telefonem, zná veškerá pohotovostní čísla a je podrobně informován o průběhu trasy.
7. Jízdní skupina je povinna dbát místních nařízení a momentálních omezení průjezdnosti v některých úsecích.
8. Je zakázáno provádět vyjížděky z trasy za účelem projížděk po polích a loukách mimo stezku, vjíždět do lesních porostů, rušit či štvát zvěř.
9. Je zakázáno tábořit mimo určená místa a rozdělávat oheň.

Občanské sdružení pro podporu jezdecké turistiky (<http://jezdecka-turistika.sothis.cz/pravidla-pohybu-po-stezce.html>) uvádí kromě výše zmíněných pravidel navíc:

10. Na frekventované či rozbahněné stezce je nutné projíždět v zástupu a dbát tak na povrch stezky, který mohou kopyta koní poškodit.
11. Jezdci jsou povinni projíždět trasu v bezpečné rychlosti – cválat jen na přehledných úsecích.
12. Je důležité chránit prostředí stezky – uklízení odpadů, odstranění koňského trusu ze silnice apod.
13. Upozornit stanici na možné problémy – vyvrácené stromy, poškozené značení, vysypané odpadky apod.

14. Z bezpečnostních důvodů na stezky nesmí volně pobíhající psi.

15. Ostatní lidé na stezce nemusejí znát koně a jejich reakce.

K. Hollý (2003) tato základní pravidla doplňuje o následující:

16. Neriskovat.

17. Pamatovat na etologické vlastnosti koně (plachost, stájový pud).

18. Před odjezdem a v průběhu akce kontrolovat výstroj, nohy koně, kopyta a podkovy.

8.2.3 Doporučené vybavení

Vzhledem k tomu, že jsou stezky koncipovány především pro majitele koní a zkušenější jezdce, závisí používaná výstroj na aktuálním materiálním vybavení každého budoucího uživatele stezek. Jakákoli výstroj je do jisté míry vhodná a záleží plně na jezdci, jaké vybavení považuje za vyhovující. Je možné využití několika druhů uzdění (typ bezudidlový nebo udidlový), stejně tak i sedláni (anglická či westernová sedla). Pro delší putování je doporučováno sedlo westernové. Mezi další vhodné sedlové doplňky patří podbřišníník, sedlová podložka, sedlové brašny, případně také bandalír, poprsní řemen či podocasní řemen.

Při výletech a túrách, které trvají zpravidla jeden den, postačí doplnění výše jmenovaného vybavení o lékárníčku, stájovou ohlávku a vodítko. Při delším putování se vybavení určuje podle toho, zda je materiál převážně doprovázen doprovozním vozidlem nebo je veškerá výstroj naložena na koně (samostatný nákladní vůz či naložení koně pod jezdce). Doporučená výstroj naložená na koně za předpokladu, že je ostatní materiál (např. nepromokavá deka, krmivo, podkovářské nářadí, potraviny, hygienické potřeby, oblečení atp.) převážně doprovázen doprovozním vozidlem:

- a) pláštěnka nebo nepromokavý kabát
- b) potraviny, láhev s vodou
- c) soubor map, průkaz koně

- d) lékárnička doplněná o nejnnutnější veterinární přípravky a pomůcky
- e) přední a zadní rezervní podkova, podkováky, kladivo
- f) ohlávka, vodítko

V druhém případě, tedy pokud je veškeré vybavení naloženo při putování na koně, je nutné výstroj doplnit o další nezbytné pomůcky. K. Hollý (2003) uvádí následující rozdělení výbavy:

- a) bandalír - pláštěnka nebo nepromokavý kabát, nepromokavá deka na koně, rezervní oblečení
- b) levá přední sedlová brašna - čištění na koně, přední a zadní rezervní podkova, podkováky, kladivo, kleště, nýty, drát, jehla, řemínky
- c) pravá přední sedlová brašna - hygienické potřeby, lékárnička doplněná o veterinární přípravky, šicí a osobní potřeby
- d) levá zadní sedlová brašna - jídelní souprava, potraviny, láhev s vodou
- e) pravá zadní sedlová brašna - vědro na vodu, sekera, soubor map, průkaz koně
- f) zadní bandalír - rezervní části uzdění, stájová ohlávka, vodítko, řemen, spací pytel, vak s rezervní dávkou krmiva, podbřišník

8.3 Značení jezdeckých stezek

Jezdecké stezky mohou být v terénu barevně vyznačeny. Při návrhu stezek v oblasti Jesenicka bylo předpokládáno budoucí značení v terénu. Jednotlivé trasy jsou barevně rozlišeny dle předepsané metodiky vytvořené Klubem českých turistů ve spolupráci s občanským sdružením Jezdecké stezky. Tato metodika je také podrobně popsána v projektu Turistika na koni (http://www.jiznicechy.cz/turistikanakoni/media/soubory/prk_jck_-_projekt_2-12-04_-_turistika_na_koni.pdf):

Metodika značení tras pro jezdeckou turistiku odpovídá metodice značení pěších tras.

Návrh trasy

Jezdecké trasy jsou navrhovány tak, aby nevznikal jejich souběh s jinou značenou trasou (pěší, lyžařskou, cyklistickou). Pokud není jiná možnost a souběh je v určitém úseku nezbytný, je možné vyznačit jezdeckou stezku pouze v případě, je-li její šířka v celém souběžném úseku minimálně dva metry.

Umístění značek

Značky a šipky se umísťují ve výšce 180 cm nad zemí. V případě souběhu s jinou značenou trasou je jezdecká značka 10 cm nad pěší nebo lyžařskou značkou a 20 cm nad značkou cyklistickou.

Rozměry

Jezdeckou značku tvoří bílý čtverec o rozměrech 10 x 10 cm, uvnitř kterého je barevný kruh o průměru 6 cm. Kruh je lemován šedou barvou, šířka mezery mezi bílou a barevnou částí je 0,5 cm.

Směrovky a tabulky

Směrovky a tabulky pro jezdecké stezky jsou textově i barevně shodné se směrovkami pěších tras. V jejich záhlaví je uveden text „Jezdecká stezka KČT“, v hrotu směrovek je zobrazen kruh barevně odpovídající dané jezdecké trase.

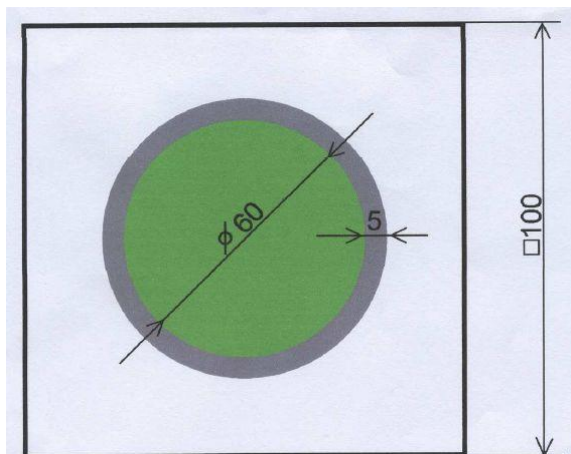
Barva a číslo trasy

Určení barvy jezdecké trasy odpovídá systému barevného rozlišení u pěších tras. Hlavní tranzity jsou značeny červeně, vedlejší větve modře, regionální a místní trasy zeleně a žlutě. Barvu i evidenční číslo přiděluje pověřený pracovník Klubu českých turistů. Je nutné dbát na to, aby se pokud možno nekřížily jezdecké stezky téže barvy.

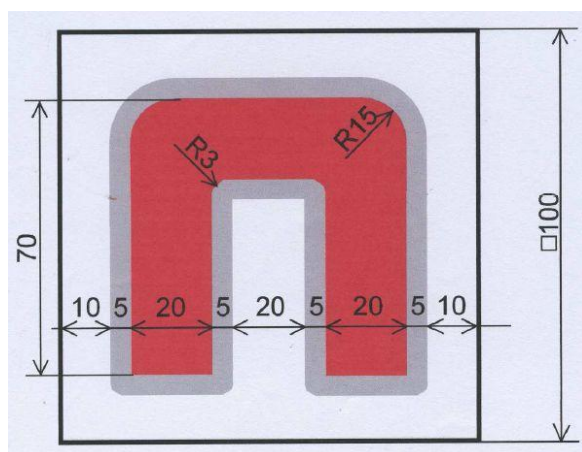
Jízdárenské a městské jezdecké okruhy

Jízdárenské okruhy pro komerční jezdeckou turistiku jsou značeny barevným symbolem podkovy v bílém čtverci o vnějším rozměru 10 x 10 cm. Tyto okruhy nemají evidenční číslo, nevybavují se směrovkami ani tabulkami. Městské jezdecké okruhy jsou jezdecké stezky vedoucí městem. Jejich značení je buď shodné se značením regionální jezdecké trasy, nebo se značením jízdárenského okruhu. Rozhodující je koncepce sítě jezdeckých stezek.

Klubem českých turistů byly schváleny následující značky:

Obr. 2 Značení – jezdecká stezka průběžná
(zdroj: http://www.jiznicechy.cz/turistikanakoni/media/soubory/prk_jck_-_projekt_2-12-04_-_turistika_na_koni.pdf)

Obr. 3 Značení – jezdecká stezka okružní
(zdroj: http://www.jiznicechy.cz/turistikanakoni/media/soubory/prk_jck_-_projekt_2-12-04_-_turistika_na_koni.pdf)

8.4 Hodnocení požadovaných služeb

Jednou z použitých metodik v této práci bylo provedení dotazníkového šetření (příloha 1), jehož výsledky mohou být užitečné při vytváření jezdeckých stezek. Je možné určit, na jakou skupinu osob se více zaměřit, jaké mají požadavky, co jim v současnosti brání v putování na koni apod.

8.4.1 Základní údaje

Rozdělení dotazovaných osob podle administrativního členění ČR (VÚSC)

Na počet dotazníků rozeslaných do jednotlivých krajů České republiky měly vliv dva faktory. Prvním z nich je rozložení členské základy Western Riding Clubu České republiky, jelikož v posledním desetiletí se přibližně dvě třetiny členů WRC koncentrují do oblasti Moravy a Slezska (<http://www.wrc.cz/>; databáze členů). Druhým faktorem je pak vzdálenost od oblasti, ve které budou jezdecké stezky navrhovány. Při větší vzdálenosti od území se zvyšují náklady na přepravu koní a lze předpokládat menší zájem o využití stezek. Z těchto důvodů bylo nejvíce osob (celkem 40) osloveno z kraje Olomouckého, Jihomoravského, Moravskoslezského a Zlínského.

Tab. 1 Počet dotazovaných osob v krajích ČR

<i>kraj</i>	<i>počet osob</i>	<i>kraj</i>	<i>počet osob</i>
Praha	1	Královéhradecký	1
Středočeský	6	Pardubický	4
Jihočeský	2	Vysočina	1
Plzeňský	1	Jihomoravský	11
Karlovarský	1	Olomoucký	12
Ústecký	3	Zlínský	8
Liberecký	0	Moravskoslezský	9

Rozdělení dotazovaných osob podle věku

Jízda na koni není sport příliš limitovaný věkem. V rámci šetření byly osloveny osoby jakéhokoli věku. Nejvíce osob bylo ve věku 20 až 39 let. Tuto skupinu osob lze považovat za jezdecky neaktivnější. Absolutně nejvyšší podíl má kategorie 20 až 29 let, která byla zastoupena celkem 27 osobami, tj. 45 % dotazovaných. Nejmenší podíl tvořili lidé ve věku nad padesát let – dohromady čtyři osoby, tj. 7 % dotazovaných.

Tab. 2 Počet dotazovaných osob podle věku

<i>věk</i>	<i>počet osob</i>	<i>relativní počet (%)</i>
10 – 19 let	7	11
20 – 29 let	27	45
30 – 39 let	15	25
40 – 49 let	7	12
50 – 59 let	3	5
60 – 69 let	1	2
<i>celkem</i>	60	100

Rozdělení dotazovaných osob podle pohlaví

Členskou základnu Western Riding Clubu České republiky tvoří z větší části ženy. Během posledních dvou let bylo ve WRC zastoupení mužů pouze 20 až 25 % (<http://www.wrc.cz/>; databáze členů). Tento trend se také odráží v dotazníkovém šetření, které bylo provedeno u 53 žen a 7 mužů.

Tab. 3 Počet dotazovaných osob podle pohlaví

<i>pohlaví</i>	<i>počet osob</i>	<i>relativní počet (%)</i>
žena	53	88
muž	7	12
<i>celkem</i>	60	100

Rozdělení dotazovaných osob podle dosaženého vzdělání

V rámci dotazníkového šetření bylo zjišťováno také dosažené vzdělání, které bylo při vyhodnocení rozčleněno na tři kategorie – základní, středoškolské a vysokoškolské. Absolutně nejvyšší zastoupení mají osoby se středoškolským vzděláním (35 osob, tj. 59 %), druhou nejvyšší hodnotu zastupuje vzdělání vysokoškolské (23 osob, tj. 38 %). Dotazník vyplnily pouze dvě osoby se základním vzděláním.

Tab. 4 Počet dotazovaných osob podle dosaženého vzdělání

<i>vzdělání</i>	<i>počet osob</i>	<i>relativní počet (%)</i>
základní	2	3
středoškolské	35	59
vysokoškolské	23	38
celkem	60	100

Jste majitelem koně?

Čtyřicet devět osob z celkového počtu šedesáti dotazovaných uvedlo, že jsou majitelem koně.

Tab. 5 Počet dotazovaných osob podle kritéria vlastnictví koně

<i>Jste majitelem koně?</i>	<i>počet osob</i>	<i>relativní počet (%)</i>
Ano, jsem majitelem koně.	49	82
Ne, koně nevlastním.	11	18
celkem	60	100

Máte zájem o putování v sedle?

Otázka zjišťuje, jaký je celkový zájem o výlety a túry. Negativní odpověď může způsobovat několik faktorů, například aktuální závodní kariéra nebo nedostatečná informovanost o jezdeckých stezkách. Zájemců o putování dle

výsledků průzkumu je celkem 54, tj. 90 %. Tři osoby uvedly odpověď zápornou.

Tab. 6 Počet dotazovaných osob podle zájmu o putování v sedle

<i>Máte zájem o putování v sedle?</i>	<i>počet osob</i>	<i>relativní počet (%)</i>
Ano.	54	90
Nevím.	3	5
Ne.	3	5
celkem	60	100

Iste příznivcem jezdeckých stezek?

Na základě odpovědí na tuto otázku je možné určit sympatie respondentů s jezdeckými stezkami. Všichni reagovali kladně.

Tab. 7 Počet dotazovaných osob podle jejich sympatií s jezdeckými stezkami

<i>Jste příznivcem jezdeckých stezek?</i>	<i>počet osob</i>	<i>relativní počet (%)</i>
Ano.	60	100
Nevím.	0	0
Ne.	0	0
celkem	60	100

Využil/a jste dříve jezdecké stezky?

Zde jsou opět tři možnosti k odpovědi – kladná, záporná nebo nevím. Dále je otázka rozšířena o několik podotázek v případě, že dotazovaná osoba odpověděla kladně, tzn. jezdecké stezky v minulosti využila (16 osob; 27 %). Větší podíl (72 %) ale tvoří osoby, které stezky ještě nikdy nevyužily.

Tab. 8 Počet respondentů podle kritéria využití jezdeckých stezek v minulosti

<i>Využil/a jste dříve jezdecké stezky?</i>	<i>počet osob</i>	<i>relativní počet (%)</i>
Ano.	16	27
Nevím.	1	1
Ne.	43	72
<i>celkem</i>	<i>60</i>	<i>100</i>

Z celkového počtu šestnácti osob, které již dříve jezdecké stezky využily, bylo na putování třináct respondentů s vlastním koněm, zbývající tři si koně zapůjčili. Jednou z podotázek bylo určit oblast, ve které se jezdci pohybovali. Z odpovědí je patrné využití stezek po celém území České republiky: Karlovarsko, jižní Čechy, okolí Slaného a Litoměřic, střední Čechy, Posázaví, Český ráj, Vysočina, Chřiby, Koryčany a okolí, Pardubický kraj, Lanškroun a okolí, Slavíč a Jeseníky. Další zjišťované informace se týkaly zhodnocení stezek, tedy určit klady a zápory. Kladně hodnocena byla příroda, dostatek stanic a míst pro uvázání koní, značení, minimum asfaltovaných silnic, možnost putování také mimo vyznačené stezky, přenocování v přírodě i ve stanicích, rozmanitost, kombinovaný terén (pro začátečníky i pro pokročilé jezdce), nebo plavení koní. Mezi negativně hodnocené faktory patří nedostatek užitkové vody, vysoká míra asfaltovaných silnic nebo kamenitých cest, nedostatečné zázemí pro koně, častý výskyt ohrad pro dobytek, které komplikují průjezd, neschůdný a těžký terén, špatné značení, zničené značky, nebo nedostatek stezek v oblasti.

Máte dostatek informací o současných jezdeckých stezkách v České republice?

Z tabulky je patrná jistá neinformovanost respondentů – celkem 49 osob (tj. 82 %) uvedlo, že nemají dostatek informací o aktuálních koňských stezkách na území České republiky. Pouze deset osob je dostatečně informovaných. Budoucím provozovatelům navrhovaných stezek na Jesenícku je doporučováno

zvážit moderní prostředky pro reklamu a zprostředkování dat uživatelům, např. webové stránky, reklamní brožury, kvalitní mapy, spolupráce s informačními centry a obcemi v oblasti.

Tab. 9 Počet dotazovaných osob podle jejich informovanosti o současných jezdeckých stezkách v ČR

<i>Máte dostatek informací o současných jezdeckých stezkách v ČR?</i>	<i>počet osob</i>	<i>relativní počet (%)</i>
Ano.	10	17
Nevím.	1	1
Ne.	49	82
<i>celkem</i>	<i>60</i>	<i>100</i>

Jaký styl ježdění na koni používáte?

V rámci dotazníkového šetření byl také zjišťován styl ježdění na koni i vzhledem k tomu, že vzorek respondentů je z členské základy Western Riding Clubu ČR a bylo tedy možné předpokládat čistě westernový styl ježdění u všech dotazovaných. Celkem 49 osob (tj. 82 %) používá výhradně westernový styl, k anglickému stylu se nepřihlásil nikdo. Ostatní (11 osob; 18 %) dotazovaní používají styl anglický i westernový.

Tab. 10 Počet dotazovaných osob podle stylu ježdění

<i>Jaký styl ježdění na koni používáte?</i>	<i>počet osob</i>	<i>relativní počet (%)</i>
westernový styl	49	82
anglický styl	0	0
kombinace	11	18
<i>celkem</i>	<i>60</i>	<i>100</i>

Máte zájem o pronajmutí koně?

Kritérium zájmu o pronájem koně je pro provozovatele stezek důležité. Je možné rozhodnout o tom, zda má význam, aby majitelé stanic na jezdeckých stezkách pronajímali koně zájemcům o jezdeckou turistiku. Bylo zjištěno, že

82 % respondentů má vlastního koně. I přes tuto skutečnost by mělo 17 osob, tj. 28 %, zájem o pronajmutí koně pro jezdeckou turistiku. Větší podíl (65 %) ale tvoří lidé, kteří o pronájem koně zájem nemají a pro putování po jezdeckých stezkách by tedy využili koně vlastního.

Tab. 11 Počet respondentů podle zájmu o pronajmutí koně

<i>Máte zájem o pronajmutí koně?</i>	<i>počet osob</i>	<i>relativní počet (%)</i>
Ano.	17	28
Nevím.	4	7
Ne.	39	65
celkem	60	100

Máte zájem o výuku jízdy na koni před putováním?

Podle odpovědí na tuto otázku je možné odhadnout, zda má význam ve stanicích nabízet základní výuku jízdy na koni. Pro osoby, které nemají dostatek zkušeností v jízdě na koni, se doporučují pouze kratší vycházky v lehkém terénu. Delší putování je vhodné pro zkušené jezdce, kteří zvládnou jízdu v těžším terénu, dobře ovládají svého koně a odhadnou jeho aktuální potřeby. Většina respondentů (53 osob; 88 %) uvedla, že o výuku jízdy na koni před putováním zájem nemají. Pouze čtyři osoby by výuku uvítaly.

Tab. 12 Počet dotazovaných osob podle zájmu o výuku jízdy na koni

<i>Máte zájem o výuku jízdy na koni před putováním?</i>	<i>počet osob</i>	<i>relativní počet (%)</i>
Ano.	4	7
Nevím.	3	5
Ne.	53	88
celkem	60	100

Máte zájem o doplňkový program (cykloturistika, adrenalin park,...)?

V okolí stanic je možné využít také jiných turistických aktivit, záleží na zájmu ze strany jezdců. Část respondentů (21 osob; 35 %) nechce využívat žádný doprovodný program v době putování po jezdeckých stezkách, celkem deset jezdců odpovědělo na tuto otázku neutrálně. Největší podíl (48 %) tvoří osoby, které by doplňkový program uvítaly.

Tab. 13 Počet respondentů podle zájmu o doplňkový program

<i>Máte zájem o doplňkový program?</i>	<i>počet osob</i>	<i>relativní počet (%)</i>
Ano.	29	48
Nevím.	10	17
Ne.	21	35
celkem	60	100

Máte zájem o průvodce stezkami (doprovodná osoba)?

Do služeb poskytovaných provozovatelem jezdeckých stezek nebo majiteli stanic může být zahrnuta služba „průvodce stezkami“. Jde o osobu, která doprovází skupinu jezdců během putování, poskytuje jim základní informace a zajišťuje jejich bezpečný průjezd zájmovým územím. Na druhé straně zároveň dohlíží na ochranu přírody, dodržování pravidel jezdeckých stezek a ostatních platných zákonů v České republice. Odpovědi na tuto problematiku jsou v podstatě vyvážené – největší podíl (38 %) tvoří osoby, které by doprovodnou osobu uvítaly, 19 respondentů, tj. 32 %, odpovědělo neutrálně a celkem 18 osob (30 %) by raději cestovalo bez průvodce.

Tab. 14 Počet dotazovaných osob podle zájmu o průvodce jezdeckými stezkami

<i>Máte zájem o průvodce stezkami (doprovodná osoba)?</i>	<i>počet osob</i>	<i>relativní počet (%)</i>
Ano.	23	38
Nevím.	19	32
Ne.	18	30
celkem	60	100

Máte zájem o mapy jezdeckých stezek s připraveným popisem?

Základem poskytovaných služeb by měla být mapa jezdeckých stezek. Z příložené tabulky je patrný jednoznačný zájem o tuto službu. Připravený popis jednotlivých tras může být součástí mapové přílohy nebo nabízen jako samostatná publikace.

Tab. 15 Počet respondentů podle jejich zájmu o mapovou přílohu včetně popisu jezdeckých stezek

<i>Máte zájem o mapy jezdeckých stezek?</i>	<i>počet osob</i>	<i>relativní počet (%)</i>
Ano.	60	100
Nevím.	0	0
Ne.	0	0
celkem	60	100

Chcete se v rámci putování dozvědět také informace o zájmovém území?

Mezi další poskytované služby může být zařazena publikace poskytující základní údaje o zájmovém území, které budou jezdci projíždět. Součástí dokumentu mohou být například informace týkající se hydrologie, geologie, geomorfologie, místního obyvatelstva, cestovního ruchu, geograficky významných stanovišť v blízkosti stezek apod.

Tab. 16 Počet dotazovaných osob podle zájmu o informace o lokalitě

<i>Máte zájem o informace o dané lokalitě?</i>	<i>počet osob</i>	<i>relativní počet (%)</i>
Ano.	57	95
Nevím.	3	5
Ne.	0	0
<i>celkem</i>	60	100

Máte zájem o převoz koně do oblasti?

O převoz koně mohou mít zájem majitelé koní ze vzdálenějších lokalit, kteří nevlastní přepravník. Zájem o přepravu koně projevilo 23 respondentů, tj. 38 %. Celkem deset osob odpovědělo neutrálně a 27 dotazovaných (45 %) záporně. Důvody pro negativní nebo neutrální odpověď mohou být dva: jde o osobu, která není majitelem koně, nebo o osobu vlastnící přepravník na koně.

Tab. 17 Počet respondentů podle zájmu o přepravu koně do lokality

<i>Máte zájem o přepravu koně do dané oblasti?</i>	<i>počet osob</i>	<i>relativní počet (%)</i>
Ano.	23	38
Nevím.	10	17
Ne.	27	45
<i>celkem</i>	60	100

Jaké problémy vám v tuto chvíli brání v putování na koni?

Nejčastější odpovědí na tuto otázku byl nedostatek času nebo financí. Mezi další problémy patří potíže s přepravou koně, nedostatek informací o trasách, nedostupnost mapových podkladů, málo zkušeností a informací, aktuální zdravotní problémy koně nebo trénink koní na závody, dále nedostatek stezek v okolí bydliště, příliš hustá síť dálnic nebo železnic, málo společníků pro putování, nedostatek kvalitních cest pro koně, kůň bez podkov, případně neochota k zapůjčení koní bez průvodce.

Snahou budoucích provozovatelů stezek v oblasti Jesenicka by měla být minimalizace některých těchto problémů, například poskytováním dostatečného množství informací o trasách, mapových podkladů, pronajímáním koní apod.

Považujete z hlediska turistiky oblast Jesenicka za atraktivní?

V rámci dotazníkového šetření měli respondenti zhodnotit atraktivitu oblasti Jesenicka z hlediska cestovního ruchu. Celkem 35 osob, tj. 59 %, považuje oblast za velmi atraktivní, 14 osob za přiměřeně atraktivní. Nikdo z dotazovaných osob nepovažuje území za neatraktivní. Odpověď „neumím posoudit“ se objevovala především u lidí s bydlištěm ve větší vzdálenosti. Jde konkrétně o 11 respondentů.

Tab. 18 Počet dotazovaných osob podle názoru na atraktivitu území

<i>posouzení atraktivity území</i>	<i>počet osob</i>	<i>relativní počet (%)</i>
velmi atraktivní	35	59
přiměřeně atraktivní	14	23
neatraktivní	0	0
neumím posoudit	11	18
<i>celkem</i>	<i>60</i>	<i>100</i>

8.4.2 Vybavenost stezek – uživatelé

Jaký způsob putování preferujete?

Jezdecké stezky lze vytvářet několika způsoby. První možnost je hvězdicovitý typ, který se dá charakterizovat denními výlety s návratem do původní stanice. Druhý typ je řetězový. Při tomto druhu putování jde o přímou jízdu mezi stanicemi. Posledním způsobem je kombinace výše zmiňovaných. Největší podíl (55 %) respondentů uvedlo jako vyhovující právě kombinovanou metodu. Nejméně preferovaný je způsob hvězdicovitý (3 osoby; 5 %).

Tab. 19 Počet dotazovaných osob podle preferovaného způsobu putování

<i>Jaký způsob putování preferujete?</i>	<i>počet osob</i>	<i>relativní počet (%)</i>
hvězdicovitý	3	5
řetězovitý	24	40
kombinovaný	33	55
celkem	60	100

Co si přejete cestou vidět/navštívit?

V této otázce je zjišťován zájem o přírodu a kulturu během putování na koni. Žádná dotazovaná osoba nemá zájem výhradně o navštěvování památek. Největší podíl (53 %) tvoří respondenti, kteří by využili jezdecké stezky pouze kvůli přírodě. Ostatní preferují vhodnou kombinaci jízdy přírodou a navštěvování památek.

Tab. 20 Počet dotazovaných osob podle jejich zájmu o přírodu a památky

<i>Co si přejete cestou vidět/navštívit?</i>	<i>počet osob</i>	<i>relativní počet (%)</i>
památky	0	0
přírodu	32	53
památky i přírodu	28	47
celkem	60	100

Jak dlouhou denní trasu považujete za optimální?

Při vymezení koňských stezek je důležité uvážit délku jednotlivých tras mezi stanicemi. Z odpovědí je patrné, že jezdci považují za optimální trasu délky 20 – 35 kilometrů (34 osob; 57 %). Dále je vyhovující také délka 15 až 20 kilometrů, kterou uvedlo celkem dvacet osob, tj. 33 %. Zbývajících šest respondentů preferuje trasu 35 – 50 kilometrů dlouhou. Nikdo nepovažuje za vhodnou denní trasu přesahující 50 kilometrů.

Tab. 21 Počet respondentů podle názoru na optimální délku denní trasy

<i>Jak dlouhou denní trasu považujete za optimální?</i>	<i>počet osob</i>	<i>relativní počet (%)</i>
15 – 20 km	20	33
20 – 35 km	34	57
35 – 50 km	6	10
delší	0	0
celkem	60	100

Na jak dlouhou dobu byste chtěl/a jet?

V této otázce je řešena preferovaná délka pobytu v zájmové oblasti. Absolutně nejvíce osob (celkem 29; 48 %) považuje za vyhovující dobu pobytu na tři až sedm dní. O devět respondentů méně, tedy 20 osob, upřednostňuje putování na dva až tři dny. Žádná z dotazovaných osob neprojevila zájem o jednodenní putování.

Tab. 22 Počet respondentů podle preferované délky pobytu

<i>Na jak dlouhou dobu byste chtěl/a jet?</i>	<i>počet osob</i>	<i>relativní počet (%)</i>
maximálně 1 den	0	0
2 až 3 dny	20	34
3 až 7 dní	29	48
7 až 14 dní	3	5
různě	8	13
celkem	60	100

Jak velkou skupinu osob považujete při putování za optimální?

Celkem 22 osob, tj. 37 %, preferuje jízdu ve velké skupině. Malá skupina je charakterizována jako dvojice či trojice jezdců. Tuto možnost by volilo 36 dotazovaných (60 %). Pouze dvě osoby by na jezdecké stezky vyjely zcela samostatně.

Tab. 23 Počet respondentů podle upřednostňované velikosti skupiny

<i>Jak velkou skupinu považujete za optimální?</i>	<i>počet osob</i>	<i>relativní počet (%)</i>
velká	22	37
malá	36	60
jednotlivec	2	3
celkem	60	100

Jaký typ ubytování upřednostňujete?

Dotazované osoby měly u této otázky možnost zaznačit více odpovědí podle toho, které ubytování považovaly za přijatelné. Nejfrekventovanější odpovědí bylo stanování, chatová osada, přístřešek a turistická ubytovna. Méně často bylo uváděno ubytování v soukromí a penzionech. Zcela ojediněle se objevila preference ubytování v hotelu či hotelu garni.

Jaký způsob stravování preferujete?

Podobně jako u otázky ubytování, i zde bylo možné označit odpovědi více. Nejčastěji se objevovala možnost vlastního stravování, tedy potraviny i veškeré další vybavení si zajišťuje uživatel sám. Dále se velmi často vyskytoval požadavek na polopenzi, na kuchyň k dispozici nebo poskytovaná snídaně. Zcela ojediněle se objevil zájem o plnou penzi.

O jaké další vybavení a služby máte zájem?

Tato otázka je otevřená. Uživatelé jezdeckých stezek by mimo výše zmiňované požadavky uvítali například čisté prostředí, pitnou vodu a sociální zařízení, možnost pobytu se psem, ohniště, tábořiště, volnočasové aktivity (bazén, tenisové kurty, ping pong nebo hřiště pro děti), internet, sušárnu, televizi, krb, restauraci či informace o zájmovém území.

8.4.3 Vybavenost stezek – koně

Jaké preferujete ustájení pro svého koně?

Koně lze ustájit v kryté stáji nebo venku. Většině dotazovaných osob (72 %) stačí venkovní ustájení. Ostatní uživatelé (17 osob; 28 %) preferují ustájení uvnitř, které bylo dále rozděleno na tři podtypy – box, vazné stání a volná stáj. Respondenti projevili největší zájem o klasické ustájení v boxech. Při venkovním ustájení je možnost využití venkovních boxů, uvazišť, výběhů s pevnou ohradou nebo s elektrickým ohradníkem. Jednoznačně preferovány jsou oba typy výběhů, které mohou být navíc doplněny otevřeným přístřeškem.

Tab. 24 Počet respondentů podle upřednostňovaného typu ustájení

<i>Jaké preferujete ustájení?</i>	<i>počet osob</i>	<i>relativní počet (%)</i>
uvnitř	17	28
venku	43	72
<i>celkem</i>	<i>60</i>	<i>100</i>

Chcete sám/sama pečovat o svého koně?

Ve stanicích může být poskytována také služba „péče o koně“, tedy především krmení koní a úklid podle typu ustájení. Větší podíl (85 %) tvoří osoby, které chtějí pečovat o své koně samy a nenechávat tuto službu na provozovateli. Devět dotazovaných projevilo zájem o možnost dohody.

Tab. 25 Počet dotazovaných osob podle požadavku na péči o koně

<i>Chcete sám/sama pečovat o svého koně?</i>	<i>počet osob</i>	<i>relativní počet (%)</i>
Ano.	51	85
Ne.	0	0
Podle dohody.	9	15
<i>celkem</i>	<i>60</i>	<i>100</i>

Mohou být ve stanici ustájeni také koně jiných majitelů?

Ustájení vzájemně neznámých koní v blízkosti může způsobovat problémy, především pokud jde o hřebce a klisny. Majitel stanice by měl vždy zvážit, zda má dostatečnou kapacitu pro ustájení a rozvážit rozmístění koní tak, aby nevznikly zbytečné komplikace. Celkem 59 respondentů (98 %) uvedlo, že ve stanici mohou být kromě jejich koní ustájeni také koně dalších majitelů.

Tab. 26 Počet respondentů podle názoru na ustájení cizích koní ve stejné stanici

<i>Mohou být ve stanici ustájeni koně jiných majitelů?</i>	<i>počet osob</i>	<i>relativní počet (%)</i>
Ano.	59	98
Nevím.	0	0
Ne.	1	2
celkem	60	100

Jaké krmení volíte pro svého koně?

Dle odpovědí na tuto otázku mohou provozovatelé stanic rozhodnout, které krmivo je vhodné poskytovat uživatelům pro jejich koně. Během dne je nutné zajistit pro koně dostatek vody a trávy (v případě nedostatku trávy dávat seno). K tomu někteří majitelé přidávají koním tzv. jádro - v odpovědích se nejčastěji vyskytovaly granule nebo oves. Mezi další možné doplňky v krmivu můžeme zařadit melasu, spařený šrot, kukuřici, ječmen, jablka, mrkev, lněné semínko, zelenou píci nebo vitamíny.

O jaké další služby pro svého koně máte zájem?

Uživatelé mají zájem o veterinární a podkovářské služby, dostatek vody pro koně, kvalitní podestýlku, plavení koní nebo sprchu, přístřešek ve výběhu, uvaziště, kruhovou ohradu, jízďárnu, sedlovnu apod.

8.5 Trasy

Na základě vyhodnoceného dotazníku byly navrženy jednotlivé trasy koňských stezek na Jesenicku. Byly osloveny čtyři lokality vhodné pro poskytování služeb jako jezdecké stanice – Chata Orlí vrch v osadě Rejvív, Ranč Orel v obci Česká Ves, Ecoranch N.A.3 v Černé Vodě a Penzion U Gladišů v Bernarticích. U majitelů těchto center byly formou dotazníkového šetření zjištěny nabízené služby, které budou více popsány v následujícím oddíle. Mezi stanicemi byla navržena páteřní červená trasa vedoucí až k hranicím s Polskou republikou. Následně byly především s ohledem na schůdnost terénu vymezeny také vedlejší trasy modré barvy a regionální trasy zelené a žluté barvy. Z důvodu jednoduššího popisu byla trasám přidělena pomocná čísla 1 až 10.

Pro charakteristiku obtížnosti terénu jednotlivých tras byla převzata stupnice dle K. Hollý (2003). Vertikální a horizontální profil trasy je hodnocený šesti stupni a označen arabskou číslicí (0 – 5). Kvalita podkladu je klasifikována třemi stupni a zapsána velkými písmeny A, B, C.

Tab. 27 Stupnice charakterizující trasu podle profilu (K. Hollý, 2003)

<i>označení</i>	<i>obtížnost terénu</i>	<i>popis</i>
0	velmi lehký	jízdárna, pastvina, pláž apod.
1	lehký	rovina s minimálními požadavky na vedení koně
2	středně těžký	zvlněný terén s občasnými kratšími výstupy a sestupy; zvýšené nároky na vedení koně
3	těžký	dlouhé a strmé výstupy, sestupy
4	velmi těžký	prudké výstupy a sestupy, strže, srázy, které je možné absolvovat jen s koněm vedeným na ruce; požadavek na dokonalé ovládní koně
5	nesjízdný	lavičky, mosty, schody, žebříky apod.

Tab. 28 Stupnice charakterizující trasu podle kvality podkladu (K. Hollý, 2003)

<i>označení</i>	<i>kvalita</i>	<i>popis</i>
A	dobrý	pružný podklad – možnost cvalu
B	střední	tvrdý nebo hlubší podklad – doporučen na vybraných místech klus
C	špatný	velmi tvrdý, kamenitý nebo bažinatý podklad – krok, případně vedení koně na ruce

U většiny kamenitých lesních cest se vyskytuje vegetací zarostlý středový pás nebo krajnice, po nichž lze projet v rychlejším chodu. Z tohoto důvodu bylo kromě charakteristiky terénu a kvality podkladu vytvořeno označení, které jezdce informuje o možnosti jízdy po středovém pruhu (S) či okraji cesty (K), případně upozorňuje na asfaltovaný či jinak zpevněný úsek (Z).

Podrobně popisovány jsou pouze trasy přesahující svou délkou 5 kilometrů. Popis příliš krátkých tras (spojovacích úseků) je součástí charakteristiky delších jezdeckých stezek. Ke stezce, která je delší než pět kilometrů, je vytvořen profil terénu.

8.5.1 Červená trasa

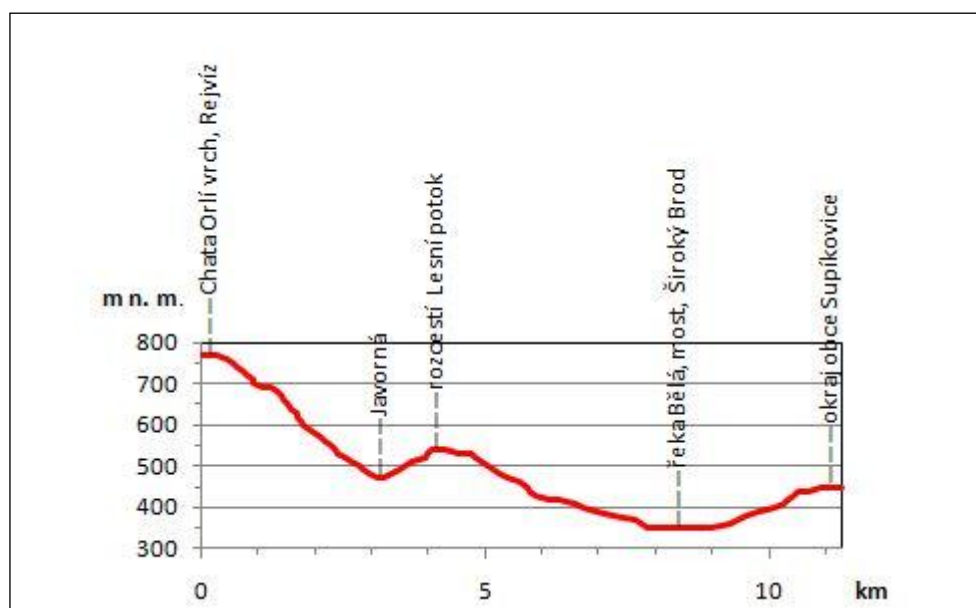
Páteřní červená trasa byla navržena v blízkosti čtyř základních stanic. Pro popis je rozdělena na tři úseky: Rejvíz – Supíkovice, Supíkovice – Černá Voda a Černá Voda – Bernartice (státní hranice).

Červená trasa č. 1

Tab. 29 Základní údaje – červená trasa č. 1 Rejvíz – Supíkovice

začátek	Chata Orlí vrch, osada Rejvíz
konec	okraj obce Supíkovice
typ	páteřní trasa určena pro středně pokročilé až pokročilé jezdce
terén/podklad	3C
délka	11 km
orientační čas	3 hodiny

Stežka prochází osadou Rejvíz (součást obce Zlaté Hory), vesnicí Široký Brod (součást obce Mikulovice) a obcí Hradec-Nová Ves. Více než polovina trasy vede přes území CHKO Jeseníky. Mezi další zajímavosti v okolí patří NPR Rejvíz, NS Údolím Javorné, NPP Na Špičáku společně s jeskynním systémem přístupným veřejnosti.

Obr. 4 Profil červené trasy č. 1 Rejvíz – Supíkovice

Tab. 30 Podrobný popis – červená trasa č. 1 Rejvíz – Supíkovice

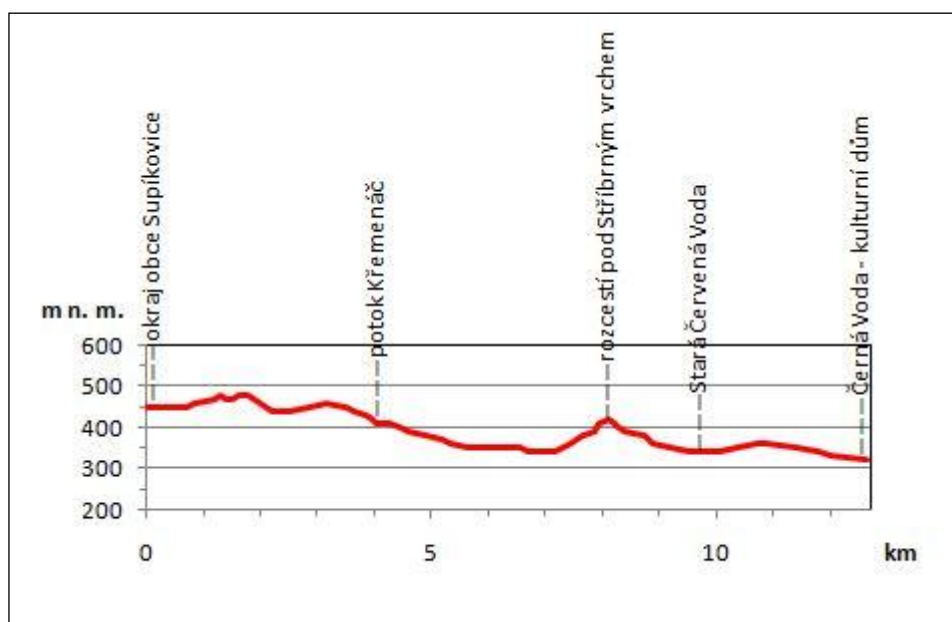
<i>orientační délka úseku (m)</i>	<i>označení</i>	<i>popis</i>
750	2B	lesní cesta; místy kameny (průměr 5 – 10 cm) a větve vhodné i pro jízdu v klusu
500	2C – K	souběh s pěší trasou zelené barvy nevhodný podklad – kamenité doporučeno procházet krokem při kraji cesty začátek v souběhu s pěší trasou zelené barvy; v polovině úseku jezdecká stezka odbočuje vlevo
1000	3B – S	těžký terén, dlouhý sestup ve středním pásu možnost projet v klusu
750	3C	dlouhý sestup, velké množství kamenů (průměr 5 – 10 cm) doporučen krok nebo vést koně na ruce
1250	2B – S	úsek v Javorné protíná pěší trasu modré barvy lesní cesta; mírné stoupání; možnost projet v klusu
1300	3C	od křižovatky zvané Lesní potok pod vrchem Strážisko je úsek v souběhu s pěší trasou červené barvy lesní cesta; větve, kameny (prům. 5 cm), bláto doporučen pouze krok
1750	1A	úsek začíná křižovatkou, pokračuje po cestě podél lesa velmi mírný svah; vhodné pro cval
1300	1C – Z, K	úsek začíná silnicí 1. třídy, dále trasa odbočuje vpravo na most přes řeku Bělá, pokračuje skrz obec Hradec-Nová Ves část v souběhu s cyklotrasou celý úsek je asfaltovaný
500	1A	cesta mezi poli, travnaté, vhodné pro cval mírný výstup v závěru úsek křížuje železniční trať – viadukt
500	1C – Z, K	asfaltovaný úsek
1250	1A	velmi mírný svah; možnost cvalu polní cesta; nedaleko je skládka odpadů

Červená trasa č. 2

Tab. 31 Základní údaje – červená trasa č. 2 Supíkovice – Černá Voda

začátek	okraj obce Supíkovice
konec	obec Černá Voda – kulturní dům
typ	páteřní trasa vhodné pro začátečníky a středně pokročilé jezdce
terén/podklad	2C
délka	13 km
orientační čas	3 hodiny

Trasa prochází třemi obcemi – Supíkovice, Stará Červená Voda a Černá Voda. Atraktivitu oblasti zvyšují Rychlebské stezky (cyklotrail vybudovaný na starých chodnících) a možnosti koupání v místních zatopených lomech.

Obr. 5 Profil červené trasy č. 2 Supíkovice – Černá Voda

Tab. 32 Podrobný popis – červená trasa č. 2 Supíkovice – Černá Voda

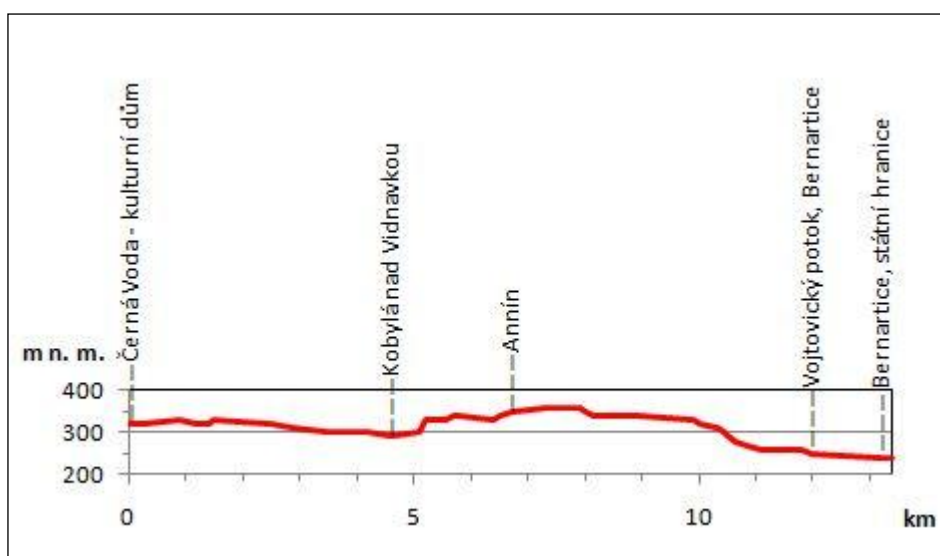
<i>orientační délka úseku (m)</i>	<i>označení</i>	<i>popis</i>
1250	1C - Z, K	asfaltovaná cesta, travnatý okraj první polovina úseku vede po silnici 2. třídy
500	1C - S	lesní cesta – místy kameny (prům. 5 - 10 cm), bláto
250	1B - S	krátký úsek vhodný pro klus
250	1C - K	kameny (průměr 5 - 10 cm) v okolí zemědělská oblast – chov skotu
1000	1A	cesta po louce – vhodné pro klus i cval úsek pokračuje podél remízku – doporučen klus
1000	3C	lesní cesta – kameny, větve, bláto doporučen krok na konci úseku brod přes potok Křemenáč
2500	1C - Z, S, K	první polovina úseku vede po kamenité lesní cestě se středovým travnatým pruhem druhá část je asfaltovaná s možností využití krajnice
1000	1B - S	úsek vede po louce, možnost projet v klusu
250	2C	stoupání po lesní cestě – větve, místy kamenité úsek končí rozcestím pod Stříbrným vrchem
500	2B - S	mírné klesání, kamenitá cesta se středovým pruhem možnost projet v klusu
1500	1C - Z, K	asfaltovaná cesta k obci Stará Červená Voda doporučen krok s využitím travnatého okraje následně průjezd částí obce – místní část Nová Červená Voda
750	2A	mírné stoupání – travnatý pás vhodný pro klus či cval dále cesta vede po louce – doporučen cval
600	2C - K	lesní cesta – kameny (průměr 5 - 10 cm) doporučen krok
500	1C - Z, K	asfaltovaná cesta v Novém Podhradí (místní část obce Černá Voda) úsek končí v obci Černá Voda u kulturního domu

Červená trasa č. 3

Tab. 33 Základní údaje - červená trasa č. 3 Černá Voda - Bernartice (státní hranice)

začátek	obec Černá Voda - kulturní dům
konec	obec Bernartice, státní hranice
typ	páteřní trasa vhodná pro začátečníky
terén/podklad	1B
délka	13 km
orientační čas	3 hodiny

Stezka prochází třemi obcemi v zájmovém území - Černá Voda, Kobylá nad Vidnavkou a Bernartice. V blízkosti obce Černá Voda se nachází větší množství rybníků, např. Velký rybník nebo rybník U dubu. Mezi další zajímavosti patří NPP Venušiny misky na Smolném vrchu, typická oblíková krajina, Annín (pozůstatky usedlostí) nebo kostel sv. Petra a Pavla v Bernarticích.

Obr. 6 Profil červené trasy č. 3 Černá Voda - Bernartice

Tab. 34 Podrobný popis – červená trasa č. 3 Černá Voda – Bernartice (státní hranice)

<i>orientační délka úseku (m)</i>	<i>označení</i>	<i>popis</i>
850	1C – Z, K	asfaltovaná cesta úsek je na začátku v souběhu s cyklotrasou a pěší trasou zelené barvy
500	1A	úsek vede po louce, vhodné pro cval černá zvěř místy narušila terén
750	2B – S	cesta podél rybníka je kamenitá po přejezdu přes asfaltovou cestu pokračovat po středovém pásu úsek se křížuje s pěší trasou modré barvy
400	1C – S, K	kamenitá lesní cesta
1000	2A	louka; mírně zvlněný terén vhodné pro cval zemědělská oblast – ohrada pro dobytek (při průjezdu je nutné dbát na zavírání veškerých bran)
500	2B – S	úsek vede kolem rybníka, dále po louce možnost projet v klusu až k obci Kobylá nad Vidnavkou
800	1C – Z, K	před železničním přejezdem přechází polní cesta v asfaltovanou; železniční přejezd (bez světelného zabezpečovacího zařízení; přehledné) úsek pokračuje přes most, dále se napojuje na cyklotrasu procházející obcí Kobylá nad Vidnavkou; za kostelem odbočuje doprava (směrovka Annín)
250	3C	prudké stoupání kamenitá cesta
500	1C – K	kamenitá cesta, travnatá krajnice
1750	2A – S	zemědělská oblast, polní cesta mírné stoupání přibližně ve 3/4 úseku se nachází Annín (pozůstatky domů a kostela)

3000	2B - S, K	úsek z betonových panelů zemědělská oblast (chov skotu) po středovém pruhu nebo při kraji cesty je možné projet v klusu přibližně ve 2/3 se úsek křížuje s cyklotrasou
1300	1C - K	cesta z betonových panelů doporučena jízda v kroku
2000	1C - Z, K	asfaltovaná cesta v obci Bernartice napojení modré jezdecké stezky vedoucí ke stanici U Gladišů úsek podél Vojtovického potoka křížuje se s železniční tratí - podjezd končí na státní hranici s Polskou republikou

8.5.2 Modrá trasa

Vedlejší trasy, které jsou značeny modrou barvou, byly navrženy tři: Javorná - Rejvív, Supíkovice - ČernáVoda (přes Sokolský hřbet) a Bernartice - Petrovice (přes Račí údolí). Délka stezek přesahuje hodnotu 20 km. Trasy jsou vhodné pro pokročilé jezdce a vytrvalostní koně s podkovami.

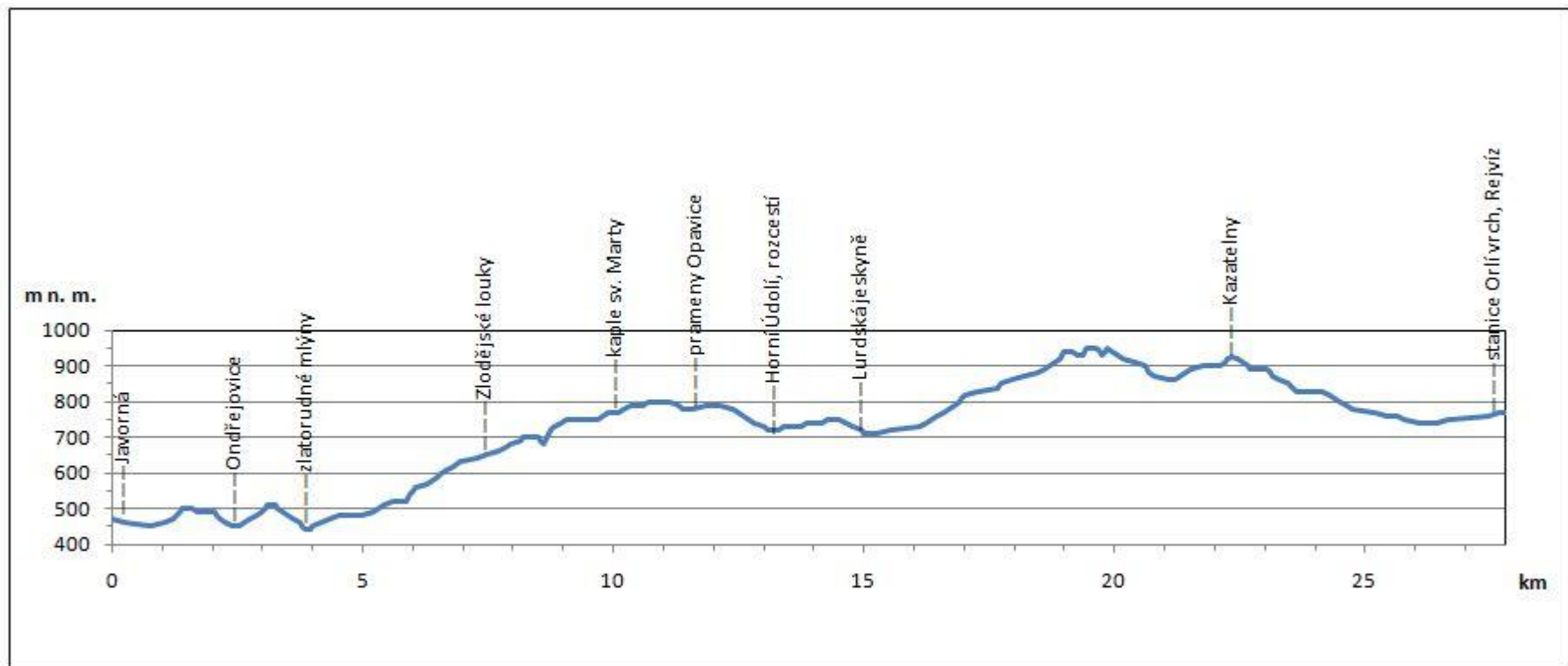
Modrá trasa č. 4

Tab. 35 Základní údaje - modrá trasa č. 4 Javorná - Rejvív

začátek	Javorná
konec	Chata Orlí vrch, osada Rejvív
typ	vedlejší trasa doporučeno pro pokročilé jezdce, podkované koně
terén/podklad	3B
délka	27 km
orientační čas	7 hodin

Trasa jižně od osady Rejvív je vhodná pouze pro podkované koně, je zde přibližně 50 metrů dlouhý kamenitý úsek pod vrcholem Kazatelny. Z tohoto důvodu je vymezena také krátká spojovací zelená (1,5 km; 15 minut; 1C, 1B) a žlutá trasa (1 km; 10 minut; 1C - K) umožňující jezdcům vyhnout se kamenitému úseku.

Koňská stezka prochází kolem kaple sv. Anny v Javorné, u města Zlaté Hory se nachází Hornický skanzen se zlatorudnými mlýny (ukázky rýžování zlata, lanové centrum apod.) a naučná stezka Údolím ztracených štol. Dále vede přes dvě osady, Dolní a Horní Údolí, které jsou částí města Zlaté Hory. V blízkosti trasy je zřícenina kaple sv. Marty, Lurdská jeskyně, zřícenina hradu Kobrštejn či ruský hřbitov. Vrch Kazatelny je vyhlídkovým místem. U osady Rejvív se nachází Bublavý pramen, NPR Rejvív a naučná stezka Údolím lapků z Drakova. Více než polovina jezdecké stezky prochází územím CHKO Jeseníky.

Obr. 7 Profil modré trasy č. 4 Javorná – Rejvíz

Tab. 36 Podrobný popis – modrá trasa č. 4 Javorná – Rejvíz

<i>orientační délka úseku (m)</i>	<i>označení</i>	<i>popis</i>
250	1C - Z	asfaltovaná cesta v Javorné souběh s pěší trasou modré barvy
1500	2B	lesní cesta souběh s pěší trasou modré barvy
1000	2C - Z, K	zpevněný úsek; prochází Ondřejovicemi (součást obce Zlaté Hory) stále souběh s modrou pěší trasou
500	1B - S	mírný svah mezi loukami možnost projet v klusu
500	1A	mírný svah špatně viditelná modrá pěší značka možnost projet ve cvalu úsek může být omezen ohradou z elektrického ohradníku (chov skotu)
500	1C	kamenitá cesta osada s expozicí zlatorudných mlýnů (hornický skanzen) dále lesní cesta, souběh s pěší trasou žluté barvy kořeny, větve v závěru přechází úsek přes silnici 2. třídy
2000	1B - S, K	úsek je ve velmi mírném svahu v okolí Lysého vrchu doporučen klus, místy také cval souběh s cyklotrasou
250	1A	před mírným stoupáním do sedla zvaného „Zlodějské louky“ možnost cvalu
4500	1B - S	mírný svah, travnatý středový pás úsek končí v sedle označovaném jako „Prameny Opavice“
1000	2C - S, K	kameny (průměr 5 - 10 cm) doporučen krok
750	1B - S	mírný svah souběh s cyklotrasou až na křižovatku „Nad horním údolím“

4750	1C - S, K	souběh s pěší trasou modré barvy kamenitá cesta u Lurdské jeskyně dochází k rozdělení trasy - modrá trasa vede k jihu, žlutá jezdecká stezka je spojovacím článkem s osadou Rejvív úsek dále v souběhu s pěší trasou červené barvy;
	1C - Z	na křižovatce „Pod Kobrštejnem“ se úsek napojuje na cyklotrasu a pokračuje po asfaltované silnici; před odbočením na lesní cestu se úsek rozděluje na modrou a zelenou větev modrá větev pokračuje směrem na Kobrštejn, zelená jezdecká stezka obchází vrch Přední Jestřábí a napojuje se zpět na modrou větev; modrá trasa pokračuje po lesní cestě s travnatým středovým pásem, místy kamenité; vede pod Zámeckým vrchem se zříceninou hradu Kobrštejn (nevhodný pro koně kvůli velkému sklonu svahů)
1750	1B - S	mírně zvlněný terén doporučen klus cesta s dřevěnými odvodňovacími kanály souběh s pěší trasou zelené barvy
1500	1C - Z, K	asfaltovaná cesta, mírný svah nedaleko je ruský hřbitov závěr úseku je v souběhu se žlutou pěší trasou (k oddělení od této trasy dochází až u Bublavého pramene)
250	1B - S	krátký úsek před rozcestím u Jestřábí chaty - vhodný pro klus
1000	3C	před vrcholem Kazatelny je přibližně 50 metrů dlouhé kamenné moře - nelze jej obejít, vhodné pouze pro podkované koně doporučeno projít s koněm na ruce není nebezpečné, pouze obtížné
2000	2B	lesní cesta, místy větve, kameny či bláto; v zimě jsou zde vedeny lyžařské trasy; úsek končí křižovatkou u Bublavého pramene
3000	1C - Z	úsek v souběhu s cyklotrasou hranice NPR Rejvív

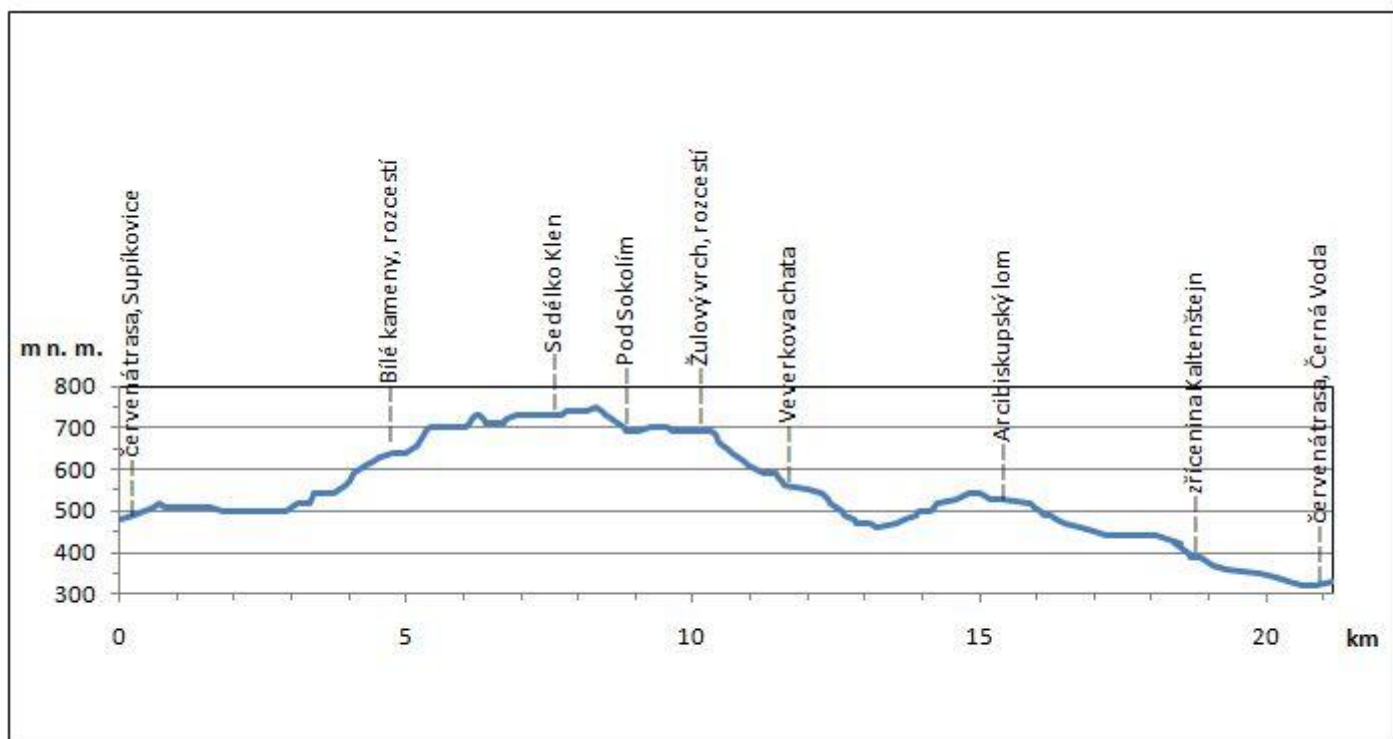
Modrá trasa č. 5

Tab. 37 Základní údaje - modrá trasa č. 5 Supíkovice - Černá Voda (přes Sokolský hřbet)

začátek	obec Supíkovice
konec	obec Černá Voda
typ	vedlejší trasa vhodné pro pokročilé jezdce, podkované koně
terén/podklad	3C
délka	21 km
orientační čas	5 hodin

Z navrhované modré stezky jsou vedeny tři kratší trasy, dvě zelené a jedna žluté barvy. První zelená trasa je dlouhá 2 kilometry (orientační doba jízdy je 15 minut; 2C - S, K; 1C - S) a končí u jeskyní Na Špičáku. Jde o kamenitou cestu s travnatým středovým pruhem, místy je možná jízda v klusu. Žlutá trasa propojuje modrou stezku se stanicí Ranč Orel. Její délka je přibližně 500 metrů (2C - S), tj. deset minut jízdy, vede podél potoka Žlebník. Druhá zelená trasa o délce 1500 metrů (3C; 4C; 2C) je pro velmi zkušené jezdce a vytrvalostní koně kvůli dlouhému, velmi prudkému stoupání s kamenitými úseky (kameny do 30 cm v průměru) či vyvrácenými stromy. Na vrcholu se nachází skalní útvar Bílé kameny. Celý úsek je v souběhu s pěší trasou modré barvy. Doporučuje se po vrchol vést koně na ruce. Orientační doba jízdy je z tohoto důvodu přibližně jedna hodina.

Navrhovaná stezka prochází pouze obcí Černá Voda. V okolí trasy se nachází řada zajímavých míst - jeskyně Na Špičáku, Adrenalin park, skalní útvar Bílé kameny, zřícenina hradu Kaltenštejn, PP Píšťala nebo Velký rybník. V zájmové oblasti jsou činné i zatopené lomy, například lom Žulový vrch, Zelená hora, Arcibiskupský lom nebo Vycpálek.

Obr. 8 Profil modré trasy č. 5 Supikovice – Černá Voda

Tab. 38 Podrobný popis – modrá trasa č. 5 Supíkovice – Černá Voda

<i>orientační délka úseku (m)</i>	<i>označení</i>	<i>popis</i>
300	2C - Z	asfaltovaná cesta, mírný svah na kraji lesa odbočuje od páteřní červené trasy, pokračuje dále lesem
750	2C - S, K	za křižovatkou pokračuje úsek po kamenité lesní cestě doporučen krok
750	2B - S	možnost jízdy v klusu po středovém pásu mírně zvlněný terén závěr úseku více kamenitý
400	1A	vrstevnicová cesta, louka, vhodné pro cval
750	2C - S	lesní cesta – kameny (průměr 5 - 10 cm), větve, místy bláto doporučen krok přes cestu přetéká několik potoků; na konci úseku se odpojuje zelená jezdecká stezka vedoucí k jeskyním Na Špičáku
500	3C	kamenitá cesta, dlouhé stoupání souběh s pěší trasou modré barvy doporučen krok, případně vést koně na ruce v polovině úseku se nachází orientační bod „Potok Žlebník“ – v tomto místě se odpojuje jezdecká stezka žluté barvy vedoucí ke stanici Ranč Orel; na konci úseku se odpojuje zelená jezdecká stezka směřující na Bílé kameny (pouze pro zdatné jezdce i koně)
300	2C	kamenitá lesní cesta, mírně zvlněný terén
1000	3B	dlouhé stoupání na rozcestí pod Bílými kameny napojení na modrou pěší značku možnost jízdy v klusu
1250	3C	souběh s pěší trasou modré barvy lesní cesta, kameny (průměr 5 - 10 cm) dlouhé stoupání do „Sedélka Klen“
250	3B	lesní cesta – kameny, větve, dobrý podklad mírné klesání souběh s modrou pěší trasou (v závěru úseku odbočuje vlevo)

600	2C - S, K	mírné stoupání, kamenitá cesta před koncem úseku je složitá křižovatka lesních cest
1100	1B - S	vrstevnicová cesta doporučen klus
600	2C	mírné, dlouhé klesání kamenitá cesta úsek v souběhu s Rychlebskými stezkami končí na křižovatce „Pod Sokolím“, kde se střetává s červenou a modrou pěší trasou doporučen krok
1500	1C - Z	vrstevnicová asfaltovaná cesta vedoucí k Žulovému vrchu úsek s řadou vyhlídkových míst souběh s pěší trasou modré barvy lom Žulový vrch (možnost koupání)
1300	3C - Z	asfaltovaná cesta od Žulového vrchu prudké, dlouhé klesání úsek končí u Veverkovy chaty
1750	3C - Z, K	kamenitá lesní cesta na křižovatce Paseky přechází v asfaltovanou cestu, která je v souběhu s pěší trasou modré barvy
3000	2C - S, K	lesní cesta - místy kameny (průměr 5 až 10 cm) mírně zvlněný terén po několika metrech se odpojuje od pěší trasy modré barvy; prochází v okolí lomu Zelená hora a přes Arcibiskupský lom (možnost koupání) závěr úseku je dlážděný
1250	2B - S	mírně zvlněný terén, lesní cesta místy možnost projet v klusu
250	1C - Z, K	asfaltovaná cesta souběh s pěší trasou červené barvy hájovna ve Starém Podhradí (místní část obce Černá Voda)
750	2A	louka, vhodné pro cval mírně zvlněný terén

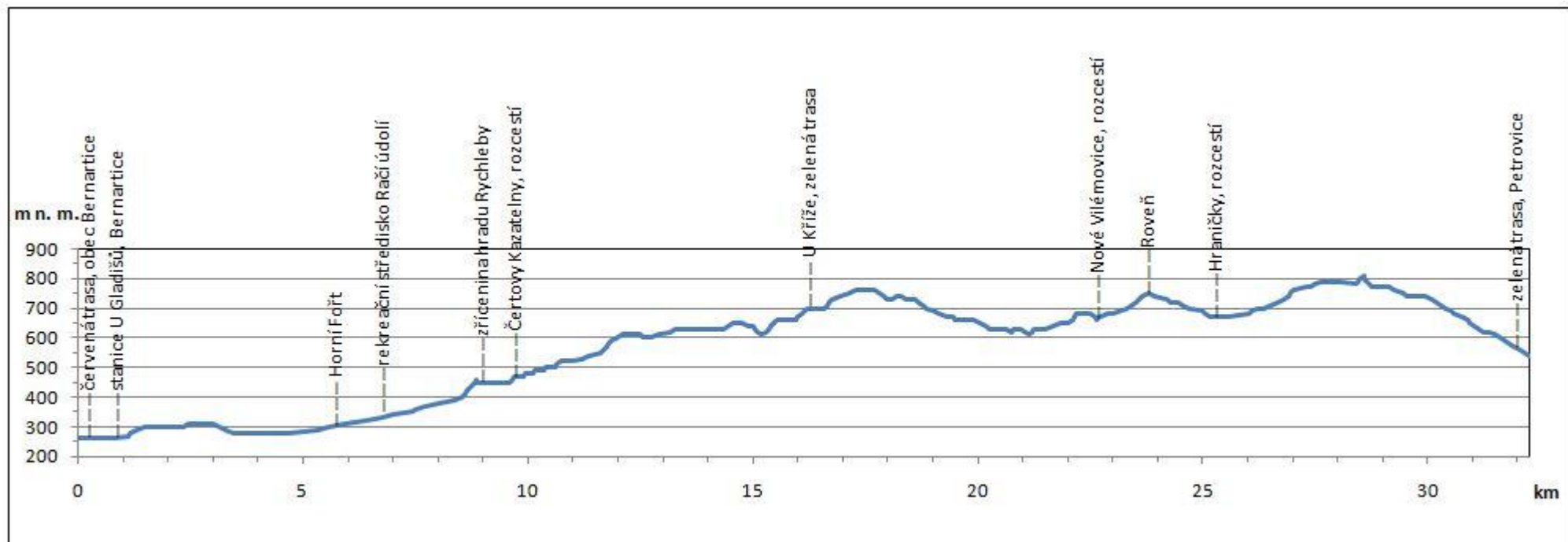
500	2C	lesní cesta pod zříceninou hradu Kaltenštejn souběh s pěší trasou zelené barvy mírné klesání, kameny (průměr do 30 cm) na konci úseku je odpočívadlo s naučnými tabulemi
2000	1C - Z, K	kamenitá cesta okolo Podhradského rybníka dále asfaltovaná cesta v obci Černá Voda v závěru úsek křížuje silnici 2. třídy za obcí Černá Voda (Na Špici) dochází k napojení na páteřní červenou trasu ve stejném místě se odpojuje žlutá jezdecká stezka vedoucí ke stanici Ecoranch N.A.3

Modrá trasa č. 6

Tab. 39 Základní údaje - modrá trasa č. 6 Bernartice - Petrovice (přes Račí údolí)

začátek	obec Bernartice
konec	Petrovice
typ	vedlejší trasa vhodná pro pokročilé jezdce a vytrvalostní podkované koně
terén/podklad	3B, C
délka	32 km
orientační čas	8 hodin

Jezdecká stezka prochází obcí Bernartice, osadami Dolní Fořt, Horní Fořt, Nové Vilémovice, bývalou osadou Hraničky a končí nedaleko Petrovic (součást obce Skorošice). U rekreačního centra Račí údolí je možnost vybudování další jezdecké stanice. Mezi nejvýznamnější místa v okolí stezky patří bývalá Tančírna, zřícenina hradu Rychleby nebo skalní útvar Čertovy kazatelny s vyhlídkou.

Obr. 9 Profil modré trasy č. 6 Bernartice – Petrovice

Tab. 40 Podrobný popis – modrá trasa č. 6 Bernartice – Petrovice

<i>orientační délka úseku (m)</i>	<i>označení</i>	<i>popis</i>
900	1C - Z, K	odpojení od páteřní červené trasy v obci Bernartice souběh s cyklotrasou asfaltovaný úsek stanice U Gladišů - rozdělena na dvě lokality (ubytování a ustájení - vzdálenost 400 metrů)
400	3C - Z	prudké stoupání asfaltovaná cesta v obci Bernartice
250	1C - Z, K	asfaltovaná cesta, doporučena jízda po travnatém okraji
1000	2B	polní cesta nebo vegetací zarostlá cesta - závisí na aktuálním zemědělském využití pole mírně zvlněný terén, doporučen klus
500	1A - S	polní cesta - místy bláto podklad vhodný pro klus či cval
1200	2C - Z, K	původně asfaltovaná cesta, v současnosti kamenitě nutno využít okraje cesty úsek končí v Dolním Fořtu (součást obce Uhelná)
2000	1C - Z, K	kamenitá cesta procházející osadou Horní Fořt (součást obce Uhelná) doporučena jízda v kroku na konci se úsek křížuje se silnicí 1. třídy
750	1B - S	zemědělská oblast - chov skotu úsek mezi ohradami, kamenitá cesta
400	1C - K	cesta s kameny (průměr do 20 cm) doporučen krok nebo vést koně na ruce úsek končí v rekreačním středisku Račí údolí
1600	2C - Z	asfaltovaná cesta procházející Račím údolím podél potoka na začátku úseku se nachází bývalá Tančírna (dnes pouze zbytky budovy) mírné stoupání souběh s pěší trasou modré barvy v době mapování cesta místy poškozena povodní

1250	3C	těžký terén – strmé výstupy a sestupy, kamenité souběh s pěší trasou červené barvy – tato trasa odbočuje na zříceninu hradu Rychleby (pro koně nevhodné) a opět se napojuje doporučeno vést koně na ruce úsek končí na křižovatce nedaleko skalního útvaru Čertovy kazatelny; zde se křížuje se zelenou pěší trasou
750	2C	kamenitý úsek – Šálkova cesta mírné stoupání, doporučen krok
4000	2B – S, K	lesní cesta, travnatý středový pás možnost jízdy v klusu, místy kamenité – doporučen krok přibližně ve třetině se úsek křížuje s pěší trasou zelené barvy mírně zvlněný terén
250	3C	prudké klesání, kamenitá cesta doporučen krok nebo vést koně na ruce
800	3C – S	těžký terén – prudké stoupání, následně mírné klesání závěr úseku velmi kamenitý – doporučeno vést koně na ruce na konci se křížuje s cyklotrasou a jezdeckou stezkou zelené barvy
250	2B – S	mírné klesání, travnatý středový pruh podklad vhodný také pro jízdu v klusu
750	2C – S, K	kamenitá cesta, mírné stoupání doporučen krok
300	2B – S	vrstevnicová cesta doporučen klus
500	3C – S	prudké klesání, kamenitá cesta středový travnatý pás
750	2B – S	mírně zvlněný terén podklad vhodný pro jízdu v klusu úsek se na konci křížuje s pěší trasou modré barvy
1500	2C – S, K	mírně zvlněný terén, kamenitá cesta místy lze projíždět i v klusu
300	1B – S	podklad vhodný pro jízdu v klusu na konci se úsek napojuje na pěší trasu žluté barvy

50	2B	lesní cesta – kořeny, větve, kameny mírné klesání doporučen krok nebo klus souběh se žlutou pěší trasou
200	2C	kamenitá cesta, mírné klesání doporučen krok nebo vést koně na ruce v závěru se úsek napojuje na cyklotrasu
1000	2C	kamenitá lesní cesta, mírné stoupání doporučen krok nebo vést koně na ruce souběh s cyklotrasou
600	2B – S	úsek mezi loukami, mírně zvlněný terén doporučen klus souběh s cyklotrasou
500	2B – S	začátek u vesnice Nové Vilémovice (součást obce Uhelná) v souběhu s cyklotrasou mírné stoupání, měkký podklad (vhodné pro klus nebo cval)
50	3C	prudké stoupání, cesta s kameny doporučen krok nebo vést koně na ruce souběh s pěší trasou červené barvy a cyklotrasou (i v následujících úsecích)
1000	2B – S	mírně zvlněný terén doporučen klus
1500	2A	louka; podklad vhodný pro jízdu ve cvalu terén lze charakterizovat jako mírně zvlněný v závěru průjezd bývalou osadou Hraničky (pozůstatky domů)
2100	2C – S, K	mírné stoupání kamenitá cesta (průměr 5 – 10 cm) místy lze projíždět v klusu na začátku se odpojuje od červené pěší trasy, s cyklotrasou stále v souběhu
250	1B – S	vrstevnicová cesta vyhlídka do podhůří Rychlebských hor a do Polska
700	2B – S	velmi mírné klesání doporučen klus
500	3C – S, K	prudké klesání do údolí kamenitá cesta následuje prudké stoupání (doporučena jízda po krajnici nebo po středovém pruhu)

750	2C - S, K	terén mírně klesající
2300	3C - Z	cesta s kameny, místy možná jízda v klusu asfaltovaný úsek prudké klesání až na křižovatku, kde se napojuje na jezdeckou stezku zelené barvy u Petrovic

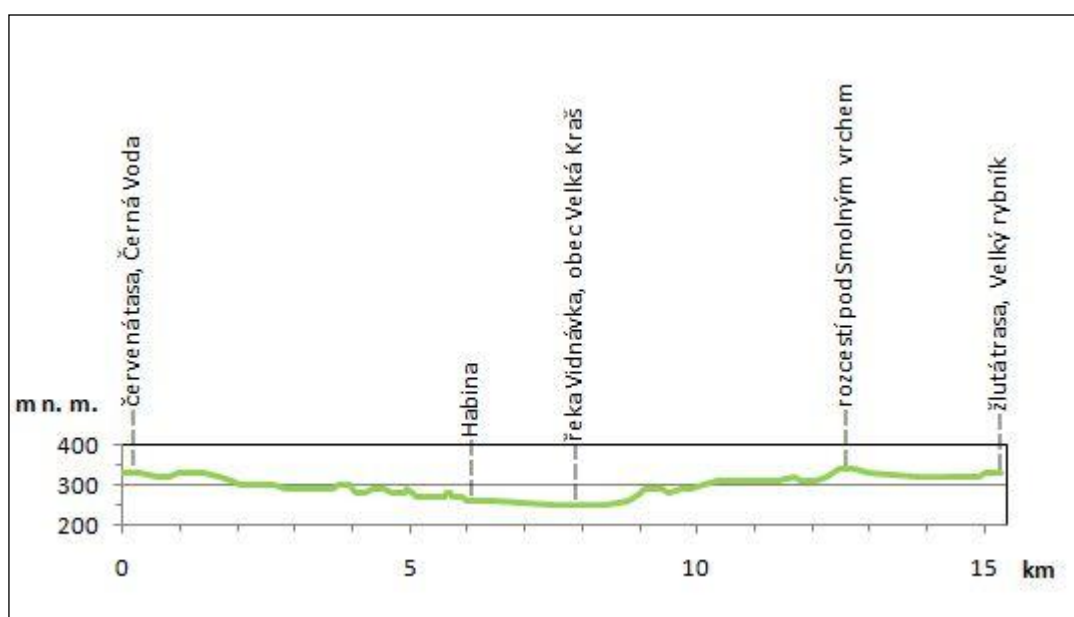
8.5.3 Zelená trasa

Regionální a místní trasy jsou značeny zelenou barvou. Stezky byly navrženy tři: Černá Voda – Velká Kraš, Vápenná – Kobylá nad Vidnavkou a Račí údolí – Travná – Horní Hoštice. První trasa je vhodná pro jezdce začátečníky. Ostatní zelené stezky se blíží svou délkou ke třiceti kilometrům, jsou doporučeny zkušenějším jezdcům a určeny pro podkované koně.

Zelená trasa č. 7

Tab. 41 Základní údaje – zelená trasa č. 7 Černá Voda – Velká Kraš – Černá Voda

začátek	odpojení od červené trasy u obce Černé Voda
konec	napojení na žlutou trasu u Velkého rybníka
typ	regionální trasa vhodné pro jezdce začátečníky
terén/podklad	1B
délka	15 km
orientační čas	3 hodiny

Obr. 10 Profil zelené trasy č. 7 Černá Voda – Velká Kraš – Černá Voda

Tab. 42 Podrobný popis – zelená trasa č. 7 Černá Voda – Velká Kraš – Černá Voda

<i>orientační délka úseku (m)</i>	<i>označení</i>	<i>popis</i>
500	1B	lesní cesta – větve, kořeny možnost jízdy v klusu velmi mírně zvlněný terén
700	2C – Z, K	asfaltovaný úsek souběh s cyklotrasou a pěší trasou zelené barvy po odbočení následuje kamenitá cesta
500	2B – S, K	lesní cesta krátké mírné výstupy a sestupy
500	2A	měkký podklad lesní cesta – větve, místy kameny nebo bláto doporučen klus, případně cval
1800	2B – S, K	kamenitá cesta, středový travnatý pás mírně zvlněný terén místy vhodné pro klus
600	3C – S	kamenitý úsek prudké delší stoupání doporučen krok
300	3B – S	relativně prudké klesání místy kameny (průměr 5 – 10 cm) úsek končí přechodem přes Černý potok (brod)
100	3C – S	prudké stoupání kamenitá cesta
250	3B – S	dlouhý sestup k brodu přes Červený potok
1800	2C – S	úsek podél Černého potoka mírně zvlněný terén místy vhodné pro jízdu v klusu občas kamenité nebo rozblácené
1800	1C – Z, K	úsek začíná u rekreačního střediska Habina pokračuje po asfaltované cestě souběh s pěší trasou zelené barvy a cyklotrasou v obci Velká Kraš trasa vede proti toku Vidnávky do Malé Kraše (po pravém břehu vodního toku)
750	2B	lesní cesta mírně zvlněný terén doporučena jízda v klusu

1250	2A	louka měkký podklad, možná jízda ve cvalu
250	2C - S, K	kamenitá cesta úsek prochází podél rybníka Dolní Křemen
250	2A - S	lesní cesta mírně zvlněný terén měkký podklad vhodný pro klus či cval
750	1C - S, K	kamenitá cesta souběh s cyklotrasou po křižovatku, na které se jezdecká stezka odděluje a pokračuje směrem ke Smolnému vrchu (NPP Venušiny misky)
250	2C - K	úsek v souběhu s pěší trasou zelené barvy úsek se křížuje s cyklotrasou, souběh se zelenou pěší trasou kamenitá cesta doporučen krok
750	2B	lesní cesta - místy kameny, bláto v souběhu s pěší trasou zelené barvy možnost jízdy v klusu nebo v kroku
300	2C - S, K	doporučen krok kamenitá lesní cesta
1000	1C - Z, K	souběh se zelenou pěší trasou asfaltovaná cesta od rybníka U Dubu k Velkému rybníku široká travnatá krajnice vhodná pro jízdu souběh s pěší trasou modré barvy

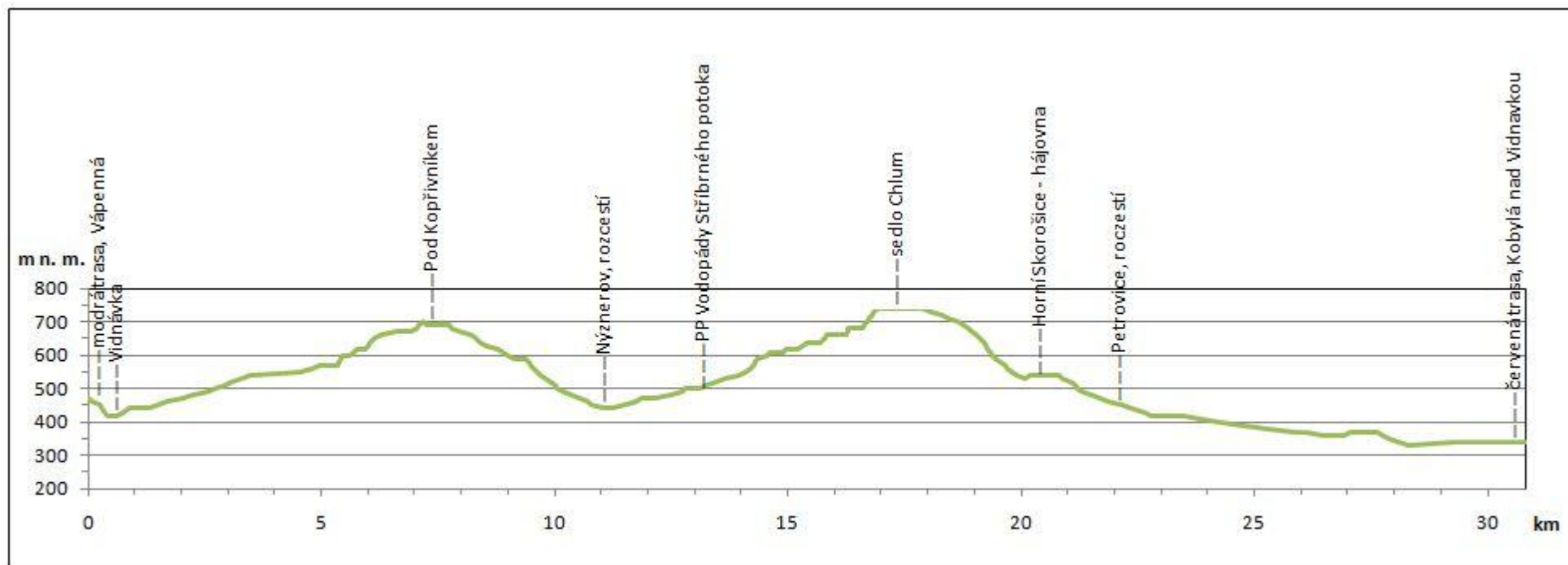
Trasa prochází lesním celkem Bažantnice mezi obcemi Černá Voda a Velká Kraš. U obce Velká Kraš se nachází rekreační centrum Habina. Mezi nejvýznamnější místa v okolí jezdecké stezky patří NPP Venušiny misky na Smolném vrchu. V zájmovém území je několik rybníků - Dolní Křemen, Horní Křemen, rybník U Dubu nebo Velký rybník.

Zelená trasa č. 8

Tab. 43 Základní údaje – zelená trasa č. 8 Vápenná – Kobylá nad Vidnavkou

začátek	odpojení od modré trasy ve Vápenné
konec	napojení na červenou trasu v Kobylé nad Vidnavkou
typ	regionální trasa
	doporučeno pro zkušené jezdce a podkované koně
terén/podklad	3C
délka	31 km
orientační čas	8 hodin

Trasa prochází celkem třemi obcemi – Vápenná, Skorošice (osady Nýznerov a Petrovice) a Kobylá nad Vidnavkou. Mezi zajímavosti v okolí stezky patří Ztracený potok (propadání a jeskyně) – Latzelova stezka krasem Rychlebských hor, PP Vodopády Stříbrného potoka, skalní útvary na Dračím vrchu nebo PP Skalka pod Kaní horou u Kobylé nad Vidnavkou.

Obr. 11 Profil zelené trasy č. 8 Vápenná – Kobylá nad Vidnavkou

Tab. 44 Podrobný popis – zelená trasa č. 8 Vápenná – Kobylá nad Vidnavkou

<i>orientační délka úseku (m)</i>	<i>označení</i>	<i>popis</i>
300	2A	souběh s pěší trasou modré barvy louka – měkký podklad mírný svah doporučen klus nebo cval v obci Vápenná křížuje železniční trať (železniční přejezd bez světelného zabezpečovacího zařízení; přehledné)
2900	2C – Z, K	most přes řeku Vidnavku přibližně 50 metrů po silnici 1. třídy souběh s modrou pěší trasou dále úsek pokračuje skrz osadu Polka – zde souběh s pěší trasou zelené barvy podél Ztraceného potoka; Latzelova stezka krasem Rychlebských hor pod vrcholem Na Vyhlídce se úsek odděluje od zelené pěší trasy konec na okraji lesa
600	3C – Z	asfaltovaná cesta prudké stoupání
2500	3C – S, K	za mostem přes Ztracený potok jezdecká stezka odbočuje na kamenitou lesní cestu doporučeno pouze pro podkované koně prudké stoupání
1000	2B – S	mírné klesání lesní cesta – kameny (5 – 10 cm) doporučena jízda v klusu
3000	3C – Z, K	asfaltovaný úsek, který končí v osadě Nýznerov; prudké klesání podél potoka trasa prochází kolem obory
2800	2C – Z, K	úsek vede osadou Nýznerov v souběhu s pěší trasou modré barvy a cyklotrasou k PP Vodopády Stříbrného potoka – odpočívadlo, naučné tabule od křižovatky u přírodní památky stezka pokračuje v souběhu se zelenou pěší trasou a cyklotrasou; asfaltovaná cesta mírné stoupání podél Stříbrného potoka

1000	3C - S, K	prudké stoupání kamenitá lesní cesta doporučen krok
2000	2C - S, K	mírné stoupání, kamenitá cesta místa vhodná pro jízdu v klusu úsek končí křižovatkou, na níž se napojuje na pěší trasu modré barvy
350	3C	lesní cesta - kameny, větve, bláto, těžba dřeva prudké stoupání v souběhu s pěší trasou modré barvy
1250	2B - S	vrstevnicová lesní cesta vedoucí do sedla pod vrcholem Chlum travnatý středový pás, místa kamemy či bláto mírně zvlněný terén, měkký podklad
2000	3C - K	prudké klesání až do Horních Skorošic (hájozna) kamenitá cesta po levé straně cesty se nachází Dračí vrch s řadou skalních útvarů; v závěru se úsek křížuje s pěší trasou červené barvy
300	2C - S, K	mírně klesající terén kamenitá cesta úsek se na konci napojuje na cyklotrasu, ve stejném místě se připojuje modrá jezdecká stezka
3300	2C - Z, K	úsek v souběhu s cyklotrasou prochází Petrovicemi po místní komunikaci - asfaltovaná cesta zemědělská oblast - chov skotu, koní
750	1B - S	polní cesta, zemědělská oblast doporučena jízda v klusu
350	1C - Z, K	asfaltovaná cesta pro jízdu vhodná krajnice
2500	2C - Z, K	asfaltovaná cesta v polovině délky úsek přechází přes silnici 1. třídy; zemědělská oblast (chov skotu)
250	2B	polní cesta vhodná pro jízdu v klusu mírně zvlněný terén, místa kameny

1500	2A - S	louka po středovém travnatém pásu možná jízda ve cvalu; mírně zvlněný terén
2200	1C - Z, K	úsek se v závěru napojuje na cyklotrasu více než polovina úseku je v souběhu s cyklotrasou, následně od ní odbočuje vlevo; asfaltovaná cesta úsek končí napojením na červenou jezdeckou stezku v obci Kobylá nad Vidnavkou - odtud je možné pokračovat do Černé Vody či do Bernartic

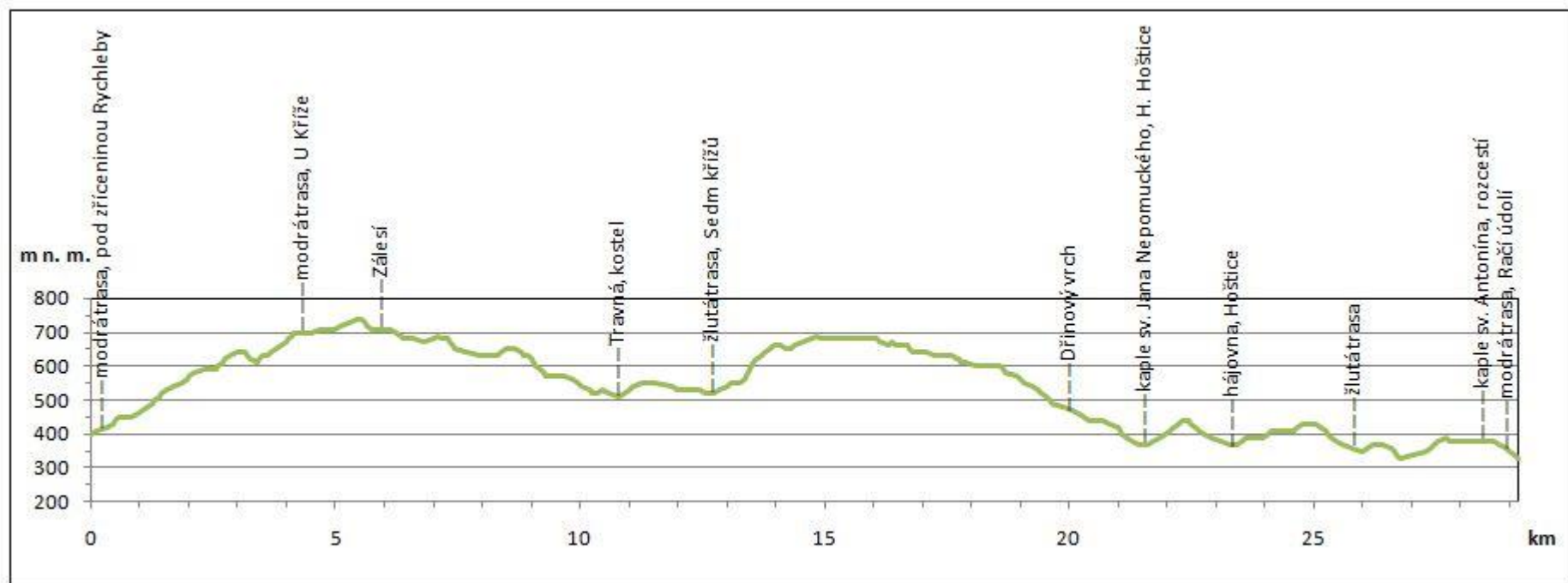
Zelená trasa č. 9

Tab. 45 Základní údaje – zelená trasa č. 9 Račí údolí – Travná – Račí údolí

začátek	odpojení od modré trasy pod zříceninou hradu Rychleby
konec	napojení na modrou trasu u rekreačního střediska Račí údolí
typ	regionální trasa vhodné pro zkušené jezdce a podkované koně
terén/podklad	3C
délka	29 km
orientační čas	7 hodin

Navrhovaná jezdecká stezka zelené barvy má délku téměř 30 kilometrů. Z důvodu možného zkrácení byla vymezena dva kilometry dlouhá spojovací trasa žluté barvy, kterou tvoří lesní a následně asfaltovaná cesta (2C; 2B – S; 2C – Z, K).

Koňská stezka prochází osadami Zálesí, Travná, Horní Hoštice a obcí Javorník. Mezi zajímavé lokality v okolí jezdecké stezky patří zřícenina hradu Rychleby, kostel Nanebevzetí Panny Marie v Travné, kaple sv. Jana Nepomuckého v Horních Hošticích nebo kaple sv. Antonína u obce Javorník. Trasa končí u rekreačního centra Račí údolí.

Obr. 12 Profil zelené trasy č. 9 Račí údolí – Travná – Račí údolí

Tab. 46 Podrobný popis – zelená trasa č. 9 Račí údolí – Travná – Račí údolí

<i>orientační délka úseku (m)</i>	<i>označení</i>	<i>popis</i>
400	2C – Z, K	asfaltovaná cesta procházející Račím údolím mírné stoupání podél potoka doporučen krok a využití krajnice
1300	4C – Z	souběh s pěší trasou modré a červené barvy asfaltovaná cesta velmi prudké stoupání
800	3C – Z, K	prudké stoupání doporučena jízda v kroku v souběhu s cyklotrasou a naučnou stezkou Rychlebskými horami
250	1C – Z, K	zpevněný, vrstevnicový úsek po krajnici lze projíždět v klusu
750	2C – Z, K	zpevněná cesta mírné stoupání místy lze po krajnici projíždět v klusu na konci úseku odpojení od naučné trasy, ale stále souběh s cyklotrasou
500	3C – K	kamenitá cesta doporučen krok nebo vést koně na ruce prudké stoupání úsek zakončen křižovatkou „U kříže“, kde se křížuje s jezdeckou stezkou modré barvy
750	2B – S	lesní cesta mírně zvlněný terén doporučena jízda v klusu
500	2C	lesní cesta – místy bláto, větve, kameny doporučen krok, ale je možné po uvážení využít jízdu v klusu či cvalu mírně zvlněný terén
250	2B – S	kamenitá cesta mírné klesání do Zálesí
1000	2C	kamenitá cesta mírně zvlněný terén souběh s pěší trasou modré barvy a cyklotrasou
300	2B	lesní cesta, měkký podklad

1150	2C - S, K	kamenitá cesta úsek v souběhu s cyklotrasou, na začátku také s pěší trasou modré barvy (ta se dále odpojuje a vede do Travné)
1700	2C - Z, K	asfaltovaná cesta mírné klesání do Travné souběh se žlutou pěší trasou kostel Nanebevzetí Panny Marie v Travné
300	2C - K	kamenitá cesta, mírné stoupání
1800	2B - S	zemědělská oblast (chov skotu) místy kamenité úseky možnost projíždět v klusu od lokality Sedm křížů se napojuje na pěší trasu zelené barvy; zároveň se odpojuje žlutá jezdecká stezka
1100	3C	lesní cesta - větve, kameny prudké stoupání doporučen krok souběh se zelenou pěší trasou
200	2A	velmi měkký podklad, lesní cesta mírně zvlněný terén v závěru se úsek napojuje na cyklotrasu, naučnou stezku Rychlebskými horami stále v souběhu se zelenou pěší trasou
800	2B - K	kamenitá cesta mírné stoupání
3500	1B - S	vrstevnicová lesní cesta místy kamenité na začátku se úsek odpojuje od zelené pěší trasy doporučena jízda v klusu
1200	2C - S, K	mírné klesání přibližně v polovině se napojuje na pěší trasu žluté barvy kamenité, doporučen krok
800	2C - Z, K	odpojení od žluté pěší trasy asfaltovaná cesta, místy úzká krajnice doporučen krok nebo vést koně na ruce
800	1C - Z, K	průjezd Horními Hořticemi až ke kapli sv. Jana Nepomuckého asfaltovaný úsek velmi mírné klesání souběh s pěší trasou žluté barvy

1200	3C	kamenitá cesta doporučen krok nebo vést koně na ruce prudké stoupání a následně klesání k Hoštickému potoku
800	1C - Z, K	asfaltovaná cesta podél Hoštického potoka k hájovně velmi mírné klesání úsek v souběhu s pěší trasou červené barvy (i v následujících úsecích)
1600	2C - S, K	mírně zvlněný terén souběh s červenou pěší trasou kamenitá cesta, po uvážení lze projíždět v klusu
350	2B - S	měkký podklad mírně zvlněný terén
750	2C - S, K	kamenitá cesta, mírné klesání doporučena jízda v kroku úsek končí napojením na pěší trasu zelené barvy a cyklostezku; ve stejném místě se připojuje žlutá jezdecká stezka
1100	2C - Z, K	asfaltovaná cesta mírně zvlněný terén místy lze využít krajnice
350	1C - Z, K	asfaltovaný úsek, travnatá krajnice souběh s cyklotrasou
750	3C - S, K	kamenitá cesta prudké stoupání doporučen krok nebo vedení koně na ruce
800	2B - S	lesní cesta mírně zvlněný terén po uvážení lze projíždět v klusu v závěru se úsek křížuje s pěší trasou červené barvy v blízkosti kaple sv. Antonína
850	2C - S, K	kamenitá cesta mírné klesání úsek končí napojením na modrou jezdeckou stezku u rekreačního střediska Račí údolí v místě provozován chov koní (možnost vytvoření další jezdecké stanice)

8.5.4 Žlutá trasa

Regionální a místní trasy mohou být kromě zelené barvy vyznačeny také barvou žlutou. V zájmovém území byla vymezena pouze jedna žlutá jezdecká stezka s délkou přesahující pět kilometrů. Nachází se v oblasti mezi obcemi Černá Voda, Žulová a Kobylá nad Vidnavkou. Profil trasy je nevýrazný, nelze z něj vyčíst důležité terénní změny, proto zde není uveden. Mezi nejvýznamnější lokality v okolí se řadí NPP Borový, Boží hora, lom Petrov a rybníky (Velký rybník, Horní a Dolní Tovaryš).

Tab. 47 Základní údaje – žlutá trasa č. 10 Černá Voda

začátek	obec Černá Voda – Na Špici
konec	obec Černá Voda – rozcestí k Velkému rybníku
typ	regionální trasa vhodné pro jezdce začátečníky
terén/podklad	1B
délka	5 km
orientační čas	1 hodina

Tab. 48 Podrobný popis – žlutá trasa č. 10 Černá Voda

<i>orientační délka úseku (m)</i>	<i>označení</i>	<i>popis</i>
400	1A	trasa začíná na rozcestí Na Špici – odpojení od ostatních jezdeckých stezek louka měkký podklad vhodný pro cval na konci úseku se nachází vstup do stanice Ecoranch N.A.3
1000	1C – S, K	kamenitá cesta
750	2B – S	lesní cesta k rybníkům Dolní a Horní Tovaryš doporučen klus
200	3C – S, K	prudké stoupání kamenitá cesta, větve doporučena jízda v kroku
200	2C – Z, K	asfaltovaná cesta procházející pod lomem Petrov dále pokračuje směrem na Dolní Dvůr

750	1C - S, K	kamenitá cesta
300	1A	cesta mezi loukami doporučena jízda v klusu nebo ve cvalu
750	2B - S, K	mírně zvlněný terén, místy kameny na konci úseku se napojuje jezdecká stezka zelené barvy
750	2C - Z, K	asfaltovaná cesta podél Velkého rybníka

8.6 Stanice

V zájmovém území byly vybrány základní čtyři lokality, které mohou poskytovat služby jako „jezdecké stanice“. Formou dotazníkového šetření (příloha 2) byly u majitelů těchto center zjišťovány podmínky pro ubytování a ustájení.

8.6.1 Chata Orlí vrch, Rejvív

Tab. 49 Základní údaje – jezdecká stanice Chata Orlí vrch, Rejvív

název stanice:	Chata Orlí vrch
adresa:	Rejvív 96; Zlaté Hory; 793 76
telefon:	+420 739 011 421
fax:	
e-mail:	orlivrch@gmail.com
www:	http://www.rejviz.org/
provozovatel:	Martin Poledník
provoz stanice:	celoroční
jazyková znalost:	polština, angličtina, němčina, ruština
možnost placení platebními kartami:	NE

Tab. 50 Ubytování – jezdecká stanice Chata Orlí vrch, Rejvív

typ ubytování	<u>penzion</u> (nejméně 5 pokojů pro hosty, omezenější nabídka služeb) <u>chatová osada</u> (chaty, sruby, bungalovy) <u>stanování</u>
počet pokojů	1 dvoulůžkový 6 čtyřlůžkových a vícelůžkových
počet lůžek	34
možnost zapůjčení stanů	ANO (počet stanů: 20)
spaní pod přístřeškem	ANO (počet míst: 100)
základní vybavení	sprchy, teplá voda, pitná voda, samostatné sociální zařízení
stravování	ohniště/gril, snídaně, polopenze, plná penze
další vybavení	společenská místnost, rádio, televize

služby v místě	parkoviště, hřiště, restaurace, občerstvení, prodej map, přírodní koupaliště, lyžování - běžky
služby ve vzdálenosti 2 km	půjčovna kol, sauna
služby ve vzdálenosti 3 km	rybaření, lyžování - sjezd
služby ve vzdálenosti 5 km	solárium, obchod (potravin), obchod (smíšené zboží)

Tab. 51 Ustájení - jezdecká stanice Chata Orlí vrch, Rejvíz

ustájení uvnitř	<u>4 boxy</u>
ustájení venku	<u>pastvina</u> - elektrický ohradník (10 míst)
v místě jsou ustájeni vlastní koně	ANO (4 koně)
krmení v ceně	seno, pastva
krmení k zakoupení	oves, seno, jiné krmení
ošetřování koní	dohodou
služby v místě	cvičitel, trenér, průvodce jezdeckou stezkou, doprava zavazadel, zabezpečené odstavení přívěsu
možnost zapůjčení koní	ANO (3 koně)

8.6.2 Ranč Orel, Česká Ves

Tab. 52 Základní údaje – jezdecká stanice Ranč Orel, Česká Ves

název stanice:	Ranč Orel
adresa:	Polská 9; Česká Ves; 790 81
telefon:	+420 724 913 973
fax:	
e-mail:	info@ranc-orel.cz
www:	http://www.ranc-orel.cz/
provozovatel:	Monika Nepejchalová
provoz stanice:	po dohodě
jazyková znalost:	polština, angličtina, němčina
možnost placení platebními kartami:	ANO

Tab. 53 Ubytování – jezdecká stanice Ranč Orel, Česká Ves

typ ubytování	<u>chatová osada</u> (chaty, sruby, bungalovy) <u>stanování</u>
počet pokojů	10 čtyřlůžkových
počet lůžek	40
počet míst pro stany	neomezeno
možnost zapůjčení stanů	NE
spaní pod přístřeškem	NE
základní vybavení	společné sociální zařízení
stravování	ohniště/gril, snídaně, polopenze, plná penze
služby v místě	parkoviště, půjčovna kol, hřiště, restaurace, občerstvení, prodej map, bazén, lyžování – běžky Adrenalin park
služby ve vzdálenosti 2 km	obchod (potravin)
služby ve vzdálenosti 3 km	přírodní koupaliště, rybaření
služby ve vzdálenosti 5 km	sauna, solárium, obchod (smíšené zboží)
služby ve vzdálenosti 10 km	lyžování – sjezd

Tab. 54 Ustájení – jezdecká stanice Ranč Orel, Česká Ves

ustájení venku	<u>místa k uvázání koní</u> (10 míst) <u>pastvina</u> – elektrický ohradník (po dohodě)
v místě jsou ustájeni vlastní koně	ANO (10 koní)
krmení v ceně	pastva
krmení k zakoupení	oves, granule, seno
ošetřování koní	majitel/jezdec koně
služby v místě	venkovní jízďárna, krytá jízďárna, sprchování koní, trenér, průvodce jezdeckou stezkou
možnost zapůjčení koní	ANO (8 koní)

8.6.3 Ecoranch N.A.3, Černá Voda

Tab. 55 Základní údaje – jezdecká stanice Ecoranch N.A.3, Černá Voda

název stanice:	Ecoranch N.A.3
adresa:	Černá Voda 245; 790 54
telefon:	+420 607 804 516
fax:	+420 584 444 061
e-mail:	
www:	http://www.na3.cz/
provozovatel:	Ing. Monika Nátrová, Jiří Nátr, Daniel Nátr
provoz stanice:	po dohodě
jazyková znalost:	
možnost placení platebními kartami:	NE

Tab. 56 Ubytování – jezdecká stanice Ecoranch N.A.3, Černá Voda

typ ubytování	<u>ubytování v soukromí</u> (pokoj, altán, maringotka,...) <u>stanování</u>
počet míst pro stany	20
možnost zapůjčení stanů	NE
spaní pod přístřeškem	ANO (počet míst: 5)
stravování	po dohodě, ohniště/gril
služby v místě	parkoviště, hřiště, obchod (potravin), restaurace, občerstvení, přírodní koupaliště, rybaření
služby ve vzdálenosti 20 km	půjčovna kol, sauna, solárium, obchod (smíšené zboží), prodej map, bazén, lyžování

Tab. 57 Ustájení – jezdecká stanice Ecoranch N.A.3, Černá Voda

ustájení venku	<u>venkovní boxy</u> (15 míst) <u>místa k uvázání koní</u> (5 míst) <u>pastvina</u> – pevná ohrada (30 míst) <u>pastvina</u> – elektrický ohradník (50 míst)
v místě jsou ustájeni vlastní koně	ANO (9 koní)
krmení v ceně	pastva
krmení k zakoupení	oves, seno
ošetřování koní	dohodou
služby v místě	venkovní jízďárna, kruhová ohrada, sprchování koní, zabezpečené odstavení přívěsu
možnost zapůjčení koní	ANO (2 koně)

8.6.4 Penzion U Gladišů, Bernartice

Tab. 58 Základní údaje – jezdecká stanice Penzion U Gladišů, Bernartice

název stanice:	Penzion U Gladišů
adresa:	Bernartice 32; 790 57
telefon:	+420 721 647 688
fax:	
e-mail:	a.gladis@seznam.cz
www:	http://www.ugladisu.cz/
provozovatel:	Antonín Gladiš
provoz stanice:	celoroční
možnost placení platebními kartami:	NE

Tab. 59 Ubytování – jezdecká stanice Penzion U Gladišů, Bernartice

typ ubytování	<u>penzion</u> (nejméně 5 pokojů pro hosty, omezenější nabídka služeb)
počet pokojů	3 třílůžkové 2 čtyřlůžkové a vícelůžkové
počet lůžek	20
možnost zapůjčení stanů	NE
spaní pod přístřeškem	NE
základní vybavení	sprchy, teplá voda, pitná voda, samostatné sociální zařízení
stravování	po dohodě jakékoli
další vybavení	televize
služby v místě	parkoviště, půjčovna kol, sauna, hřiště, obchod (potravin), obchod (smíšené zboží), restaurace, občerstvení, bazén, lyžování – běžky
služby ve vzdálenosti 6 km	solárium, prodej map, přírodní koupaliště, rybaření
služby ve vzdálenosti 30 km	lyžování - sjezd

Tab. 60 Ustájení – jezdecká stanice Penzion U Gladišů, Bernartice

ustájení uvnitř	<u>boxy</u> (dohodou)
ustájení venku	<u>pastvina</u> – pevná ohrada (dohodou)
v místě jsou ustájeni vlastní koně	ANO
krmení v ceně	pastva
krmení k zakoupení	seno, granule, oves
ošetřování koní	dohodou
služby v místě	venkovní jízdárna, skokový materiál, sedlovna, sprchování koní, trenér
možnost zapůjčení koní	ANO

8.7 Zabezpečení

Tento oddíl se věnuje zabezpečení jezdeckých stezek z hlediska přepravy koní, veterinárních, podkovářských a sedlářských služeb poskytovaných v zájmovém území.

8.7.1 Přeprava koní

Přepravu koní v zájmovém území mohou po dohodě zajišťovat jednotlivé jezdecké stanice, ačkoli tuto službu oficiálně nenabízí. Kromě těchto lokalit zajišťuje transport koní Appaloosa Horse Ranch v Černé Vodě (majitel: Bohdana Krzystková; telefon: + 420 737 648 478).

8.7.2 Veterinární služby

V případě přemísťování koní (včetně přechodu přes státní hranice) musí mít jezdec průkaz koně, v němž jsou veterinářem zaznamenána následující vyšetření (<http://www.aschk.cz/vetdocs.php>; podmínky platné od roku 2007):

- a) zvířata musí být vakcinována proti chřipce koní podle vakcinačního schématu, poslední vakcinace musí být ukončena nejpozději sedm dní před přemístěním
- b) kůň od 24 měsíců věku musí být vyšetřen s negativním výsledkem na infekční anemii a hřebčí nákazu; vyšetření nesmí být starší 24 měsíců
- c) kůň nesmí být 30 dnů před odběrem vzorků k laboratornímu vyšetření alergologicky vyšetřen

Pokud dojde k závažnému zranění koně, je možné využít Horse Emergency – projekt první záchranné služby koní, hospodářských a ZOO zvířat. Jde o nestátní záchrannou organizaci provozující mobilní ambulanci na záchranu zraněných, nemocných nebo týraných velkých zvířat. Zajišťují akutní rychlou veterinární pomoc, neakutní převoz pacientů, pohotovostní službu a odchyt volně pobíhajících zvířat. Oblast působení je rozšířena na celou Českou,

Slovenskou, Polskou a Rakouskou republiku (<http://www.konskazachranka.cz/>).

Tab. 61 Veterinární kontakty

Horse Emergency (http://www.konskazachranka.cz/)	
SOS 112 Integrovaný záchranný systém	pouze pro akutní případy s nutností vyproštění zvířete nebo při živelných pohromách, autonehodách apod.
Tel: +420 608 980 657	všechny ostatní případy
Tel: +420 777 991 040	všechny ostatní případy
Veterinární ambulance (http://www.veterina-adolfovice.cz/index.html)	
Kontaktní osoba:	MVDr. Zuzana Uhříková
Adresa:	Adolfovice 90; Bělá pod Pradědem; 790 01
Telefon:	+420 777 038 457
MVDr. Jan Štelcl (http://www.firmy.cz/detail/276227-mvdr-jan-stelcl-odborna-veterinari-cinnost-zulova.html)	
Adresa:	Komenského 160; Žulová; 790 65
Telefon:	+ 420 584 437 206 nebo + 420 737 149 889
MVDr. Jiří Henych (http://www.firmy.cz/detail/1963493-mvdr-jiri-henych-velka-kras.html)	
Adresa:	Velká Kraš 110; 790 58
Telefon:	+ 420 584 436 063 nebo + 420 602 936 770

8.7.3 Podkovářské a sedlářské služby

Základní korektura kopyt a jednoduché úpravy podkov mohou být prováděny jezdci samotnými nebo osobami v jezdeckých stanicích. Pokud bude potřeba pro úpravu kopyt specialista, doporučují se kontakty z níže uvedené tabulky. Jezdecký klub při Střední odborné škole a Středním odborném učilišti zemědělském v Horních Heřmanicích poskytuje také služby sedlářské.

Tab. 62 Podkovářské a sedlářské kontakty

Jezdecký klub při SOŠ a SOU zemědělské Horní Heřmanice (http://www.skolahermanice.cz/index.php3?x[0]=11&x[1]=0&id=201&isntfirst=1)	
Kontaktní osoba:	Lubomír Vrtek
Adresa:	Horní Heřmanice 47; Bernartice; 790 57
Telefon:	+ 420 731 180 721
Tomáš Pospíšil – podkovář	
Adresa:	Třebízského 208/6; Zábřeh; 789 01
Telefon:	+ 420 603 359 188

8.8 Přehled významných lokalit

Adrenalin park Jeseníky

U obce Česká Ves ve stanici Ranč Orel se nachází Adrenalin park Jeseníky, který nabízí velké množství volnočasových aktivit – lanové centrum, půjčovna čtyřkolek, výlety na kolech, paintball, lukostřelba, dětský park a další (<http://www.adrenalin-park.cz/>).

Bernartice

Bernartice leží u města Javorník ve Vidnavské nížině v nadmořské výšce 254 metrů. V roce 1850 byly k Bernarticím připojeny dříve samostatné obce Buková a Horní Heřmanice. Nejvýznamnější památkou je farní kostel sv. Petra a Pavla, který patří k nejstarším na Javornicku (pozměněn přístavbami). Během 19. století byl přestavěn také barokní zámeček. Z obce pocházel kartograf Josef Jiittner (narozen 1775), autor plánu Prahy (<http://www.bernartice.eu/>).

Černá Voda

Obec leží východně od obce Žulová při Černém potoce v nadmořské výšce 340 metrů, člení se na Nové Podhradí, Staré Podhradí a Rokliny. Nejvýznamnější pamětihodností je zřícenina hradu Kaltenštejn (nazývaný také Hradisko). Dochovala se pouze část hlavní věže, pozůstatky paláce a obvodových zdí. V roce 1618 byl v obci vybudován pozdně renesanční zámeček. Z 18. století pochází farní kostel Panny Marie, klasicistní stavba s ochrannou zdí (<http://www.obeccernavoda.cz/>).

Česká Ves

Česká Ves je obec v údolí řeky Bělé, která dostala svůj název podle horníků z Čech dolujících železnou rudu a zlato na úpatí vrchu Zlatý Chlum kolem roku 1350. Mezi místní zajímavosti patří kostel sv. Josefa s ojedinělým dvouvěžovým řešením či rodný dům Johana Schrotha, zakladatele lázní v Lipové. Uprostřed

obce se nachází muzeum Auto-motoveteránů. K České Vsi patří také krytý bazén, víceúčelové hřiště nebo Ranč Orel společně s Adrenalin parkem Jeseníky (<http://www.cves.cz/>).

Hornický skanzen

Hornický skanzen se zlatorudnými mlýny se nachází u města Zlaté Hory v údolí Olešnice. Zdejší rýžoviště byla těžena povrchově i hlubinně (dochovány tzv. ztracené štoly). Na pravém břehu Olešnice jsou časté pinky a odvaly. Hlavní kanál pro přívod vody je stále v provozu. Geologický průzkum v těchto místech prokázal vysoký obsah zlata. V současné době jsou v místě vybudovány repliky středověkých hornických mlýnů, bylo zde mistrovství České republiky i Evropy v rýžování zlata (<http://www.zlatehory.cz/hornicky-skanzen-zlatorudne-mlyny/d-305555/p1=36170>).

Hradec-Nová Ves

Přibližně 12 kilometrů od města Jeseník se nachází obec Hradec-Nová Ves. První zmínka o obci Hradec pochází z roku 1351, obec Nová Ves vznikla až v roce 1685 dělením jednoho z Mikulovických dvorů. K administrativnímu spojení obcí došlo v roce 1848 (<http://www.hradec-novaves.cz/>).

Hraničky

Obec Hraničky, dříve Granzdorf, vznikla kolem roku 1785 v Rychlebských horách v nadmořské výšce 696 metrů. Nachází se v těsné blízkosti státní hranice, dříve hranice s Německem. Jednalo se o sudetskou obec s naprostou většinou obyvatel německé národnosti. V letech 1945–1946 došlo k jejich odsunu. Z necelých dvou set obyvatel zde zůstaly pouhé 4 rodiny, které byly nakonec v roce 1949 také vysídleny. Vesnici poté nikdo nedosídlil a byla postupně rozebírána řeckými emigranty, kteří v té době dosídlovali vyliďněné pohraničí. V letech 1959–1960 československá armáda odstřelila kostel a zbytky

domů. Z 41 domů zde dnes stojí pouze jeden a v místě kostela stojí velký dřevěný kříž (<http://www.hrady.cz/index.php?OID=6021>).

CHKO Jeseníky

Chráněná krajinná oblast Jeseníky leží na území okresů Bruntál, Jeseník a Šumperk. Severní hranice oblasti se dotýká státní hranice s Polskou republikou. Územím CHKO prochází historická zemská hranice mezi Moravou a Slezskem. CHKO Jeseníky byla zřízena dne 19. 6. 1969 na ploše 740 km². Území je z 80 % pokryto lesními porosty, převážně druhotnými smrčínami. Jde o nejlesnatější CHKO v České republice. Georeliéf Hrubého Jeseníku je výsledkem dlouhodobého geomorfologického vývoje. V přirozeném bezlesí v nejvyšších polohách se uchovala vysoká biodiverzita, výrazně ovlivněná absencí borovice kleče. Kleč se začala vysazovat až koncem 19. století. Výsadba nepříznivě ovlivnila řadu původních společenstev. Jeseníky mají chladné klima s vydatnými srážkami. Celá CHKO byla vyhlášena chráněnou oblastí přirozené akumulace vod. Posláním je ochrana krajiny, jejího vzhledu a typických znaků tak, aby tyto hodnoty vytvářely vyvážené životní prostředí (J. Šafář a kol., 2003).

Javorník

První písemná zmínka pochází z roku 1290, kdy byl veden soupis majetku vratislavského biskupství, který zmiňuje ves Jawornik. Od konce 13. století je uváděn také hrad, dnešní NKP zámek Jánský vrch. Osada v podhradí získala městský ráz, už od roku 1373 je uváděna jako město Javorník, ačkoli městská práva získala až v roce 1549. Majetek vratislavského biskupství byl konfiskován až po roce 1948. Velké plány města byly spojeny s geologickým průzkumem a dolováním uranové rudy, které přinesly městu pouze krátký rozvoj. Oživení lze v současnosti očekávat od soukromého podnikání a cestovního ruchu (<http://www.mestojavornik.cz/>).

Kaltenštejn

U obce Černá Voda se nachází zřícenina hradu Kaltenštejn (nazývaný také Hradisko). Hrad byl vystavěn na půdě vratislavského biskupa jeho odpůrci. V 15. století biskup hrad dobyl. Provizorně opravený hrad byl nakonec v roce 1505 zbořen a věž byla odstřelena. Později byl materiál z hradu využit při přestavbě zámku Jánský vrch (<http://www.hrady.cz/index.php?OID=171>).

Kobrštejn

Volně přístupná zřícenina hradu Kobrštejn nedaleko Zámeckého vrchu (934 m n. m.). Hrad se nacházel na špatně přístupném místě, dochovaly se zbytky typické válcové věže, zdí a mohutného příkopu. Hrad vznikl pravděpodobně ve 13. století na ochranu zlatých dolů a byl současně pomezím hradem, který chránil vstup na území vratislavského biskupství údolím Černé Opavice (<http://www.hrady.cz/index.php?OID=177>).

Kobylá nad Vidnavkou

Katastr obce se nachází v severní části Žulovské pahorkatiny, která dále k severu přechází do Vidnavské nížiny. Obec leží v údolí Vidnavky, dříve k ní patřila osada Annín. V okolí obce je typická ledovcem přemodelovaná krajina, tzv. oblíková. Mezi další památky patří kostel sv. Jáchyma a hřbitovní kaple (<http://www.kobylanadvidnavkou.cz/>).

Latzelova stezka krasem Rychlebských hor

Hlavním tématem je kras a krasové jevy Rychlebských hor. Jméno dostala po Antonu Latzelovi, který v roce 1869 postavil ve Vápenné první kruhovou pec na pálení vápna ve Slezsku. Stezka se nachází mezi obcemi Vápenná a Horní Lipová, má celkem jedenáct zastavení. Celková délka trasy je 9 kilometrů (<http://latzel.napomezi.cz/>).

Lesní ruský hřbitov

Lesní ruský hřbitov se nachází na severním úpatí Orlíku, kde byl za druhé světové války vybudován zajatecký tábor, kde byli vězněni zajatci polské a později i Rudé armády. V letech 1941-43 vypukl v táboře tyfus, na který zemřelo 24 zajatců. Původně roztroušené hroby byly později vyzvednuty a ostatky byly převezeny do nově založeného hřbitova ruských zajatců. V roce 1974 byl dán podnět ke komplexnímu přebudování hřbitova. Dnes je tento hřbitov zapsán na seznamu kulturních památek. Poslední rekonstrukce byla provedena v roce 1999 (<http://www.zlatehory.cz/lesni-rusky-hrbitov/d-306541>).

Lurdská jeskyně

V roce 1908 byla z úcty k Panně Marii Lurdské pod skalním převisem Josefovy skály zbudována Lurdská jeskyně. Slavnostní otevření se konalo v roce 1909. Od té doby vznikla tradice vynášení sošky Panny Marie Lurdské vždy 1. května. Socha zde bývala umístěna do 31. října. K zániku Lurdské jeskyně došlo při vysídlení německého obyvatelstva a nástupu totalitního režimu v roce 1948. O obnovu poutního místa se v roce 2006 postaralo občanské sdružení Příznivci kamenických a sochařských děl na Jesenicku (http://www.zlatehory.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=19319&id=306520).

Mikulovice

Mikulovice leží v nadmořské výšce 320 metrů při toku řeky Bělé. V obci je hraniční přechod do Polské republiky. První písemná zmínka pochází z roku 1263, ale již od 10. století bylo území předmětem zájmu z důvodu těžby drahých kovů. Zlato bylo získáváno z náplavů řeky Bělé a Olešnice. Pozůstatky této činnosti zde nalézáme dodnes. Roku 1907 byly Mikulovice povýšeny na městys. Součástí je osada Bukovec, Kolnovice a Široký Brod. Mezi významné památky patří kostel sv. Mikuláše z roku 1550 (<http://www.mikulovice.cz/>).

Naučná stezka Údolím Javorné

Naučná stezka vede údolím Javorné z místa zvaného „Prameny Javorné“ a končí u „Waňkova kříže“ nad Ondřejovicemi. Má celkem sedm zastavení pojmenovaných po dřevinách, délka trasy je celkem 4,2 kilometrů. Cílem naučné stezky je podat informace o prostředí, geologii, geomorfologii a historii údolí (<http://www.zlatehory.cz/naucna-stezka-udolim-javorne/d-306274/p1=36180>).

Naučná stezka Údolím lapků z Drakova

Stezka vede po turistické značce kolem Černé Opavy z Vrba pod Pradědem přes Drakov a končí v osadě Rejvíz. Délka trasy je asi 12 kilometrů, je na ní deset zastavení. Tematicky je stezka zaměřena na přírodu a historii území, kterým vedla stará kupecká stezka. Území bylo významné z hlediska těžby železných rud a zlata v Černé Opavě. V okolí jsou zříceniny starých hradů (<http://www.rymarovsko.cz/naucne-stezky/226-naucna-stezka-udolim-lapk-z-drakova.html>).

Naučná stezka v Údolí ztracených štol

Naučná stezka u města Zlaté Hory prochází údolím Olešnice, která zde ukládá zlato do náplavů. V 60. až 80. letech geologové prokázali vysoké obsahy zlata s opětovným obohacováním. Stezka mapuje povrchové i hlubinné dolování, má jedenáct zastavení a délku 2,5 kilometru (<http://www.zlatehory.cz/naucna-stezka-v-udoli-ztracenych-stol/d-306276/p1=36180>).

NKP zámek Jánský vrch

Národní kulturní památka zámek Jánský vrch tvoří přirozenou dominantu města Javorník. Historie zámku je spojena s biskupstvím v polské Vratislavi, které objekt vlastnilo od roku 1348. V roce 1984 byl zámek zestátněn

a v současnosti je spravován Národním památkovým ústavem (<http://www.janskyvrch.cz/>).

NPP Borový

Lokalita se nachází na jižním a jihozápadním svahu Borového vrchu. Chráněná plocha má rozlohu 36,84 ha a leží v nadmořské výšce 350 až 487 metrů. Jako NPP Borový bylo území vyhlášeno roku 1987. Lokalita dokumentuje mezotvary a mikrotvary zvětrávání žuly v Českém masivu. Geologicky se jedná o vysokou exfoliační klenbu (bornhardt). Na vrcholu a svazích se nachází soustava exfoliačních slupek s velkým množstvím drobných tvarů zvětrávání žuly. Vrchol během pleistocénního zalednění Žulovské pahorkatiny pravděpodobně čněl nad ledem jako nunatak. Důraz je kladen na probírky smrkových skupin a podporu původního borového porostu. Památka Borový je silně ohrožena rabováním minerálů a vandalstvím (J. Šafář a kol., 2003).

NPP Jeskyně Na Pomezí

Přírodní památku tvoří zalesněný svah u silnice mezi obcemi Lipová-lázně a Vápenná v blízkosti dobývaného vápencového lomu. Nachází se v nadmořské výšce 520 až 590 metrů, lokalita má plochu téměř 12 ha, jako NPP Jeskyně Na Pomezí byla vyhlášena v roce 1965. Předmětem ochrany je zde krasové území s bohatě rozvinutými podzemními i povrchovými krasovými fenomény a typickou vegetací. Jeskyně Na Pomezí, která je zpřístupněná veřejnosti, je v jeskynním systému největší. Dosud bylo objeveno asi 1000 metrů chodeb. Jde o nejrozsáhlejší jeskynní systém vytvořený v krystalických vápencích v rámci České republiky. Část krasu byla zničena nebo poškozena těžbou mramoru, která zde probíhala od 30. let 20. století do roku 1963 (J. Šafář a kol., 2003).

NPP Na Špičáku

Národní přírodní památku Na Špičáku tvoří výrazný zalesněný skalní výchoz Velký Špičák (516 m n. m.) u Supíkovíc. Památka byla vyhlášena v roce 1970 na ploše 7 ha. Předmětem ochrany je krasové území s povrchovými i podzemními krasovými jevy, přirozenými populacemi tisu červeného a jalovce obecného. Území je budováno šedým krystalickým vápencem devonského stáří. Jedná se o část kuželovitého tropického krasu (mogot) vzniklého v neogénu. V pleistocénu bylo území ovlivněno pevninským ledovcem, jehož tavnými vodami byly přemodelovány chodby do srdčitého až vejčitého profilu. V jihovýchodní části Velkého Špičáku byl v minulosti těžen mramor. Veřejnosti je zpřístupněna jeskyně Na Špičáku, která má od roku 1994 bezbariérový přístup (J. Šafář a kol., 2003).

NPP Venušiny misky

Přírodní památku tvoří vrchol kopce Smolný v souvislém lesním celku Bažantnice. Nachází se v nadmořské výšce 350 až 404 metrů a plocha chráněné oblasti činí 3,90 ha. Jako NPP Venušiny misky bylo území vyhlášeno roku 1970. Jedná se o jedinečný skalní útvar s výrazně vyvinutými tvary, zejména exfoliačními tvary a skalními mísami. Geologicky jde o vysokou exfoliační klenbu. Na skalách najdeme tvary zvětrávání a odnosu žuly. Jedná se o skalní mísy, skalní sedadla, křesla, výklenky a tafoni. Rozměry těchto útvarů dosahují i několik metrů. Největší skalní mísa má objem asi 65 litrů. NPP Venušiny misky je turisticky atraktivní území (J. Šafář a kol., 2003).

NPR Rejvív

Národní přírodní rezervace Rejvív se nachází v severovýchodní části Hrubého Jeseníku poblíž osady Rejvív v široké bezodtoké pánvi. Leží v nadmořské výšce 734 až 794 metrů. Rezervace má plochu přibližně 325 ha, byla vyhlášena v roce 1955. Jedná se o největší komplex vrchovištního rašeliniště, podmáčených

smrčín a rašelinných luk na severní Moravě a ve Slezsku. Ve východní části rezervace je téměř zarostlé Malé mechové jezírko, kde byla naměřena největší mocnost rašeliny. Jádrem území je porostlé borovicí blatkou. V lokalitě je vybudováno informační středisko a naučná stezka (J. Šafář a kol., 2003).

PP Píšťala

Skalní útvar nacházející se v okolí kóty 447 m n. m. a náležící do katastrálního území obce Černá Voda. Je to lokalita s výměrou 16,25 ha v nadmořské výšce 380 až 440 metrů. Přírodní památkou byla vyhlášena v roce 1987. Píšťala dokumentuje přirozené zvětrávání a formování terénních tvarů v žulovském granodioritu. Geologicky se jedná o vrcholovou žulovou skálu s maximální výškou 10 m. Na vrcholové skalce jsou stupňovitě nad sebou tři skalní mísy s odtokovými žlábkami. Dále zde najdeme jednu dvojitou mísu a skalní sedadla. Důraz se klade na podporu přirozených smíšených dubových bučin s borovicí a břízou (J. Šafář a kol., 2003).

PP Skalka pod Kaní horou

Přírodní památku tvoří žulová skalka v nadmořské výšce 385 metrů asi jeden kilometr od Tomíkovice v blízkosti Kaní hory. Lokalita byla vyhlášena v roce 1987. Jedná se o nejtypičtější a nejpravidelněji vyvinutou izolovanou skálu na území žulovského plutonu (J. Šafář a kol., 2003).

PP Vodopády Stříbrného potoka

Jihozápadně od obce Žulová se nachází přírodní památka na krátkém úseku Stříbrného potoka. Lokalita leží v nadmořské výšce 500 až 540 metrů, vyhlášena byla v roce 1965 na ploše 1,2 ha. Jedná se o geomorfologicky významné území, kaskádovitý úsek vodního toku s nejvyššími vodopády v regionu. Přírodní památka byla turisticky zpřístupněna už v devadesátých letech, v současnosti je

devastována zvýšeným sešlapem. Lokalita je také známa pod názvem Nýznerovské vodopády (J. Šafář a kol., 2003).

PR Račí údolí

Rezervaci tvoří lesní komplex u města Javorník rozkládající se na svazích údolí Račího potoka v nadmořské výšce 340 až 540 metrů. Lokalita byla vyhlášena v roce 1998 na ploše 61 ha. Předmětem ochrany jsou lesní porosty pralesovitého charakteru s četnými skalními útvary – např. Čertovy kazatelny (J. Šafář a kol., 2003).

Přírodní koupaliště

Pro zájmové území je typická celá řada lokalit vhodných pro koupání v letním období (pískovny, lomy nebo rybníky). V obci Písečná je pískovna s možností koupání a rybolovu. Mezi zatopené lomy patří například lom Žulový vrch, Arcibiskupský lom, Vycpálek a Rampa nedaleko obce Černá Voda. Bývalý uhelný důl Pelnář u obce Uhelná byl přeměněn na rybník sloužící k rekreaci. V oblasti mezi obcemi Černá Voda a Kobylá nad Vidnavkou je několik rybníků – Velký rybník, rybník U Dubu, Dolní a Horní Tovaryš, Dolní a Horní Křemen, Podhradský rybník a další.

Rychleby

Zbytky hradu Rychleby (Reichenstein) se nacházejí asi čtyři kilometry jihozápadně od Javorníka na nepřístupném skalnatém výběžku Přílbového vrchu nad Račím údolím. Kdy byl hrad postaven, nelze přesně určit. Podle stavební struktury lze říci, že vznikl v druhé polovině třináctého století. Dochovala se část věže, základy budov a opevnění (<http://www.hrady.cz/index.php?OID=273>).

Rychlebské stezky

Jedná se o stezky pro horská kola v okolí Černé Vody. Trail vznikl rekonstrukcí původních loveckých chodníků. Rychlebské stezky mají několik propojených okruhů, které začínají i končí v obci Černá Voda. Součástí je také informační centrum a půjčovna celoodpružených kol vhodných pro technickou a náročnou jízdu horským terénem (<http://www.rychlebskestezky.cz/>).

Skorošice

V minulosti byly rozlišovány Dolní a Horní Skorošice se samostatnými katastry. Pod Dolní Skorošice patřila také osada Sedm Lánů, pod Horní Skorošice osada Kamenné. Ke Skorošicím byly po roce 1945 připojeny dříve samostatné obce – Petrovice, Tomíkovice a Nýznerov. Nejvýznamnější památkou v obci je kostel sv. Martina, dále pak pomník obětem první a druhé světové války. U Nýznerova je PP vodopády Stříbrného potoka (<http://www.skorosice.cz/>).

Stará Červená Voda

Stará Červená Voda je obec skládající se z osad Stará, Nová a Dolní Voda v údolí Červeného potoka. Jednou z nevýznamnějších kulturních památek je farní kostel Božího těla z 13. století a barokní sloup sv. Trojice z první poloviny 18. století. Areál kostela je ohraničen kamennou zdí, do které byl v roce 1929 osazen památník obětem 1. světové války. V katastru obce Stará Červená Voda se nachází povrchové doly na kaolinit se zachovalým železničním tunelem (<http://www.staracervenavoda.cz/>).

Supíkovice

Ve střední nadmořské výšce 407 metrů leží obec s původním německým názvem Saubsdorf. Její součástí byla osada Lomy, do roku 1990 také Velké Kunětice, Františkov a Strachovičky. Od druhé poloviny 19. století se obec dostala na přední místo v dobývání a zpracování mramoru, díky kterému

získala symbolické označení „Slezská Carrara“ (<http://www.supikovice.cz/historie-supikovic/d-1009/p1=1002>).

Tančírna v Račím údolí

Jednou z nejkrásnějších, ale zároveň nejvíce zničených staveb v okolí města Javorník je Tančírna (Georgshalle) v Račím údolí. Původně restaurace postavená v secesním stylu patřila k vyhlášeným výletním místům obyvatel Javorníku i širokého okolí. Restaurační zařízení fungovalo ještě po roce 1945. V dnešní době se objevují snahy o rekonstrukci nebo celkové přemístění budovy do jiné lokality (Ostrava, Loučná nad Desnou). O záchranu objektu se pokouší také Hnutí Brontosaurus Jeseníky (<http://tancirna-raciudoli.wz.cz/>).

Uhelná

Český název Uhelná, který má obec od roku 1948, připomíná dnes již neexistující těžbu hnědého uhlí či lignitu v katastru. Větší severní část území obce se nachází ve Vidnavské nížině, menší část v podhůří Rychlebských hor. Pod správu Uhelne patří také Nové Vilémovice, bývalá osada Zastávka, Dolní Fořt (dříve rozdělený na Dolní Fořt – Mlatci Zahradníci a Dolní Fořt – Domkáři) a Horní Fořt. Je zde bývalý farní kostel sv. Kateřiny. Památkově chráněná je socha sv. Jana Nepomuckého. Kaple sv. Floriána na návsi pochází z druhé poloviny 18. století (<http://www.uhelna.cz/>).

Vápenná

Obec leží na rozhraní Žulovské pahorkatiny, Hornolipovské hornatiny a Sokolského hřbetu. Až do roku 1949 se jmenovala Zighartice, německy Setzdorf. Nové české označení je spojeno s těžbou a zpracováním vápence. Dominantou a nejvýznamnější kulturní památkou obce je kostel sv. Filipa postavený v 18. století. Na místním hřbitově se nachází nejmladší kulturní památka – hrob sedmi obětí Frývaldovské stávkové akce z roku 1931. Obcí prochází

naučná stezka krasem Rychlebských hor označovaná jako Latzelova a procházející podél Ztraceného potoka (<http://www.vapenna.cz/>).

Velká Kraš

Obec Velká Kraš je jednou z nejdéle osídlených lokalit na Jesenicku. První zmínky pocházejí z poloviny 13. století. Velká Kraš vznikla spojením Malé Kraše, Fojtovy Kraše, Velké Kraše a Hukovic, jejichž osu tvoří tok řeky Vidnávky. Obec správně spadala od roku 1973 pod Vidnavu, od roku 1990 je samostatnou obcí. Katastr leží ve Vidnavské nížině při státní hranici s Polskou republikou. Na území obce se nachází nejnižší bod Jesenického okresu – místo, kde jej opouští řeka Vidnávka (221 m n. m.). V obci lze využít koupaliště, sportovní hřiště nebo nedaleké rekreační centrum Habina (<http://www.velkakras.cz/>).

Zlaté Hory

Historie města a jeho okolí je spjata se zlatem a hornickou činností. Definitivní konec hornické činnosti se datuje rokem 1883. Novodobá historie zlatohorského rudního revíru začíná rokem 1952, kdy byl zahájen geologický průzkum povrchovým vrtem u Modré štoly. Po roce 1990 se hornická činnosti začala omezovat. Poslední zlatohorská ruda byla vytěžena v roce 1993. Od 19. století patřilo k významnému podnikání také lázeňství a poskytování služeb spojených s turistikou. Dva kilometry od města se nachází Hornický skanzen s replikami středověkých mlýnů (<http://www.zlatehory.cz/>).

8.9 Přeshraniční spolupráce

Na začátku roku 2010 byl podán projekt k Evropské unii na vybudování jezdeckých stezek v oblasti Jesenicka. Jednalo se konkrétně o přeshraniční spolupráci v rámci Opolského a Jesenického regionu, ve kterých by stezky znamenaly další možnost rozvoje cestovního ruchu. Koňské stezky navrhované v této práci se věnují pro tuto chvíli pouze území v České republice s tím, že předpokládají budoucí napojení do zahraničí. Projekt podával Marcel Šos, projektový manažer a současný provozovatel Jesenického informačního centra. Došlo ke schválení návrhu, ale projekt musel být v průběhu roku zrušen z důvodu nedostatku podkladů a spolupráce ze strany majitelů jezdeckých center. Předpokládá se znovuoobnovení návrhu v následujících letech. Hlavním podkladem pro vytvoření jezdeckých stezek by měla být právě tato práce.

9 Závěr

V rámci diplomové práce byla zařazena jezdecká turistika pod pojem ekoturismus. Dále byly stručně popsány současné stezky v České republice a v zahraničí (týká se především sousedních států).

Práce obsahuje komplexní balíček služeb spojený s chovem a využíváním koní. Vymezeny byly základní právní předpoklady, pravidla jezdeckých stezek a doporučené vybavení pro jezdce i jejich koně. Koňské stezky mohou být v terénu vyznačeny dle předepsané metodiky vytvořené Klubem českých turistů.

Putování na koni je jednou z možností trávení volného času. Příznivců koňských stezek v posledních letech přibývá. Ale stále ještě poměrně velký počet osob tyto stezky nevyužil z nejrůznějších důvodů, například nedostatek času či financí, aktuální závodní kariéra koně nebo málo informací o současných stezkách. Je vhodné poskytnout jezdcům také služby jako doplňkový program, doprovodnou osobu, mapy jezdeckých stezek a informace o zájmovém území. Pro putování je vhodný kombinovaný způsob jízdy nebo typ řetězovitý s tím, že optimální délka denní trasy je do 35 kilometrů. Většina dotazovaných jezdců preferuje jízdu v malé skupině a uvítala by dobu pobytu v délce na dva až tři dny nebo tři až sedm dní. Koně mohou být ustájeni až na výjimky venku, a to i v blízkosti koní jiných majitelů. Mezi nejčastěji požadované služby patří plavení koní nebo sprcha, přístřešek ve výběhu, veterinární a podkovářské služby.

Diplomová práce obsahuje návrh tras jezdeckých stezek v zájmovém území. Trasy byly barevně označeny (červená, modrá, zelená a žlutá) a pracovně očíslovány. Dále byl pro charakteristiku jednotlivých tras vytvořen profil terénu a stupnice pro klasifikaci obtížnosti terénu, kvality podkladu a dalších specifik (zpevněný úsek, středový pruh, okraj cesty). Základní údaje o trase obsahují také celkovou délku trasy a orientační čas jízdy. Součástí práce je turistická mapa v měřítku 1:50 000, do které jsou zaznačeny navrhované

stezky včetně doporučeného chodu (krok, klus, cval, vedení koně na ruce) a barevného rozlišení. V rámci zájmového území byly vybrány čtyři lokality, které budou poskytovat služby jako jezdecké stanice – Chata Orlí vrch, Ranč Orel, Ecoranch N.A.3 a Penzion U Gladišů. Práce obsahuje základní charakteristiku těchto center a nabízené služby. Důležitou součástí je také zabezpečení stezek z hlediska přepravy koní, veterinární kontroly (včetně vyšetření nutných pro přesun koní), podkovářských a sedlářských služeb. Prvkem dobré ekotrasy má být také poskytnutí informací o prostředí, ve kterém se turisté pohybují – tento předpoklad zde zajišťuje přehled významných lokalit v okolí koňských stezek.

Text má sloužit především jako podklad pro budoucí provozovatele i uživatele jezdeckých stezek v zájmovém území.

Klíčová slova:

ekoturismus, jezdecká turistika, putování na koni, koňská stezka (jezdecká stezka či hipostezka), značení jezdeckých stezek, jezdecká stanice

10 Summary

Equestrian tourism was ranked in the thesis as a part of ecotourism. There were also briefly described the current trails in the Czech Republic and abroad (primarily in neighboring states).

The work includes a comprehensive package of services associated with breeding and using of horses. There were defined the basic laws, rules of equestrian trails and equipment recommended for riders and their horses. Horse trails can be marked in terrain by the prescribed method established by the Club of Czech tourists.

Traveling on horseback is one of a leisure time activities. Number of horse trails supporters is increasing in recent years, but still a relatively large number of people is not using trails, because of various reasons such as lack of time or finances, current horse racing career or little information about trails. An operator should also provide as a service additional program, person guide, maps and information about the area. For wandering it is suitable combined trail or chain type with the optimal daily trip length within 35 kilometers. Most of the surveyed riders prefer riding in small group and would welcome a stay in length of two or three days, or three to seven days. Horses can be stabled with some exceptions in outdoor areas, and also close to other horses. Horse bathing or showering, a shed in the pasture, horseshoeing or veterinary services are included to the most commonly requested services.

The thesis includes a proposal routes for horse trails in the area of interest. The routes are color-coded (red, blue, green and yellow) and numbered. Furthermore, to characterize individual routes there was made a profile of terrain and a classification scale of difficulty of the terrain, substrate quality and other specifics (reinforced section, the center lane or roadside). Basic information about the route includes also the total length of the route and approximate travel time. Part of the thesis is a tourist map at a scale of 1:50 000 which contains proposed trails including color-code

and recommended speed (walk, jog, lope or leading horse on a hand). In the area of interest there have been selected four sites that would provide services such as riding stations - Chata Orlí vrch, Ranč Orel, Ecoranch N.A.3 and Penzion U Gladišů. The work contains the basic characteristic of these centers and offered services. The important part is also the security of trails - transport of horses, veterinary checks (including tests required for the movement of horses), horseshoeing and saddlery services. Quality ecotrail should be also provided with information about the environments in which tourists are moving - this assumption is provided here with an overview of the major sites around the horse trails.

The text is intended primarily as a base for future operators and users of horse trails in the area of interest.

Key words:

ecotourism, equestrian tourism, traveling on horseback, horse trails (riding trails or hipotrails), marking of horse trails, equestrian station

Seznam použité literatury

- Doležal, T., Hošek, R., Nováková, E. (2000): Zásady TUR v cestovním ruchu. *In: Moldan, B., Hák, T., Kolářová, H., eds. (2002): K udržitelnému rozvoji České republiky: vytváření podmínek – svazek III. ČŽP UK, Praha.*
- Eagles, P. F. J., McCool, S. F., Haynes, C. D. A. (2002): Sustainable Tourism in Protected Areas: guidelines for planning and management. IUCN, Gland and Cambridge, 183 s.
- Fennel, D. (2003): Ecotourism: an introduction. Routledge, London, 280 s.
- Hall, L., Lew, A. A., eds. (1998): Sustainable Tourism: a geographical perspective. Prentice Hall, New York, 248 s.
- Hollý K. (2003): Jezdecká turistika. Montanex, Ostrava-Mariánské Hory, 109 s.
- Pásková, M. (2001): „Udržitelný rozvoj“ cestovního ruchu. Geografie – Sborník ČGS 106:3, s. 178 – 195.
- Pásková, M. (2008): Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu. Univerzita Hradec Králové, Gaudeamus, 298 s.
- Pásková, M., Zelenka, J. (2002): Výkladový slovník cestovního ruchu. Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha, 448 s.
- Shaw, G., Williams, A. M. (2002): Critical Issues in Tourism: a geographical perspective. Blackwell Publishing, Oxford, 371 s.
- Šafář, J. a kol. (2003): Olomoucko. *In: Mackovčín, P., Sedláček, M. (eds): Chráněná území ČR, svazek VI. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 456 pp.*
- Wood, M. E. (2002): Ecotourism: principles, practices, and policies for sustainability. UNEP, Paris, 62 s.

Mapy

- Podkladová mapa: SHOCart, spol. s.r.o., Zádveřice 48, 763 12 Vizovice; 2008. ISBN 978-80-7224-340-2

Internetové zdroje

- Adrenalin park Jeseníky [online]. 2007 [cit. 2011-04-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.adrenalin-park.cz/>>.
- Andrlová, M.: Celostátní edice map pro turistiku na koni. Equichannel.cz : Nejstarší český zpravodajský server o koních a ježdectví [online]. 23. 9. 2010, [cit. 2010-11-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.equichannel.cz/celostatni-edice-map-pro-turistiku-na-koni>>.
- Andrlová, M., et al.: Turistika na koni : Program rozvoje Jihočeského kraje [online]. České Budějovice : Jihočeský kraj, 2004 [cit. 2010-11-10]. Dostupné z WWW: <http://www.jiznicechy.cz/turistikanakoni/media/soubory/prk_jck_-_projekt_2-12-04_-_turistika_na_koni.pdf>.
- Bernartice [online]. c2006-2011 [cit. 2011-04-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.bernartice.eu/>>.
- Bulín, M. Občanské sdružení KLUB HIPOTURISTIKY Plzeňského kraje : Hipoturistika Plzeňského kraje [online]. 2008 [cit. 2010-12-10]. Pravidla jezdeckých stezek. Dostupné z WWW: <<http://www.hipostezkypk.cz/modules/news/article.php?storyid=4>>.
- CENIA. *Portál veřejné správy České republiky : Mapové služby* [online]. c2005-2010 [cit. 2010-11-7]. Dostupný z WWW: <<http://geoportal.cenia.cz/>>.
- Čep, M. Město Zlaté Hory : Oficiální internetové stránky [online]. 2002 [cit. 2011-04-05]. Dostupné z WWW: <http://www.zlatehory.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=19319&id=306520>.
- Čep, Marian. Město Zlaté Hory : Oficiální internetové stránky [online]. 2009 [cit. 2011-04-07]. Lesní ruský hřbitov. Dostupné z WWW: <<http://www.zlatehory.cz/lesni-rusky-hrbitov/d-306541>>.
- Černá Voda [online]. 2007 [cit. 2011-04-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.obeccernavoda.cz/>>.
- Česká Ves : Oficiální internetové stránky obce [online]. 2007 [cit. 2011-04-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.cves.cz/>>.
- Firmy.cz [online]. c1996-2011 [cit. 2011-04-01]. MVDr. Jan Štelcl odborná veterinární činnost. Dostupné z WWW: <<http://www.firmy.cz/detail/276227-mvdr-jan-stelcl-odborna-veterinarni-cinnost-zulova.html>>.

- Firmy.cz [online]. c1996-2011 [cit. 2011-04-01]. MVDr. Jiří Henych. Dostupné z WWW: <<http://www.firmy.cz/detail/1963493-mvdr-jiri-henych-velka-kras.html>>.
- Horse Emergency [online]. 2009 [cit. 2011-04-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.konskazachranka.cz/>>.
- Hoza, V. Supíkovic [online]. 2006 [cit. 2011-04-04]. Historie Supíkovic. Dostupné z WWW: <<http://www.supikovice.cz/historie-supikovic/d-1009/p1=1002>>.
- Hradec-Nová Ves [online]. c2011 [cit. 2011-04-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.hradec-novaves.cz/>>.
- Hrady.cz : Cestujte s přehledem [online]. 2002 [cit. 2011-04-07]. Kaltenštejn. Dostupné z WWW: <<http://www.hrady.cz/index.php?OID=171>>.
- Hrady.cz : Cestujte s přehledem [online]. 2002 [cit. 2011-04-07]. Rychleby. Dostupné z WWW: <<http://www.hrady.cz/index.php?OID=273>>.
- IN magazin. Jezdecké stezky:hobby jezdeckví:jízda pro radost [online]. 2008 [cit. 2010-11-10]. Archiv článků. Dostupné z WWW: <<http://www.hipostezkyonline.cz/clanky.php?id=2>>.
- Kobylá nad Vidnavkou [online]. c2007 [cit. 2011-04-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.kobylanadvidnavkou.cz/>>.
- KST. Klub slovenských turistov [online]. 2010 [cit. 2010-11-12]. Jazdecká turistika. Dostupné z WWW: <http://www.kst.sk/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=82&Itemid=146>.
- Latzelova stezka krasem Rychlebských hor [online]. 2009 [cit. 2011-04-07]. Dostupné z WWW: <<http://latzel.napomezi.cz/>>.
- Město Javorník [online]. c2004-2011 [cit. 2011-04-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.mestojavornik.cz/>>.
- Město Zlaté Hory : Oficiální internetové stránky [online]. 2002 [cit. 2011-04-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.zlatehory.cz/>>.
- Město Zlaté Hory : Oficiální internetové stránky [online]. 2002 [cit. 2011-04-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.zlatehory.cz/hornicky-skanzen-zlatorudne-mlyny/d-305555/p1=36170>>.

- Město Zlaté Hory : Oficiální internetové stránky [online]. 2009 [cit. 2011-04-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.zlatehory.cz/naucna-stezka-udolim-javorne/d-306274/p1=36180>>.
- Město Zlaté Hory : Oficiální internetové stránky [online]. 2009 [cit. 2011-04-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.zlatehory.cz/naucna-stezka-v-udoli-ztracenych-stol/d-306276/p1=36180>>.
- Mikulovice : Mikroregion Zlatohorsko [online]. c2007-2011 [cit. 2011-04-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.mikulovice.cz/>>.
- Netopil, A. Hrady.cz : Cestujte s přehledem [online]. 2008 [cit. 2011-04-07]. Hraničky. Dostupné z WWW: <<http://www.hrady.cz/index.php?OID=6021>>.
- Občanské sdružení pro podporu jezdecké turistiky. Jezdecká turistika [online]. 2008 [cit. 2010-11-12]. Pravidla. Dostupné z WWW: <<http://jezdecka-turistika.sothis.cz/pravidla-pohybu-po-stezce.html>>.
- PTTK. Szlaki turystyczne w Polsce [online]. 1999 [cit. 2010-11-12]. KONNO PRZEZ JURĘ KRAKOWSKO - CZĘSTOCHOWSKĄ. Dostupné z WWW: <<http://szlaki.pttk.pl/konne/jura01.html>>.
- Rychlebské stezky [online]. c2009 [cit. 2011-04-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.rychlebskestezky.cz/>>.
- Rýmařovsko : Sdružení obcí [online]. 2011 [cit. 2011-04-07]. Naučná stezka Údolím lapků z Drakova. Dostupné z WWW: <<http://www.rymarovsko.cz/naucne-stezky/226-naucna-stezka-udolim-lapk-z-drakova.html>>.
- Skorošice [online]. c2001-2011 [cit. 2011-04-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.skorosice.cz/>>.
- Stará Červená Voda [online]. c2007-2011 [cit. 2011-04-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.staracervenavoda.cz/>>.
- Střední odborná škola Střední odborné učiliště zemědělské : Horní Heřmanice 47 [online]. 2008 [cit. 2011-04-04]. Jezdecký klub. Dostupné z WWW: <[http://www.skolahermanice.cz/index.php3?x\[0\]=11&x\[1\]=0&id=201&isntfirst=1](http://www.skolahermanice.cz/index.php3?x[0]=11&x[1]=0&id=201&isntfirst=1)>.
- SVS. Asociace svazů a chovatelů koní [online]. 2007 [cit. 2010-12-10]. Platné veterinární podmínky pro přesun koní na svody a sportovní akce a povinné

vyšetření pro chovné koně pro r. 2007. Dostupné z WWW: <<http://www.aschk.cz/vetdocs.php>>.

- Štěpánek, J. Hrady.cz : Cestujte s přehledem [online]. 2008 [cit. 2011-04-07]. Kobrštejn. Dostupné z WWW: <<http://www.hrady.cz/index.php?OID=177>>.
- Tančírna v Račím údolí [online]. 2006 [cit. 2011-04-07]. Dostupné z WWW: <<http://tancirna-raciudoli.wz.cz/>>.
- Uhelná [online]. 2006 [cit. 2011-04-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.uhelna.cz/>>.
- Vápenná [online]. c2007-2011 [cit. 2011-04-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.vapenna.cz/>>.
- Velká Kraš [online]. 2006 [cit. 2011-04-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.velkakras.cz/>>.
- Veterinární ambulance [online]. c2010 [cit. 2011-04-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.veterina-adolfovice.cz/index.html>>.
- Western Riding Club ČR [online]. 2004 [cit. 2011-03-16]. Databáze členů WRC ČR. Dostupné pro členy WRC z WWW: <<http://www.wrc.cz>>.
- Zámek Jánský vrch [online]. c2010 [cit. 2011-04-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.janskyvrch.cz/>>.

Přílohy

- Příloha č. 1** Dotazník pro uživatele jezdeckých stezek
- Příloha č. 2** Dotazník pro zřizovatele jezdecké stanice na stezce
- Příloha č. 3** Návrh jezdeckých stezek v oblasti Jesenicka v roce 2010 (volná mapová příloha)
- Příloha č. 4** Základní charakteristika tras a profily (zadní strana mapové přílohy)

Příloha č. 1 k diplomové práci:
Krzystková, A. (2011): Koňské stezky na Jesenicku: udržitelná aktivita
v cestovním ruchu

Vytváření koňské stezky na Jesenicku
- dotazník pro uživatele

Dobrý den,

Jsem studentkou Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. V rámci své diplomové práce vytvářím nové koňské stezky v oblasti Jesenicka. Ráda bych Vás jako možné budoucí uživatele požádala o vyplnění krátkého dotazníku, ve kterém zjišťuji možnosti využití a zájmu o tyto stezky. Předem děkuji za spolupráci. V případě dotazů mě, prosím, kontaktujte.

Kontakt: Bc. Aneta Krzystková, **e-mail:** a.krzystkova@seznam.cz, **tel:** 737 649 086

Údaje vyplňte na PC nebo hůlkovými písmeny. Při výběru z možností zakroužkujte nebo podtrhněte správné odpovědi.

Základní údaje:

1. Obec:
2. Věk:
3. Pohlaví:
4. Vzdělání:
5. Jsem majitelem koně: ANO NEVÍM NE
6. Jsem zájemce o putování v sedle: ANO NEVÍM NE
7. Jsem příznivcem koňských stezek: ANO NEVÍM NE
8. V minulosti už jsem stezky využil/la: ANO NEVÍM NE

Pokud ANO:

A. Byl/a jsem na putování:

a) s vlastním koněm

b) se zapůjčeným, příp. pronajatým koněm

B. Určete oblast, kterou jste projížděli:.....

C. Co se Vám na místní stezce líbilo:

.....

D. Co se Vám naopak nelíbilo:

.....

9. Mám dostatek informací o aktuálních stezkách v ČR:

ANO NEVÍM NE

10. Jaký styl ježdění používám?

a) anglický

b) western

11. Mám zájem o pronajmutí koně: ANO NEVÍM NE
12. Mám zájem o výuku jízdy na koni před putováním:
ANO NEVÍM NE
13. Mám zájem o doplňující program (cykloturistika, adrenalin park,...)
ANO NEVÍM NE
14. Mám zájem o průvodce stezkami (doprovodná osoba):
ANO NEVÍM NE
15. Uvítám mapy stezek s připraveným popisem:
ANO NEVÍM NE
16. V rámci putování se chci dozvědět nějaké informace o dané lokalitě (uvítám připravené materiály o významných místech apod.)
ANO NEVÍM NE
17. Mám zájem o převoz koně do dané oblasti:
ANO NEVÍM NE
18. Jaké problémy by mi v tuto chvíli bránily v putování na koni?
.....
19. Oblast Jesenicka považuji z hlediska turistiky na koni za:
- velmi atraktivní
 - přiměřeně atraktivní
 - neatraktivní
 - neumím posoudit

Vybavenost stezek - uživatelé:

- Jaký způsob putování preferuji?
 - denní výlety s návratem do původní stanice
 - přímou jízdu mezi mnoha stanicemi bez návratu do výchozího bodu
 - kombinace – denní výlety s návraty do výchozího bodu, po několika dnech přejezd do jiné stanice
- Co si přeji cestou vidět/ navštívit?
 - památky
 - přírodu
 - památky i přírodu
- Jak dlouhou denní trasu považuji za optimální?
 - 15 – 20 km
 - 20 – 35 km
 - 35 – 50 km
 - delší

4. Na jak dlouhou dobu bych chtěl/a jet?
 - a) max. 1 den
 - b) 2 až 3 dny
 - c) 3 až 7 dní
 - d) 7 až 14 dní
 - e) různě
5. Preferuji putování:
 - a) ve větších skupinách
 - b) v malých skupinách (dvojice, trojice)
 - c) zcela samostatně (jednotlivec)
6. Upřednostňuji ubytování:
 - a) hotel (nejméně 10 pokojů pro hosty)
 - b) hotel garni (hotel s menším rozsahem stravování)
 - c) pension (nejméně 5 pokojů pro hosty)
 - d) turistická ubytovna
 - e) chatová osada
 - f) ubytování v soukromí
 - g) stanování
 - h) přístřešek
7. Jaký způsob stravování preferuji?
 - a) vlastní
 - b) kuchyňka k dispozici
 - c) snídaně
 - d) polopenze
 - e) plná penze
8. O jaké další služby a vybavení mám zájem?

Vybavenost stezek - koně:

1. Upřednostňuji ustájení:
 - a) uvnitř
 - b) venku
2. Při ustájení uvnitř je pro mě dostatečná některá z možností:
 - a) box
 - b) vazné stání
 - c) volná stáj

3. Při venkovním ustájení je pro mě dostatečná některá z možností:

- a) venkovní boxy
- b) místa k uvázání koní
- c) výběh s pevnou ohranou
- d) výběh s elektrickým ohradníkem

4. Chci sám/sama pečovat o svého koně:

- a) ano
- b) ne
- c) dle dohody

5. Ve stanici mohou být ustájeni i koně jiných majitelů:

ANO NEVÍM NE

6. Jaké krmení volím pro svého koně?

.....

7. Jaké další služby pro koně bych uvítal/a?

.....

.....

Příloha č. 2 k diplomové práci:
Krzystková, A. (2011): Koňské stezky na Jesenicku: udržitelná aktivita
v cestovním ruchu

Dotazník pro zřizovatele stanice na koňské stezce

Dobrý den,

jsem studentkou Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. V rámci své diplomové práce vytvářím nové koňské stezky v oblasti Jesenicka. Ráda bych Vás požádala o vyplnění krátkého dotazníku, ve kterém zjišťuji možnosti vybudování stanic pro ubytování a ustájení. Předem děkuji za spolupráci. V případě dotazů mě, prosím, kontaktujte.
Kontakt: Bc. Aneta Krzystková, **e-mail:** a.krzystkova@seznam.cz, **tel:** 737 649 086

Údaje vyplňte na PC nebo hůlkovými písmeny. Při výběru z možností zakroužkujte nebo podtrhněte správné odpovědi.

Základní údaje

Název stanice:

Adresa:

Telefon:

e-mail:

www:

fax:

Provozovatel:

Provoz stanice:

- a) celoroční
- b) sezónní (od..... do.....)
- c) po dohodě

Jazyková znalost:

- a) polština
- b) angličtina
- c) němčina
- d) ruština
- e) jiné:

Možnost placení platebními kartami: ANO NE

Ubytování

- a) hotel (nejméně 10 pokojů pro hosty, stravování, každodenní úklid, stlaní lůžek)
- b) hotel garni (viz hotel, stravování menšího rozsahu – pouze snídaně)

- c) penzion (nejméně 5 pokojů pro hosty, omezenější nabídka služeb)
- d) turistická ubytovna (jednoduché ubytovací zařízení)
- e) chatová osada (chaty, sruby, bungalovy)
- f) ubytování v soukromí (pokoj, altán, maringotka,...)
- g) jiné:

Počet pokojů: jednolůžkové..... dvoulůžkové..... třílůžkové.....
 čtyř a vícelůžkové.....

Počet lůžek:

Vybavení:

- a) sprchy
- b) teplá voda
- c) pitná voda
- d) samostatné sociální zařízení
- e) společné sociální zařízení

Služby poskytované ubytovacím zařízením:

Stravování

- a) není
- b) po dohodě
- c) kuchyňka k dispozici
- d) ohniště/gril
- e) snídaně
- f) polopenze
- g) plná penze

Další vybavení

Společenská místnost	ANO	NE
Rádio	ANO	NE
Televize	ANO	NE
Telefon	ANO	NE
Možnost praní, žehlení	ANO	NE

Parkoviště	v místě	vzdálen.....km
Půjčovna kol	v místě	vzdálen.....km
Sauna	v místě	vzdálen.....km
Solárium	v místě	vzdálen.....km

Hřiště	v místě	vzdálen.....km
Jiné:		
Obchod (potravin)	v místě	vzdálen.....km
Obchod (smíšené zboží)	v místě	vzdálen.....km
Restaurace	v místě	vzdálen.....km
Občerstvení	v místě	vzdálen.....km
Zakoupení map	v místě	vzdálen.....km
Bazén	v místě	vzdálen.....km
Přírodní koupaliště	v místě	vzdálen.....km
Rybaření	v místě	vzdálen.....km
Lyžování – sjezd	v místě	vzdálen.....km
Lyžování – běžky	v místě	vzdálen.....km
Jiné:		

Případná omezení:

Možnost stanování

Počet míst pro stany (stany vlastní):

Možnost zapůjčení stanů: ANO – počet stanů: NE

Spaní pod přístřeškem: ANO – počet míst: NE

Ustájení

Ustájení uvnitř:

Boxy počet míst:

Vazná stání počet míst:

Volná stáj počet míst:

Ustájení venku:

Venkovní boxy počet míst:

Vazná stání počet míst:

Místa k uvázání koní počet míst:

Pastvina – pevná ohrada počet míst:

Pastvina – el. ohradník počet míst:

V místě jsou ustájeni vlastní koně ANO – počet:..... NE

Krmení v ceně:

- a) seno
- b) pastva
- c) nasečená tráva
- d) jádro

Krmení k zakoupení:

- a) oves
- b) granule
- c) seno
- d) jiné

Ošetřování koní provádí:

- a) majitel/provozovatel stanice
- b) zaměstnanec provozovatele stanice
- c) majitel/jezdec koně
- d) dohodou

Služby v místě:

- a) venkovní jízdárna
- b) krytá jízdárna
- c) kruhová ohrada
- d) skokový materiál
- e) sedlovna
- f) sprchování koní
- g) trenér
- h) průvodce jezdeckou stezkou
- i) doprava zavazadel
- j) přeprava koní
- k) zabezpečené odstavení přívěsu

Možnost zapůjčení koní:

ANO – počet:

NE